శ్రీరస్తు

శ్రీ పాంచరాత్రాంతర్గత

పాద్మసంహితానుసారిణీ

స్వరచితదీపికాఖ్యవివృతి సమేతా

ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతిః.

మహీశూరపురీ రాజధానీ విద్యోతమాన

శ్రీమన్మహారాజ సంస్కృతమహాపాఠశాలా

శ్రీపాంచరాత్రాగమోపాధ్యాయేన

ఫణిపురం రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ

ప్రణీతా

కె. ఎన్. నరసింహయ్య ముద్రాశాలాయాం ముద్రాపితా

మైసూరు

౧౯౩౩

మూల్యం ౧-౪-౧.

శ్రీః

ఉపోద్ఘాతః.

యం శైవాస్సముపాసతే శివ ఇతి బ్రహ్మేతి వేదాన్తినో ॥
బౌద్ధా బుద్ధ ఇతి ప్రమాణపటవః కర్తేతి నైయ్యాయికాః ॥
అర్హన్నిత్యథ జైనశాసనరతాః కర్మేతి మీమాంసకాః ॥
సోయం వో విదధాతు వాంఛితఫలం శ్రీ కేశవస్సర్వదా ॥

సాయం పాయాదపాయాదవహసితసరోజాతనేత్రాన్తరశ్రీ ।
రాకల్పం కల్పవృక్షానివ విపులకృపాసారధారాధరోయః ॥
లక్ష్మీవక్షోజశైలోపరి కపిశపటీ విద్యుదుద్యోతమానః ।
శ్రీనాగగ్రామధామా నిజపతిభవనా భావితార్థః కేశవో నః ॥

అఖిలహేయప్రత్యనీక కల్యాణగుణైకతాన శ్రీభగవత్ప్రాప్తిరూప పరమపురుషార్థసిద్ధయె శేషశేషిభావజ్ఞానపూర్వక సాక్షాదుపాసన మనుకూలసామగ్రి. సాక్షాదుపాసనన్తు దహరవిద్యాదిరూపం. తదేవానంతాక్షయఫలకం.అథయదిదమస్మిన్బ్రహ్మపురె దహరంపుణ్డరీకం వేశ్మేత్యాది శ్రుతిసిద్ధోపాసన విశేషవిస్తరఏవ భగవచ్ఛాస్త్రోక్త బాహ్యాభ్యన్తరయాగలక్షణం సమారాధనం. బాహ్యయాగశ్చ భగవత్ప్రాప్తి ప్రతిబంధకీభూత బాహ్యవాసనాపనోదకః ॥ శ్లో ॥ బాహ్యోత్థవాసనావిప్ర బహుజన్మార్జితా దృఢా । లోలీకృతో నయాహ్యాత్మా శుద్ధో శుద్ధస్వరూపయా ॥ యామంత్రవిషయాశుద్ధా క్రియాశాన్తిస్వరూపదా సముత్థా సవినాశార్థం తస్యాస్సంపరికీర్తితం॥సబాహ్యాభ్యంతరా

భ్యాంచ క్రియాభ్యాం తన్మయో భవేదితి జయాఖ్యే భగవాన్ ॥ బింబాకృ
త్యాత్మనా బింబే సహాగత్యావతిష్ఠతే । కరోత్యమూర్తాన్ సమఖిలాం
భోగశక్తింశుచాత్మసాత్ ॥ మంత్రైర్న్యర్థోక్తైరారాధ్య సూక్తైనపు
రుషేణవా । అథవా ద్వాదశార్ణాద్యైర్మంత్రైర్బింబముఖే హరిం ।
ప్రపద్యతే పరం శ్రేయో నిష్కామో యది పూజకః । ఇతి సాత్వత పాద్మ
యోః భగవద్వచనాత్ ధ్యానలక్షణాభ్యంతరయాగస్య దార్ఢ్యాప
పాదనద్వారా తదుపకారకః. పరమవిశ్వాసజననసాధకశ్చ. బాహ్యయా
గోపకరణీభూతార్చావ్యలౌకికీ ॥ తథా లక్ష్మీ తంత్రే ॥ అర్చాపిలౌ
కికీయా స్యాత్సాపి షాడ్గుణ్యవిగ్రహేతి ॥ నన్వమూలకత్వాత్పురుషవచ
నాచ్చ కథం పాంచరాత్రాగమస్యేతి చేన్నైవం ఏకాయనశ్రుతిమూల
కత్వాద్భగవన్ముఖారవిందమకరంద ధారారూపత్వాచ్చ. తథా ॥ ఈశ్వ
రపాద్మయోః ॥ శృణుధ్వం మునయస్సర్వే వేదమేకాయనాభిధం ।
మోక్షాయనాయవై పంథా ఏతదన్యో నవిద్యతే ॥ తస్మాదేకాయనన్నా
మ ప్రవదంతి మనీషిణః । మహతో వేదవృక్షస్య మూలభూతో మహాన
యం । స్కంధభూతా ఋగాద్యాస్తే శాఖాభూతాశ్చ యోగినః జగ

బింబాకృత్యాత్మనా ఇతి ॥ బింబం= ఆరాధకైర్యథారుచి సువ
ర్ణరజతాదిభిర్నిర్మితా ప్రతిమా తస్యా ఆకృతిరివ ఆకృతిః యస్యాసః బిం
బాకృతిః సచాసౌ ఆత్మా చేతి కర్మధారయః । అత్ర ఆత్మశబ్దో విగ్రహపరః ।
బింబసదృశవిగ్రహేణేత్యర్థః బింబే ప్రతిమాయాం సమాగత్య సమిత్యే
కీకారే నీరక్షీరవదవిభాగేన సంశ్లేషం ప్రాప్యేత్యర్థః అయం ప్రాకృత
భాగః అయమప్రాకృతభాగ ఇతివిభజ్య జ్ఞాతుం యథా న శక్యేత తథా
పరవ్యూహ విభవాదిబింబానురూపేణ శరీరేణ తత్ర బింబే ఏకీభూయ
సన్నిదధాతీత్యుక్తం భవతి ॥

న్మూలస్య దేవస్య వాసుదేవస్యముఖ్యతః॥ ప్రతిపాదకతాసిద్ధా మూలవే
దాఖ్యతాద్విజాః ॥ మూలవేదానుసారేణ ఛందసానుష్టభేనచ । సా
త్వతంపౌష్కరంచైవ జయాఖ్యేత్యేవమాదికం।దివ్యంసచ్ఛాస్త్రజాలం
తు కృత్వాసంకర్షణాదిభిః ॥ ప్రవర్తయామాసభువి సర్వలోకహి
తైషిభిరితి । తంత్రాణాంచైవసర్వేషాం వక్తానారాయణస్స్వయం।
శ్రోతారోమూర్తిభేదాశ్చ ఋషయశ్చపితామహాఃఇతి । నను స్వేనస్వ
ప్రామాణ్యప్రతిపాదన మనుపపన్నమితిచేత్ సత్యం ఋషయోదేవాశ్చ
ప్రమాతారః తైర్యదుక్తంతత్ప్రమితికరణం తదుక్త్యావప్రామాణ్యే
వేదాదావసర్వత్రపౌరుషేయత్వాది దుశ్శంకావేధోముఖైరప్యపరిహా
రైవ తద్వద్భగవచ్ఛాస్త్రస్యాపి వేదమూలకత్వాదా శాండిల్యాదా

తంత్రమితి ॥ తంత్రంప్రధానేసిద్ధాంతఃఇతికోశకారః ॥ తం
త్రంస్వరాష్ట్రచింతాయాం శాస్త్రౌషధిముఖేష్వితివైజయంతీ తంత్రం
కుటుంబకృత్యేస్యాత్ సిద్ధాంతేచౌషధోత్తమే । ప్రధానేతంతు
వాయేచ శాస్త్రభేదేపరిచ్ఛదే । శ్రుతిశాఖాంతరేహేతౌ ఉభయా
ర్థప్రయోజకే ॥ ఇతికర్తవ్యతాయాంచేతి మేదినీకోశే ॥ తంత్రం
స్వరాష్ట్రచింతాయాం తంతువాయేపరిచ్ఛదే।యోగప్రయోగే సిద్ధాం
తేశాస్త్రముఖ్యౌషధేషుచ।ఏకస్మైవ్రోభయార్థత్వేకుటుంబవ్యాపృ
తావపీతి ॥ నానార్థరత్నమాలాయాం ॥ శబ్దస్తోమమహానిధౌ ॥ త
నోతివిపులానర్థాన్ తత్వమంత్రసమాశ్రితాన్ । త్రాణంచకురుతే
యస్మాత్తంత్రమిత్యభిధీయతే ॥ తనోతితన్యతఇతివాతంత్రమితి శబ్దక
ల్పద్రుమే ॥ కుల్లూకభట్టవచనం విష్ణుపురాణవ్యాఖ్యాయాం ॥ వై
దికీతాంత్రికీచైవ ద్వివిధాకీర్తితాశ్రుతీ । ఇత్యాదివచనేనతంత్రశబ్దస్య
నిబంధనశాస్త్రమిత్యర్థః కిన్తువిశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతమపి ప్రతితంత్రసి

ప్తవచనంప్రమాణం. తథాసతి ॥ శ్లో ॥ ఆవిధ్యమతిమంధానం దధ్నో ఘృతమివోద్ధృతం। నవనీతంయథాదధ్నో ద్విపదాంబ్రాహ్మణోయథా ఆరణ్యకంచవేదేభ్యోఓషధీభ్యోయథామృతం । ఇదంమహోపనిషదం చతుర్వేదసమన్వితం । సాంఖ్యయోగకృతాంతేన పంచరాత్రానుశబ్దితం ॥ ఇదంశ్రేయఇదంబ్రహ్మ ఇదంహితమనుత్తమం । ఋగ్యజుస్సామభిర్జుష్టమథర్వాంగిరసైస్తథేతిమోక్షధర్మీయం ప్రమాణపారావారమహామహిమ బాదరాయణవచనంచాత్రప్రమాణం ఏవంచ । ధృతోర్ధ్వపుండ్రఃపరమేశితారంనారాయణం సాంఖ్యయోగాధిగమ్యమిత్యథర్వణశ్రుతిరపి పంచరాత్రమేవవిశినష్టి. పంచరాత్రశబ్దో నిరుక్తఃశ్శింజలేన । పృథివ్యాదీనితత్వాని గుణాఃపంచమహామునే । రాత్రయోదేహినఃప్రోక్తా అవిద్యాచైతత్వతః । తేభ్యోవిలక్షణంవిష్ణుం భుక్తిముక్తిప్రదాయకం । దర్శయంతిచయేగ్రంథాః పంచరాత్రం ప్రకీర్తితాఇతి। ఏతచ్ఛాస్త్రస్యఆభగవతఃపరంపరాప్రాప్తిశ్చశ్రుతా వివరీవర్తి ॥ అత్రశాండిల్యోజయాఖ్యే ॥ భూయశ్చైవావతీర్ణేన విష్ణునాప్రభవిష్ణునా, మునేర్వైనస్యాంశభూతస్య యదుక్తంపునరేవహి। బదర్యాశ్రమసంస్థేన ప్రభుణాలోకకారిణా । ధర్మమార్గావతారార్థం ప్రవర్తేనానేనసత్తమాః ॥ ఇత్యారభ్య ॥ తచ్ఛ్రుణధ్వంమునిశ్రేష్ఠాః ధర్మ్యంసంసారతారకం । యాదృక్ప్రాప్తంమయాపూర్వం పరితుష్టాచ్చనారదాత్ । జ్ఞాత్వైవంసారభూతంచ అధీతంహిపురామయా । తద్వ్యష్మభ్యంవదిష్యామి ఆమ్నాయేతుయథాస్థితం । ఇతి చాతురాత్మ్యోపాసనప్రతిపాదకత్వాదస్యాగమసంజ్ఞాచ ॥ తథాపా

ద్ధాంతమితిప్రసిద్ధం ॥ ఆగమమితి ॥ శబ్దస్తోమమహానిధౌ ॥ అగతంశివవక్త్రేభ్యోగతంచగిరిజాశ్రుతౌ । మతంచవాసుదేవస్యతస్మాదాగమముచ్య

ష్కరే ॥ కర్తవ్యత్వేనవై యత్ర చాతురాత్మ్యముపాస్యతే । క్రమాగతైః స్వసంజ్ఞాభిః బ్రాహ్మణైరాగమంకృతమితి ॥ తత్రానుబంధచతుష్టయంపాద్మే ॥ ప్రయోజనంచశాస్త్రస్య మోక్షః ప్రకృతిదుర్లభః । అభిధేయంభగవత స్సమారాధనముత్తమం ॥ సంబంధోఽపీష్యతేసద్భిః సాధ్యసాధనలక్షణః । ముముక్షురధికారీస్యాదితిశాస్త్రేషునిశ్చితః । ఇతిదృష్టాదృష్టోభయశ్రుతిమూలకత్వాన్మోక్షముఖ్యఫలకత్వాద్భగవదుపజ్ఞత్వాన్ముముక్షుభిః పంచరాత్రోదితమవశ్యమనుష్ఠేయమితినిష్కర్షః అజ్ఞాతేభగవత్తత్త్వే దుర్లభాపరమాగతిః । తథానారాధితేచైవ సాత్త్వికేనతుకర్మణా । ఇతిజయాఖ్యభగవద్వచనేనారాధ్యారాధనజిజ్ఞాసా ప్రస్తూయతే. ఆరాధ్యంభగవచ్ఛబ్దవాచ్యం. భగవచ్ఛబ్దార్థస్తువామనసంహితాయాం। జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్య వీర్యతేజాంసిషడ్గుణాః ॥ షణ్ణాంగుణానాంనివహో భగఇత్యభిధీయతే ॥ భగోస్తిభగవానిత్థం భగవచ్ఛాస్త్రనిర్ణయః । మయ్యేవభగవచ్ఛబ్దో నాన్యదేవేషువర్తతే॥ జ్ఞానాదయోనిరుక్తాః అహిర్బుధ్న్యసంహితాయాం ॥ అజడంస్వాత్మసంబోధి నిత్యంసర్వావగాహనం । జ్ఞానంనామగుణంప్రాహుః ప్రథ

తే ॥ అన్యత్రమంత్రశాస్త్రే ॥ సృష్టిశ్చప్రళయశ్చైవ దేవానాంచతథార్చనం । సాధనంచైవసర్వేషాం పురశ్చరణమేవచ । షట్కర్మసాధనంచైవ జ్ఞానయోగశ్చతుర్విధః । సప్తభిర్లక్షణైర్యుక్తం త్వాగమంతద్విదోవిదుః ॥ తంత్రశాస్త్రే ॥ సిద్ధంసిద్ధైః ప్రమాణైస్తుహితంచాత్రపరత్రచ । ఆగమంశాస్త్రమాప్తానామితి ॥ ఈశ్వరే ॥ కర్తవ్యత్వేనవై యత్ర చాతురాత్మ్యముపాసతే । క్రమాగతైస్స్వసంజ్ఞాభిబ్రాహ్మణైరాగమంస్కృతమితి ॥ అన్యత్ర ఆగమంతాద్గనుయతిధర్మా ధర్మపరంపదం । ఆగమస్తేనకథితఇతివేదవిదోవిదుః ॥

మంగుణచింతకాః । స్వరూపం। బ్రహ్మణస్తచ్ఛ గుణాశ్చపరిగీయతే। జగత్ప్రకృతిభావో యస్సాశక్తిః పరికీర్తితా । కర్తృత్వంనామయత్తస్య స్వాతంత్ర్యపరిబ్రంహితం।ఐశ్వర్యంనామతత్ప్రోక్తం గుణతత్వార్థచింతకైః। శ్రమహానిస్తుయాతస్య సంతతంకుర్వతో జగత్ ।బలంనామగుణస్తస్య కథితో గుణవిత్తమైః । తస్యోపాదానభావేపి వికారవిరహోహియః । వీర్యంనామగుణస్సోయ మచ్యుతత్వాత్పరాహ్వయః । సహకార్యనపేక్షాయా తత్తేజస్సముదాహృతం ॥ ఏతేశక్త్యాదయఃపంచ గుణాజ్ఞానస్యకీర్తితాఃఇతి । భగవచ్ఛబ్దవాచ్యంతల్లక్ష్మీనారాయణాఖ్యం. లక్ష్మీతంత్రే భవద్భావాత్మకంబ్రహ్మ తతస్తచ్ఛాశ్వతంపదం।భవన్నారాయణోదేవో భావోలక్ష్మీరహంపరా।లక్ష్మీనారాయణాఖ్యాతం అతోబ్రహ్మసనాతనం । అన్యోన్యేనవినాభావా దన్యోన్యేనసమన్వయాత్ తాదాత్మ్యంవిద్ధిసంబంధం మమనాథస్యచోభయోరితి ॥ అనయోరేకతత్వతాత్త్రైవ తస్యాహంపరమాశక్తి రహంతానంతచిన్మయి । భిన్నాభిన్నాచవర్తేహం జ్యోత్స్నేవహిమదీధితేః॥ తావావాంతత్వమేకన్తు ద్విధాభూత్వావ్యవస్థితౌ । అంతరాత్మేతయాతత్త్వ దహంకారపదాస్పదం॥ అచింత్యోననుయోజ్యేన హేతునాయేనకేనచిత్ । శక్తిమచ్ఛక్తిభావేన తద్విధావ్యవతిష్ఠతే ॥ ఇతి ॥ అత్రవిశేషస్తస్మిన్నేవలక్ష్మీతంత్రే ॥ సుసిద్ధయోగతత్త్వానా మధికారఃపరాత్మని । వ్యామిశ్రయోగయుక్తానాం మధ్యానాంవ్యూహభావనే । వైభవీయాదిరూపేషు వివేకవిధురాత్మనామితి । ఆరాధనంతు మంత్రసిద్ధాంతాది లక్షణతత్తత్సంహితోక్తంసిద్ధాంతాంతరసంకీర్ణంచ ॥ పాద్మే ॥ సిద్ధాంతేషుచతుర్ష్వేకం పూర్వైర్నృభిరనుష్ఠితం త్యక్త్వాసమాశ్రయేదన్యం నరోభవతికిల్బిషీ । తస్మాజ్జన్మప్రభృత్యేక రాద్ధాంతనియతోభవేత్ । అన్యథాకులమాత్మానం సవర్ణంనాశయతిస్వయం।

మంత్రమండలకుండాది క్రియాముద్రోపచారకైః । యోగంనయతి యోమోహాత్స్వసిద్ధాంతోక్తవర్త్మనా । సోపిస్వకులజాన్సర్వాన్పరమాత్మానమంజసా । నయేన్నిరయమత్యుగ్రం పురుషాన్పురుషాధమః । నిష్ఫలాచక్రియాతస్య ప్రత్యుతానర్థకారణం । కుర్యాచ్చదేవస్తత్కోపో రాజరాష్ట్రక్షయావహః । ఇత్యాదియోగసిద్ధాధికార్యారాధ్యత్వాత్పరస్యపరవాసుదేవప్రధానం మంత్రసిద్ధాంతలక్షణాత్తేష్వయంమంత్రసిద్ధాంతః పాద్మసంజ్ఞోవిధీయతే ॥ ఇతిపాద్మవచనాత్ మంత్రసిద్ధాన్తినాం పాద్మసంహితానుష్ఠానమేవశరణం నాన్యథా. తస్మాత్పాద్మసంహితామూలమనుసృత్య తత్రత్య అంగమంత్రోద్ధారాధ్యాయోక్త మంత్రా ఏవ సర్వతోద్ధృత్య తత్రఅనుక్తవిషయాన్సర్వాన్ అభ్యుపగమన్యాయేన ॥ సాధితఃపరతంత్రేయస్స్వతంత్రేచసమాశ్రితః। సహ్యభ్యుపగమోన్యాయో మనసోఽనుమతిర్యథా ॥ ఇతిసంహితాంతరేపిసంగృహ్య ఇతర క్రియాకైరవచంద్రికా ప్రయోగమణిమాలికా సాత్వతామృతసార చంద్రికా ప్రయోగదీపికాదిప్రాచీనప్రయోగానవలంబ్య మంత్రసాంకర్యాదిపంచవిధసాంకర్యదోషరహిత ఏషప్రయోగోరచితః ॥

గ్రంథస్యాస్యముద్రణె ప్రథమతఏవ పుస్తకత్రిశతీపరిగ్రహణం ప్రతిశ్రుత్య బహూపకృతవతాం రాజాధికరణకానామహామతికృతజ్ఞోస్మి

బహోఃకాలాత్ యథాసమయ మసకృత్ ప్రోత్సాహ్యాపుస్తకవిలేఖనప్రకాశనయోః మహత్సాహ్యమాచరితవతా మాస్తికాగ్రేసరాణాంవైదికనిష్ఠాగరిష్ఠానాం శ్రీమతాం జనరల్ సెక్రటరి ఆరావముధైయ్యంగార్యాణామహంసుచిరమధమర్ణోస్మి

ఆ మూలచూడమస్య గ్రంథస్య పరిశోధనేన ప్రకటీకృతాను కంపానాం శ్రీమన్మహారాజ సంస్కృతమహాపాఠశాలా పుస్తకాగార పండితానాం వ్యాకరణవిదుషాం శ్రీమతాం శ్రీనివాసరాఘవాచార్యాణాముపహారామ్యనంతాన్ ప్రణామాన్

ఆకల్పం విలసంతుసాత్వతమత ప్రస్పర్ధిదుష్పద్ధతి
వ్యాముగ్ధోద్ధతదుర్విదగ్ధపరిషద్వైదగ్ధ్యవిధ్వంసినః ।
శ్రీమన్నాథమునీంద్రవర్ధితధియోనిర్ధూతవిశ్వాశివాః
సంతస్సంతతగద్యపద్యపదవీహృద్యానవద్యోక్తయః ॥

ఇతి

పాంచరాత్రికాణామనుచరః

ఫణిపురం రంగస్వామిభట్టాచార్యః

శ్రీమన్ మహారాజ సంస్కృతమహాపాఠశాలా

పాంచరాత్రాగమోపాధ్యాయః ॥

మైసూరు.

దీపికాయాం స్మృతా గ్రంథాః.

శ్రీప్రశ్నసంహితా 3,9,10,11,17,23,28,41,44,47,49,50,52,85,96

అహిర్బుధ్న్యసంహితా (ఉపోద్ఘాతే)

అనంతాఖ్యసంహితా 2,9,10,14,23,37,39,70,71,72,73,74,82

అనిరుద్ధసంహితా 27,50,52,65,96

ఆపస్తంబస్మృతి 78,

ఈశ్వరసంహితా 3,6,18,19,31,34,41,43,45,48,63,86,94,100,

కపింజలసంహితా 3,62,72,82,90,94,96,99,

ఖగప్రశ్నసంహితా 73,93,

గౌతమసంహితా 4,

జయాఖ్యసంహితా 30,31,33,36,90,

త్రైలోక్యమోహనసంహితా 64,

నళకూబరసంహితా 54,66 89,

నారదీయసంహితా 6,10,11,18,52,53,56,69,70,74,86,96,100,

నారాయణసంహితా 4,5,72,

పద్మోద్భవసంహితా 71,

పరమపురుషసంహితా 87,

పాద్మసంహితా 2,3,4,5,6,7,8,14,16,18,20,21,23,24,32,42,44,
45,46,54,60,64,70,72,73,74,80,82,84,91,92,

పారమేశ్వరసంహితా 5,6,7,8,9,10 11,15,17,18,20,22,23,26,28,
33,34,36,37,43,41,53,55,59,60,66,67,70,
80,84,85,86,

పౌష్కరసంహితా 4,50,

శుద్ధాశుద్ధపత్రికా.

:o:

పుటమ్	పఙ్క్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧	౫	పద్మసంసంవత్సరకం	పద్మాసనసంవత్సకం
,,	౬	సమస్తాస్	సమస్తాన్
,,	౧౦	కాల్యకమ్మర	కాల్యంకమర
౫	౧	నిత్యార్చరపద్ధతిః	నిత్యార్చనపద్ధతిః
,,	౩	శిరోమస్త్రేణ	శిరోమంత్రేణ
,,	౧౦	ద్రష్టవ్యః	ద్రష్టవ్యాః
,,	౨౦	దీపదాసేఘ్యర	దీపదానేఘ్యర
౭	౨	నిర్వర్త్తరయామ్యహం	నిర్వర్తరయామ్యహం
౧౨	౧౮	స్వయంవ్యక్తే	స్వయంవ్యక్తే
౧౬	౬	ఋషిఖ్యోనమః	ఋషిభ్యోనమః
౧౯	౭	ద్వాదభార	ద్వాదభార
౨౨	౬	ప్రణవాఖ్యస్య	ప్రణవాఖ్యస్య
౨౮	౧౮	మంత్రార్చ్చరనె	మంత్రార్చనె
౨౯	౮	వహ్నిమండలమధస్తం	వహ్నిమండలమధ్యస్థం
౩౦	౨	సితస్నిగ్ధతి	సితస్నిగ్ధ
౩౧	౪	ద్వాపపరం	ద్వాపరం
౩౨	౫	సంకల్పసిద్ధ్యై	సంకల్పసిద్ధ్యై
౩౩	౮	స్తుతిఘోషైః	స్తుతిఘోషైః
,,	౨౧	తథాప్యనేస	తథాప్యనేన
౩౨	౨	ఆగచ్ఛ	ఆగచ్ఛ

౩౮	౬	విధిః	విధిః
౪౦	౨	ధూపనుంతరాశిష్ఠె	ధూపమంతరాశిష్ఠై
,,	౭	సవ్యహాస్తై	సవ్యహాస్తై
౪౧	౫	అధవర్ణ	అధవర్ణ
౪౪	౧	తోయేస	తోయేన
౪౫	౪	ధన్యోస్మ్రను	ధన్యోస్మ్యను
౪౬	౧౩	పుసర్యూమాలె	పునర్యూమాలె
౫౮	౩	ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మాణస్పత	ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మాణస్పతె
౬౩	౧౮	నంపూర్ణం	సంపూర్ణం
౮౯	౧౦	అర్పితం	అర్పితం
౯౦	౧౫	త్రిస్రా	స్త్రిస్త్రా
౧౦౩	౧౫	పుస్త్రీశరీరామ్	మస్త్రీశరీరామ్
౧౦౪	౧	స్వశేప	స్వశేష
౧౦౭	౧౧	శ్రీం-ఓం	ఓం-శ్రీం-ఓం
౧౨౫	౧౦	ప్రథుతర	పృథుతర

పరిశిష్టమ్.

—(౦.)—

౧-౨ చండాయనమః ఇత్యనంతరం ద్వారోర్ధ్వోదుంబరస్యప్రా
గ్భాగె ఓం-శాంత్యైనమః దక్షిణె ఓం-సరస్వత్యైనమః.

౧౬-౩ ఓం-అసురవిధ్వంసాయనమః ఇత్యనంతరం ఓం-కుబేరాత్మా
యనమః

౪౧-౯ ఓం-క్రీం-పృథివ్యాత్మనెహుం ఫట్ నమః ఇత్యనంతరం ఓం-
అం-అబాత్మనెహుంఫట్ నమః ఓం-తెం-తేజ ఆత్మనేహుం
ఫట్ నమః ఇతిపఠితవ్యం

అస్త్రముద్రా ॥ తర్జన్యంగుష్ఠశిరసిస్ఫోటయేత్ చక్రవత్ స్మరన్ ।
దిక్షుసర్వాసు శేషాభిర్ముష్టింబధ్వాచతుర్ముఖ। సైషా స్త్రముద్రావిజ్ఞేయా

స్వాగతముద్రా॥ ఉత్తానీకృత్యహస్తంచవక్రతాంగులిభిఃక్రమాత్
అంగుష్ఠంచపృథక్కృత్వాజ్ఞేయాస్వాగతముద్రికా । సాచైవప్రార్థన
నాముద్రాసాచైపాదానముద్రికా ॥

ఆవాహనముద్రా ॥ హస్తాభ్యామంజలింకృత్వా ఈషద్వికసితంస్ఫు
టం । ఆవాహనస్యముద్రైషాకథితాకమలాసన ॥

ధూపముద్రా ॥ సంహృతాగ్రాంగులీనాంతుకృత్వావ్యతికరాంగు
లీః । సహైవోర్ధ్వీకృతాంగుష్ఠౌకరాభ్యాంధూపముద్రికా ॥

దీపముద్రా ॥ ఊర్ధ్వంతుమధ్యమాంకృత్వాసంహృత్యాంగుష్ఠమె
వచ । తర్జన్యానామికాభ్యాంతుసంహృత్యతుకనిష్ఠికాం । తైనైవ
వామహస్తేనగక్షిణేనకృతాతుయా । దీపముద్రేతినాప్రోక్తాదేవదేవ
ప్రియాకథికా ॥

—— ❋

శ్రీః

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః

నిత్యార్చన పద్ధతిః.

శ్రీశం శంఖగదారి పంకజధరం బ్రహ్మేణానుజ్ఞాసనం ।
యోగీంద్రం కపిలం ద్విజిహ్వానృపతిం పద్మాసనం సంవర్తకం ।
కణ్వం సర్వమునీంద్రసంస్తుతపదాంభోజాన్ సమస్తాన్ గురూన్ ।
శ్రీవిష్ణ్వాగమసారసింధుకలశీడింభానదంభాన్ భజే ॥

వందే లక్ష్మీపతిం దేవం శంఖచక్రగదాధరం విద్యామూర్తిం హయగ్రీవం శబ్దార్థజ్ఞానసిద్ధయే ॥

అథాచార్యః కాల్యం కర్మ యథావిధి నిర్వర్త్య భగవదాలయమాసాద్య పాదావాజానుహస్తావామణిబంధనం ప్రక్షాళ్య ద్వారా

॥ శ్రీయైనమః ॥

శ్రీపాంచరాత్రవక్తారం నారాయణమహం శ్రియమ్ ।
చమూపతిం చతుర్వక్త్రం కౌశికాదిగురూన్ భజే ॥

శ్రీ పాంచరాత్రశాస్త్రాణి సాత్వతాదీని శాస్త్రతః । కేశవార్యముఖాల్లబ్ధ్వా తదర్థాంశ్చ విశేషతః ॥ తేభ్యః పూజోపయుక్తాని పాద్మాద్యుక్తాని యాని చ ॥ సంగృహ్య తాని సర్వాణి సుఖబోధాయకారిణామ్ ॥ భగవద్వంశజాతేన రంగరాజేన కారిణా ॥ క్రియతే పాద్మమార్గేణ భగవద్యాగదీపికా ॥

చమ్య బలిపీఠస్యపురతస్సాష్టాంగం ప్రణమ్య ఆలయం ద్విః ప్రదక్షిణీకృత్య గర్భగేహద్వారపార్శ్వే గత్వా హృదయే–ఓం–జ్ఞానాయనమః

తంత్రాంతరేఽపి కథితం అనుక్తం గ్రాహ్యమేవహి ॥ అనుక్తమన్యతో గ్రాహ్యమవిరుద్ధం వివేకితం ॥ ఏవం పాద్మాదివచనాన్న సాంకర్యం కదాచన । తస్మాదారాధకైర్గ్రాహ్యో నిరసూయాపరైస్సదా ॥ ౨ ॥

ఆచార్యః ఇతి ॥ భగవచ్ఛాస్త్రపాంచరాత్రికాణామేవ ఆచార్యశబ్దవాచ్యత్వం ప్రసిద్ధమ్ ॥ తద్యథా పాద్మే ప్రతిష్ఠావిధౌ ॥ శ్లో ॥ ఆచార్యలక్షణం బ్రహ్మన్ కథయామి యథాతథమ్ ॥ ఆదౌతు బ్రాహ్మణో విద్వాన్ పంచరాత్రపరాయణః ॥ ఆచార్యం వరయేత్పూర్వం తదధీనా హి సిద్ధయః ॥ ఇతి ॥ కింతు పాంచరాత్రికాణాం అన్యాని నామాన్యపి సుప్రసిద్ధాని యథా భాగవతః, భట్టారకః, భగవద్వంశ్యః, మంత్రీ, కారీ, దేశికః, సాత్వతః, ఏకాయనః, ఏకాన్తికః, వాసుదేవికః, పాంచరాత్రికః, ఇత్యాది ॥

కాల్యం కర్మ ఇతి, అనంతాఖ్యే ॥ శ్లో ॥ స్నానాచమనశౌచేన ప్రాణాయామేన దేశికః । అంతర్బహిశ్శరీరస్య సాధకస్య విశుద్ధ్యతి ॥ స్నానమూలాః క్రియాస్సర్వాః ఫలసంసిద్ధిహేతవః ॥ తస్మాత్స్నానం ప్రకుర్వీత దేవర్షిపితృతర్పణే ॥ ౨ ॥ ఇత్యుక్తత్వాత్ ॥ పాద్మే సప్తవిధస్నానస్వరూపముక్త్వా తత్రైవ త్రయోదశాధ్యాయే పంచకాలవిధౌ అఘమర్షణస్నానముపన్యస్తం ॥ శ్లో ॥ న్యాసమగ్రే షడంగానాం కృత్వాదాయమృదంకరే । సవ్యేనిధాయ కృత్వాతు త్రిధామూలాగ్రమధ్యతః మూర్ధ్నేస్థితాం మృదం పూర్వం మధిమన్త్రాస్త్రవిద్యయా విదిక్షుదిక్షు చోర్ధ్వమధరాయ ప్రక్షిపేత్ । తతో మధ్యస్థితాం మృ

శిరసి-ఓం బలాయస్వాహా శిఖాయాం ఓం-వీర్యాయవషట్ బాహ్వోః
ఓం-ఐశ్వర్యాయ-హుం నేత్రయోః-ఓం-తేజసే-ఫట్ శిరః పరితః-

త్వాఙ్కముదకేమూలవిద్యయా । నిక్షిప్యభాగమగ్రస్థంకరాభ్యాంకర
యోర్ద్వయోః విధాయపాకమంభోభిర్దర్శయిత్వాచప్లావణం ।
అస్త్రహీనాంగవిద్యాభిరాపాదతలమస్తకం । ఆలిప్యదేహంసకలమవ
గాహ్యచవారిషు । దేవమావాహ్యలక్ష్మీశందత్వాచార్ఘ్యాదికంత
తః । తత్పాదక్షాళనాంభోభిఃపాణిభ్యాంకుంభముద్రయా । పావనైశ్శి
రసిన్యస్తైరాత్మానమభిషిచ్యచ । వాసుదేవమభిధ్యాయన్నఘమర్షణ
మాచరేత్ । ఇతి స్నానంవాతప్తతోయేనదోషవైషమ్యసంభవే ।
నాభేరధస్తాద్వాదేహంక్షాళయిత్వాత్మనస్తనుం । ఇతి పాద్మేత్రయో
దశే అథవాదేశకాలాదిశరీరస్యగుణానపి । సమాలోచ్యతతోదేవిహ్యా
ష్ణోర్యదేనాథవారమెమన్త్రిస్నానాదివాకృత్వానిత్యకర్మసమాచరేత్
ఇతి శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే ఆజానుపాదౌప్రక్షాళ్యేతి । కపింజలె పంచ
దశే పాదప్రక్షాళనంకృత్వా ఆచమ్యచజితేంద్రియః । గేహంప్రదక్షి
ణీకృత్యద్వారపార్శ్వంసమాచరేత్ । శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే, ప్రక్షాళ్య
పాణిపాదంచగోపురస్యబహిస్థలె ఆచమ్యాస్తుమహాపీఠంప్రదక్షిణ్యా
నవైతతః ॥ ఇతి ॥ ఆచమనమితి ॥ విష్ణుతిలకె, పంచమె ॥ పూజా
యాంబ్రహ్మయజ్ఞాదౌయోగె శ్రాద్ధేచమైథునె । మౌంజీయజ్ఞోపవీతాది
ధారణేభోజనేతథా ॥ ఆద్యంతయోర్ద్వయోరాచామేద్దేవయజ్ఞాదిపంచసు॥
ప్రణమ్యేతి ॥ అత్రఅష్టాంగప్రణామోదర్శితః । పాద్మే॥ శ్లో ॥పద్భ్యాం
కరాభ్యాంజానుభ్యామురసాశిరసాదృశా ॥ మనసావచసాచైవప్రణా
మోఽష్టాంగఉచ్యతే ॥ ఈశ్వరెద్వావింశె । దండవత్ప్రణిపాత్యైస్తున

ప్రాకారవత్-ఓం-శక్త్యై-వౌషట్ ఏవంక్రమేణ-షడంగన్యాసంకృత్వా తాళత్రయంవిధాయ ద్వారాభిముఖంస్థితః ఘంటాచాలనపూర్వ

మస్కుర్యాచ్చతుర్దిశం ॥ తత్రైవ ॥ ద్విర్వారంవాచతుర్వారంప్రణమేయుశ్చభక్తితః ॥

ద్విఃప్రదక్షిణీకృత్యేతి ॥ పౌష్కరే ॥ ఏకంగణాధిపేకుర్యాద్వేసూర్యేత్రీణిశంకరే ॥ చత్వారికేశవేదేవేసప్తాశ్వత్థేప్రదక్షిణం ॥ పాదౌపాదాన్తరెయస్యకరౌచలనవర్జితౌ ॥ స్తుతిర్వాచిహృదిధ్యానం చతురంగంప్రదక్షిణమ్॥ అన్యత్ర ॥ ఏకాంచణ్డ్యాంరవౌసప్తతిస్రోదద్యాద్వినాయకే ॥ చతస్రఃకేశవేదద్యాచ్ఛివస్యద్విఃప్రదక్షిణమ్ ॥

షడంగన్యాసమితి ॥ అత్రసామాన్యనిర్దేశాత్ కేవలాంగమంత్రాణామేవగ్రహణం॥అంగమంత్రాస్తుసంహితాభేదేనభిన్నాః॥ తత్తదధికారిణాంతత్తత్సంహితోక్తమంత్రగ్రహణస్యైవన్యాయ్యత్వాత్ ॥ పాద్మేచర్యాపాదేత్రయోవింశే ॥ శ్లో ॥ జ్ఞానంబలంతథావీర్యమైశ్వర్యంతేజసాసహ ॥ శక్తిరేతేచతుర్థ్యంతానమస్స్వాహావషట్తథా ॥ హుంఫట్ వౌషట్క్రమాదేతదవసానాశ్చభావహాః ॥ అంగానిహృదయాద్యేషుషట్సుస్థానేషుమంత్రిణా ॥ ప్రయోజ్యానిప్రయోగేషుమంత్రస్యాంగఃకృతోభవేత్ ॥ ఇతి ॥ అన్యత్ర షడంగన్యాసప్రయోజనమాహ విహగేంద్రే ॥ శ్లో ॥ పూజాజపార్చనాహోమాఃసిద్ధిమంత్రకృతాఅపి ॥ అంగన్యాసవిధురానదాస్యంతిఫలాన్యమీ ॥ గౌతమేన ॥ శ్లో ॥ ఇజ్యమానోహృదాత్మాయాంహృదయేస్యాచ్చిదాత్మకః ॥ క్రియతైతత్పరత్వంతుహృన్మంత్రేణతమఃపరం ॥ సర్వజ్ఞాదిగుణోత్తుంగేసంవిద్రూ

కం ఓం యాం వాయవే నమ ఇతి వాయుమంత్రేణ కవాటం ఉద్ఘాట్య-
దేవవ్రతేన సామ్నా ప్రణవేన వా దక్షిణాంఘ్రిణా అంతః ప్రవిశ్య

పైపరాత్మని ॥ క్రియతే విషయాహారః శిరోమంత్రేణ ధీమతా ॥ హృచ్ఛిరోరూపచిద్ధామనియతాభావనాద్దృఢా ॥ క్రియతే నిజదేవస్య శిఖామంత్రేణ సాదరం ॥ మంత్రాత్మకస్య దేహస్య మంత్రవాచ్యేన తేజసా ॥ సర్వతో వర్మమంత్రేణ క్రియతే నాన్యసంవృతిః ॥ యద్దదాతి పరం జ్ఞానం సంవిద్రూపే పరాత్మని ॥ హృదయాదిషు యం తేజః స్యాద్దేవ తన్నేత్రసంజ్ఞకమ్ ॥ ఆధ్యాత్మికాదిరూపం యత్ సాధకస్య వినాశయేత్ ॥ అవిద్యాజాతమస్త్రం తత్ పరంధామసమీరితం ॥ ఇతి ॥ షడంగముద్రాః పాద్మే ముద్రాలక్షణే ద్రష్టవ్యాః ॥

తాళత్రయమితి ॥ విహగేంద్రే షష్ఠపటలే ॥ శ్లో ॥ దక్షిణే వామం సంతాడ్య వామహస్తేన దక్షిణం ॥ వామం దక్షిణహస్తేన కుర్యాత్తాళత్రయం బుధః ॥ ఏకతాళేన మరణం ద్వితాళే వ్యాధిపీడనం ॥ త్రితాళే సుఖమాప్నోతి తస్మాత్తాళత్రయం కురు ॥ ఇతి ॥

ఘంటాచాలనపూర్వకమితి ॥ పాద్మే క్రియాపాదే త్రింశే ॥ ఉద్ఘాటనే కవాటస్య ప్రస్తుతే పూజనే తథా ॥ ఆవాహనార్ఘ్యే స్నపనే పుష్పధూపే చ దీపకే ॥ నీరాజనే యవనికాసముద్ధారే నివేదనే ॥ హోమభూతబలౌ కర్మణ్యుద్వాహే చలనం మణేః ॥ పారమేశ్వరే షష్ఠే ॥ గణేశపీఠద్వారస్థ దేవానామర్చనే తతః ॥ ఆహూతికాలే మంత్రాణాం ధూపదానే విశేషతః ॥ దీపదానేఽర్ఘ్యదానే చ తథా నైవేద్యఘోషణే ॥ జపస్తుత్యవసానాభ్యాం ప్రవృత్తే చాగ్నితర్పణే ॥ పూర్ణాహుతిప్రదా

పుండరీకాక్షవిద్యయా భగవంతంప్రణమ్య ఓం-రం-జగజ్జ్యోతీరూపాయ నమః ఇతి నిత్యదీపాన్ప్రజ్వాల్య ప్రబుద్ధత్వంజగన్నాథప్రబుద్ధపరమేశ్వ

నేచమంత్రాణాం విసర్జనే ॥ విష్వక్సేనార్చనేచైవతత్పూజాప్రతిపాదనే ॥ బలిప్రదానకాలేతుదేవతానాంవిశేషతః ॥ తతోన్యదస్మాద్విహితంచాలనంసిద్ధిమిచ్ఛతాం ॥ ప్రయోజనమాహ ॥ పాద్మే ॥ ఉత్పాదనంపిశాచాదేః ప్రీణనంచహరేఃపరం ॥ సన్నిధానమమర్త్యానాం ఘంటాయాశ్చాలనాద్భవేత్ ॥ ఘంటాధిదేవతానాహ ॥ నారదీయే ॥ ఘంటాయాంవాసుదేవంచజిహ్వాయాంతుసరస్వతీం ॥ తాడనంవహ్నిదైవత్యందండేచైవతుభాస్కరం ॥ నాదంతుఈశ్వరంప్రోక్తంఘంటాయామధిదైవతాః ॥ అసంస్కృతఘంటాచాలనేప్రత్యవాయమాహ పాద్మే॥ అసంస్కృతాయాశ్చలనెగ్రామాదేశ్చలనంభవేత్ ॥ నిష్ఫలాచాపిపూజాస్యాత్పరస్యపరమాత్మనః ॥ ఇతి ॥

దక్షిణాంఘ్రిణా అంతఃప్రవిశ్యేతి ॥ ఈశ్వరేపారమేశ్వరేచ ॥ శ్లో ॥ ప్రాసాదాంతఃప్రవేశార్థంతతోద్వారంతుచేతసా ॥ త్రిభాగీకృత్యతన్మధ్యభాగమేకంద్విధాపునః ॥ విభజ్యవామదేశేవదక్షిణేనాంఘ్రిణాతతః ॥ శనైశ్శనైఃప్రవేశ్యాన్తస్సాస్త్రమంత్రేణతేనవై ॥ విష్ణుతిలకే తృతీయే ॥ ద్వారస్యవామభాగేతుదక్షిణేనపదావిశేత్ ॥ ఇతి ॥

పుండరీకాక్షవిద్యయేతి ॥ జితంతేపుండరీకాక్షనమస్తేవిశ్వభావన ॥ నమస్తేస్తుహృషీకేశమహాపురుషపూర్వజ ॥ ఇతిభగవత్పాదా దక్షిణకరేణ దక్షిణం వామకరేణవామ మిత్యేవంక్రమేణ హస్తాభ్యాం శిరసాచావలంబ్య ప్రణమ్య ॥ శ్లో ॥ అభివాద్యహరింమాంచభక్త్యై

ర । ప్రబుద్ధపుండరీకాక్షభక్తానామనుకంపయా । త్వయిప్రబుద్ధే దేవేశ తదాగ్రే పరమేశ్వర॥ లౌకికానిహిమజ్ఞాని తానినిర్వర్తయామ్యహం।

వంగురుసంతతిం ॥ గృహీత్వామానసీమాజ్ఞాం తేభ్యస్తు శిరసానత ॥ ఇతిలక్ష్మీతంత్రే ॥ పాద్మే ॥ శ్లో ॥ ఔపగాయనముఖ్యాస్తే నానాగోత్రాముముక్షవః ॥ తేషాంబుద్ధిస్సముత్పన్నా మోక్షైకఫలదాయినీ ॥ తేసర్వేసహాసంగమ్యబ్రహ్మాణంప్రోచురవ్యయం ॥ మోక్షమార్గావయంబ్రహ్మన్ మోక్షోపాయవిధిత్స్రయా శరణంత్వామిహప్రాప్తాజన్మమృత్యుజిగీషవః ॥ ఔపగాయనముఖ్యానాం తాపసానాంచతుర్ముఖః ॥ ఇతిబ్రువాణానాహూయతదనుగ్రహకామ్య పంచరాత్రోక్తమార్గేణమంత్రసిద్ధాన్తవర్త్మనా ॥ దీక్షయిత్వాయథాన్యాయంచక్రవారిజమండలే॥ఆహూతాన్దీక్షితాన్ బ్రహ్మాకర్తవ్యమిదమాదిశత్ ॥తత్రైవ సార్ధకోటిప్రమాణేనబ్రహ్మణా కేశవాచ్ఛ్రుతం ॥ కపిలాయదదౌబ్రహ్మాలక్షాణాంపంచకంపునః । కపిలోపిచపద్మాయప్రదదౌలక్షమాత్రయా ॥ పద్మోపిదత్తవాన్మహ్యంఅయుతిగ్రంథసంఖ్యయా ॥ యస్మాత్పద్మోపదిష్టేయంతస్మాత్సాపాద్మసంజ్ఞికా ॥ మోక్షైకఫలదంబ్రహ్మా మయాతస్మాత్ శ్రుతంబుధై ॥ తేనైవాద్యేనధర్మేణబ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ఆరాధయన్హరిందేవంవిష్ణుంనారాయణంప్రభుం ॥ ఇత్యుక్తరీత్యా ॥ ఆదౌవాసుదేవః తతశ్శ్రీస్తతస్సేనేశస్తతోబ్రహ్మా తత ఔపగాయన శాండిల్య భరద్వాజ కౌశిక మౌంజాయనమహర్షయః ॥ తతస్తదాదిస్వాచార్యపర్యంత గురవః । ఏవమాచార్యపరంపరాంమూర్ధ్నికృతాంజలిర్మనసాప్రణమేత్ ॥ యద్వా వారమేశ్వరోక్తరీత్యా ॥ శ్లో ॥ విష్వక్సేనంగణాధీశంగురూంశ్చతదనంతరమ్॥

అగ్రగతస్సర్వయజ్ఞానాంత్వంప్రభుర్ధ్యానమతస్సదా॥ నాపరేషుజగన్నాథ పూజితేషుసురేష్వపి । మయియజ్ఞసమాప్తిస్యత్త్వయిసంతర్పితేన తే॥ సర్వేదేవానలముఖాఃతథాగ్నిస్త్వన్ముఖేకృతః । బ్రహ్మాస్వయంబ్రహ్మలోకేస్వర్గేస్వర్గనివాసినః । సాత్వికాఃనూనుపేలోకేనాగాద్యాశ్చరసాతలే॥ త్వాంహిప్రబోధయంత్యేతేస్వార్థసంసిద్ధయేసదా । త్యజయోగమయీంనిద్రాంకృపాంకురుసనాతన ॥ ఇతి సశంఖతూర్యకా

గురూన్పరమసంజ్ఞాంశ్చయజేత్సర్వగురూంస్తథేతి ॥ స్వాచార్యాది శ్రీధరాన్తంవా ప్రణమేత్ ॥ ఉభయపక్షేప్యాదౌ ఓమ్ అస్మద్గురుభ్యో నమః ఓంఅస్మత్పరమగురుభ్యోనమః అస్మత్సర్వగురుభ్యోనమః ॥ ఇతిస్వాచార్యాది సర్వగురూన్ సముదాయతః ప్రణమ్య తతః ప్రత్యేకంప్రణమేత్ ॥ ఇతి ॥

దీపాన్ప్రజ్వాల్యేతి ॥ ఆరోపణందీపస్య మన్త్రపూర్వకమేవ అన్యథా తన్మాత్రోక్తివైయ్యర్థం ॥ మంత్రస్తుచర్యాపాదేత్రయస్త్రింశే ॥ ఉద్దీథంకృతనాసిక్యం + దీపార్థంమనుమీరయేదితి ॥

ప్రబోధయేదితి ॥ పాద్మే ॥ శ్లో ॥ భాస్కరస్యోదయాత్పూర్వంబహవస్సూతమాగధాః ॥ ప్రబోధయేయుర్దేవేశంస్తువంతోవాద్యవాదనైః ॥ శంఖధ్వనిసమోపేతదుందుభీపటహాస్వనైః ॥ వందిబృందోత్థితోచ్చాభిర్నానావాగ్భిర్మహామతే ॥ మహాజయజయారావైఃపునఃపునరుదీరితైః ॥ ప్రబోధలక్షణైస్తోత్రైఃఉత్థాప్యశయనాత్తతః ॥ ఇత్యుక్తత్వాత్ ॥ పారమేశ్వరే ॥ చాతుర్మాస్యవ్రతోక్త ప్రబోధనప్రకారఏవ ప్రయోగే ఉదితః ॥

పాళవాద్యఘోషైః ప్రబోధ్య భగవద్గాత్రాన్మాల్యాన్యపనీయ తైర్విష్వక్సేనమలంకృత్య ప్రణామమంజలించకృత్వా గర్భగేహమా

నిర్మాల్యాన్యపనీయేతి ॥ అనంతాఖ్యే విష్ణుతత్త్వేచ ॥ శ్లో ॥ దీపాన్సందీపయిత్వాతునిర్మాల్యమపకృష్యచ । విష్వక్సేనాయదత్వాతుసమ్మార్జ్యార్ఘ్యేణవారిణా ॥ ఉత్తరాశాంతతోగత్వాద్వితీయావరణాద్బహిః ॥ విష్వక్సేనాలయంప్రాప్యప్రణమేద్దండవత్క్షితౌ ॥ నిర్మాల్యాన్నిక్షిపేత్పశ్చాత్సేనానాథస్యమూర్ధని ॥ రంజయేద్వివిధైర్మాల్యైఃరంజయేచ్చచమూపతిం ॥ నభారంమేరుశిఖరంనభారంసప్తసాగరం । రాత్రౌపూజితనిర్మాల్యంప్రభాతేభారమద్భుతం ॥ అహోరాత్రంతునిర్మాల్యంప్రాతఃకాలేవిసర్జయేత్ ॥ ఇతిశాండిల్యః ॥

గర్భగేహమార్జనాదికంకృత్వేతి ॥ శ్రీప్రశ్నే-అష్టావింశే ॥ పూజాకాలేపురాకుర్యాత్ పంచశుద్ధింగురూత్తమః ॥ స్థానశుద్ధింపాత్రశుద్ధింబింబశోధనమేవచ ॥ ఆత్మనోభూతశుద్ధించమంత్రవర్ణాస్తతోరమే ॥ అనిరుద్ధసంహితాయాం ॥ స్నానేనాచమనేనైవదేహశుద్ధిర్విశిష్యతే ॥ సత్త్వేనధ్యానయోగేనమనశ్శుద్ధిరిహోచ్యతే ॥ మార్జనాల్లేపనాచ్చైవస్థానశుద్ధిర్విధీయతే ॥ దహనాప్యాయనేనైవక్షాళనాత్ప్రోక్షణాదపి ॥ ద్రవ్యశుద్ధిర్విజానీయాత్సాధకఃపరమార్థవిత్ ॥ పీఠశుద్ధిః సాత్వతే ॥ ఆధారాద్భగవద్బింబాత్ భద్రపీఠాన్మలచ్యుతిః ॥ నకార్యాకంటకైర్లోహైఃమృదుకూర్చాదినావినా ॥ పారమేశ్వరేషష్ఠే ॥ శ్లో ॥ యత్కించిత్పత్రపుష్పాద్యంపరిదృశ్యేతపీఠగం ॥ పాణినాతత్సమాహృత్యశుచిస్థానేనిధాయవై ॥ గవ్యైర్వాచామరైర్వాలైశ్శిఖిపక్షైఃకుశైరథ ॥ సమ్మార్జ్యభద్రపీఠన్తువాససానుసితేనవా ॥

ర్జనాదికంకృత్వా అర్ఘ్యాదిపాత్రాణి యథావిధి విష్ణుగాయత్ర్యా ప్రక్షాళ్య ప్లోతవస్త్రేణ అంగాంబు నిర్హృత్య సుధూపితధౌతవస్త్ర

ఇతిపారమేశ్వరే షష్ఠాధ్యాయే ॥ మయూరఫించికాపుంజైర్దర్భముష్టిభిరేవవా ॥ వితానంగర్భగేహస్యహారేస్స్నపనస్తథా ॥ భూమింభిత్తించపరితో వేదికాస్థానమేవచశుచీవఇతిమన్త్రేణప్రథమంమార్జయేద్గురుః ॥ ఇతి ॥ శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశాధ్యాయే ॥ బింబశుద్ధిః– శ్రీప్రశ్నే ॥ అష్టావింశాధ్యాయే ॥ అలంకృతానిపూర్వేద్యుర్వస్త్రంమాల్యంచచన్దనం । మూలబేరాదిబింబేభ్యఃపరిహృత్యతతోరమే ॥ తచ్ఛంయోరితిమన్త్రేణశుద్ధవస్త్రేణశోధయేదితి । నారదీయేద్వితీయాధ్యాయే । పీఠస్థంపత్రపుష్పాద్యంవస్త్రేణాహృత్యమన్త్రవిత్ ॥ కుశైస్సంమార్జ్యబింబంచశుద్ధింకృత్వావిధానతః ॥ ఇతి ॥ అనన్తాఖ్యేఆరాధనప్రకరణే ॥ నిర్మాల్యశుద్ధింకృత్వాథదేవగాత్రన్తుదేశికః ॥ మార్జయిత్వాథకూర్చేనదేవగాత్రంపునఃపునః ॥ ఉశీరవంశకూర్చేనక్షాళయేచ్చాంభసాతతః ॥ స్థానశుద్ధిః ॥ శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశాధ్యాయే ॥ కుంకుమాగరుకర్పూరచన్దనక్షోదవారిభిః ॥ గర్భగేహంసమాలిప్యవికిరేదక్షతాంస్స్వయం ఇతి ॥ పారమేశ్వరే ॥ ఆరాధనప్రకరణే ॥ సశలాకైస్తతోదర్భైఃసహదేవీవిమిశ్రితైః ॥ సమ్మార్జ్యబహుతోయేనప్రక్షాళ్యాలిప్యగోమయైః ॥ ఉపలిప్తమథాస్త్రేణసంవిధ్యశకలంత్యజేత్ ॥ పంచగవ్యేనసాస్త్రేణవారిణాప్రోక్ష్యచన్దనైః ॥ కుంకుమాగరుకర్పూరైస్సమాలిప్యసమన్తతః ॥ కుశదూర్వాక్షతాంశ్చైవవికిరేత్ స్థానశుద్ధయే ॥ ప్రాసాదంశోధయేదేవాంస్స్వయమేవతుదేశికః ॥ ప్రాసాదోద్దేశమఖిలంమార్జయేత్ప్రోక్షయేత్తతః ॥ పరిచారైస్తుకర్తవ్యంబలిపీఠాన్త

ద్వయాదినా యథాపూర్వమలంకృత్య శిష్యేణాన్యేనపరిచారవరేణ వా ద్వారపూజాదిసర్వపరివారార్చనం కారయేత్।

మేవహి ॥ ఇతి ॥ నారదీయెద్వితీయాధ్యాయె ॥ స్థానశుద్ధింతతఃకుర్యాద్ధ్యానయోగేనతువహ్నినా ॥ పక్వంధ్యాత్వాస్థితింసర్వాంమృణ్మయస్యఘటంయథా । సేచయెదమృతైనైవస్థానంహేమమయాస్మరేదితి ॥ పాత్రశుద్ధిః ॥ పారమేశ్వరే ॥ షష్ఠాధ్యాయె ॥ పాత్రశుద్ధింతతఃకుర్యాద్యథాతచ్ఛృణుసత్తమ । ఆమ్లకల్కేనతోయేనహైమంతామ్రంవిశోధయేత్ ॥ రజతంగృహధూమేనశాన్తాంగారేణవాపునః ॥ భస్మమిశ్రేణతోయేనలోహాయుక్తంవిశోధయేత్ ॥ శంఖశుక్తిమయానాన్తులవణేనవిశోధనం ॥ ఫలపత్రమయానాంచమృద్భిరద్భిర్విశోధయేత్ ॥ లేపగంధాపనోదేనశుద్ధిర్భవతికారయేత్ ॥ ద్రవ్యశుద్ధిర్భవేత్యేవంయథావద్విధిచోదితం ॥ ఇతి ॥ శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశాధ్యాయె ॥ హేమాదిచేచ్ఛక్కరయారజతానిసుధాదిభిః ॥ కాంస్యానిదారుజాతాని పూజాపాత్రాణివైరమె ॥ భస్మనామృత్స్నయాచైవశోధయేచ్చయథాక్రమం । అభిమన్త్ర్యచపాత్రాణిగాయత్ర్యావిష్ణుపూర్వయా ఇతి ॥

పరిచారవరేణవేతి ॥ పారమేశ్వరె ॥ అధికారిలక్షణె ॥ శ్లో ॥ పంచరాత్రవిధానేనపూజ్యమానేప్రతిష్ఠితే ॥ నాన్యేనపూజనంకార్యంవిదుషాపికదాచన ॥ సద్భిస్తైర్నిరతైర్ముఖ్యైఃపంచకాలపరాయణైః పూజనీయంవిశేషేణముఖ్యకల్పాధికారిభిః ॥ త్రయీధర్మపరైర్విప్రైస్సిద్ధాన్తేష్వపిదీక్షితైః ॥ తదాచారరతైర్వాథతదలాభేఽనుక

పరివారార్చనవిధిః.

గర్భగృహద్వారస్యదక్షిణవామపార్శ్వయోః ఓం-చోం-చండాయనమః ఓం-ప్రం-ప్రచండాయనమః-పశ్చిమే-ఓం-శ్రియైనమః

ల్పకే ॥ ప్రాసాదేస్థాపితోదేవో నైకేనాచ్యోర్ణ విశేషతః ॥ బలిహోమాదిసంయుక్తైర్వితత్యార్థ్యోఽపికింపునః ॥ పంచకాలరతైర్ముఖ్యైః మంత్రసిద్ధాన్తవేదిభిః ॥ పదార్థసప్తకప్రాజ్ఞైర్ద్వాదశాధ్యాత్మకోవిదైః ॥ త్రయోదశవిధైకర్మణ్యాభిసంధిపరైస్సదా ॥ కర్మసన్యాసిభిశ్చాన్యైర్ముఖ్యకల్పాధికారిభిః ॥ తథాన్యైర్వాత్రయీనిష్ఠైఃసిద్ధాంతార్థవిశారదైః ॥ సమర్చనీయమనిశంద్విచతుష్షడ్భిరష్టభిః ॥ ద్విషట్షోడశవింశద్భిశ్చతుర్వింశతిభిస్తువా ॥ తేష్వేకఃపూజయేదంతఃపర్యాయేణదినంప్రతి ॥ ద్వావాత్రయోవాచత్వారఃకుర్యుర్వేవంపునః పునః ॥ పరివారానర్చయేయురన్యే దేశికసత్తమాః ॥ అన్యోఽగ్నికార్యంకుర్వీతకుర్యాద్దన్యోబలింక్రమాత్ ॥ ఏతేషాముపకుర్వీరన్నన్యేభాగవతోత్తమాః ॥ గుర్వాదిష్టేనవిధినాకుర్యురన్యేచసాధకాః సర్వమేకేనవాకార్యంబహూనాంసంయుతాత్మనాం ॥ ప్రవీణానామభిజ్ఞానాందీక్షితానామసన్నిధౌ ॥ వైశేషికేషుప్రాప్తేషుబహుష్వాయతనార్చనే ॥ మూలాదావాహ్యబింబేషు ఇతిప్రారభ్య-శ్రీరంగాదాస్వయంవ్యక్తస్థానేతుపరిచారకాః ॥ అశీతిసంఖ్యాసంఖ్యాతాఃపాచకాశ్చతథైవహి ॥ సిద్ధప్రతిష్ఠితేస్థానేసప్తత్యేవతుతేస్మృతాః ॥ దేవప్రతిష్ఠితే షష్టిర్ద్వాత్రింశదృషికల్పితే ॥ మనుష్యనిర్మితేస్థానేత్రింశద్వింశత్తథా

ఉత్తరే-ఓం-రత్యై నమః తస్యాధః-ఓం-శాంత్యై నమః దక్షిణకవా టే-ఓం-విశ్వనేత్రాయనమః ఉత్తరకవాటే-ఓం-విశ్వవక్త్రాయనమః కవాటయోర్వేత్రదారుషు ఓం-వేదేభ్యోనమః ఓం-శాస్త్రేభ్యోనమః నారాచేషు ఓం-అమరేభ్యోనమః-కీలదేశేషు-ఓం-ఋషిభ్యోనమః పట్టికాయాం ఓం-భూతేశాయనమః కందపట్టద్వయే ఓం-విశ్వభావ నాయనమః ద్వారమధ్యే-ఓం-క్షుం-క్ష్మాం క్షేత్రేశాయనమః అర్ధ మంటపద్వారస్య-దక్షిణపార్శ్వే ఓం-శంఖాయనమః వామే ఓం- చక్రాయనమః అర్ధమంటపాగ్రదేశే ఓం-తార్క్ష్యాయనమః వి మానే ఓం-విష్ణవే-ప్రాసాదరూపిణే-హుంఫట్స్వాహా విమానస్య ప్రాచ్యాం ఓం వరాహాయనమః దక్షిణస్యాం ఓం-నృసింహాయనమః- వారుణ్యాం ఓం-శ్రీధరాయనమః ఉదీచ్యాం ఓం-హయశీర్షాయన మః విమానాధిష్ఠానస్యప్రాగ్భాగే-ఓం-పూర్ణాయనమః ఓం-పుష్క-

---

పివా ॥ అథవాభారమాత్రాన్యస్నపనాదిషుకర్మసు ॥ ఏకాయన దీక్షితావాచత్వారోప్యత్రయోపివా ఏవంభారానుసారేణక్రమేణపరివర్ధ యేత్ ॥ యథాస్యాద్దృతుభారేషుద్వాదశాష్టాదశద్విజ ॥ ఏకస్తుకల్ప నీయస్స్యాత్తాంబూలాపూపసాధనే ॥ ఏకస్తుకల్పనీయోంతఃపరిచారక కర్మణి ॥ ఏవంత్వశీతిసంఖ్యాస్స్యుఃపక్షభారాన్నసాధనే ॥ వర్ధయే దతఊర్ధ్వంచతత్తద్భారానుసారతః సాధకాఃపాచకాశ్చైవహ్యాచార్య వశవర్తినః॥ ఇత్యుక్తరీత్యాపరివారార్చనేదీక్షితపరిచారకాఏవగ్రాహ్యాః

పరివారార్చనమితి ॥ పరివారార్చనం ప్రాసాదార్చనంచ పాద్మే యోగాసనాంగమంత్రప్రకరణోక్తమేవగ్రాహ్యం ॥ నతు క్రి యాకైరవచంద్రికాకారోక్త ద్వారావరణదేవతావిధిః ॥ తస్యప్రతి

రాయనమః ఆగ్నేయె ఓం-హస్తివదనాయనమః యామ్యే ఓం-పశు
పతయేనమః వారుణె ఓం దక్షిణామూర్తయేనమః కౌబేరే ఓం-
విశ్వరూపధృతేనమః ఐశానే-ఓం-భగవత్యైనమః అంతర్మండలా
ఖ్యప్రథమావరణ ప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః-ఓం-జయాయనమః ఓం-
చంద్రాయనమః ఓం--విజయాయనమః ఓం-ఆదిత్యాయనమః
దక్షిణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-జయాయనమః ఓం-
విజయాయనమః ప్రథమావరణభూతలె ఆగ్నేయె-ఓం-మన్మథాయ
నమః నైఋతె ఓం-విధాత్రేనమః వాయవ్యే ఓం-విశ్వేశాయనమః
ఐశానే-ఓం-షణ్ముఖాయనమః ఐంద్రె ఓం-దుర్గాయైనమః యా
మ్యే-ఓం-ధనదాయనమః వారుణె ఓం-రుద్రాయనమః కౌబేరె ఓం-
క్షేత్రేశాయనమః సోమేశానాంతరె ఓం-విష్వక్సేనాయనమః దక్షిణ
భూతలె ఓం-సప్తమాతృభ్యోనమః ఆసాంపార్శ్వయోః ఓం-వీరభ

స్థామాత్రపరత్వాత్ ॥ పరివారార్చనస్యపృథగభిధానాచ్చ ॥ పరి
వారార్చనెయెమంత్రాఃప్రోక్తాః తేభ్యఏవనిత్యోత్సవెబలిదానంకా
ర్యం॥ పరివారార్చనప్రకరణె బలిపీఠేషుసర్వత్రప్రథమావరణాదిషు।
ఇత్యస్యైవ తత్రజ్ఞాపకత్వాత్ చతుర్భిరేవగంధాద్యైఃపరివారార్చ
నంమతంఇతి భోజ్యాసనాన్తెఉక్తం ॥ శతోపచారప్రకరణె ॥ ఆలేప
శ్చందనాద్యంబుచర్చయేదిత్యాదినా తత్స్పష్టీకృతం ॥ కాలస్తు ॥
అనంతాఖ్యె ఉత్సవాద్యంగబింబానిసేనాన్యంవిహగేశ్వరం॥ చండంప్ర
చండంద్వారస్థంసర్వకాలేషుపూజయేత్ ॥ పాద్మె । ద్వారావరణదే
వాంశ్చత్రిసంధ్యంచప్రపూజయేత్ ॥ నార్చయేదుపసంధ్యాయాం
చండాదిద్వారపాలకాన్ ॥ ఇతి ॥ పాద్మె పంచావరణదేవతానామే

ద్రాయనమః ఓం-విఘ్నేశాయనమః నైఋతభూతలే ఓం-జ్యేష్ఠాయై నమః ఆవరణాష్టదిక్షు ఇంద్రాదీశానాంతాః అంతహారాఖ్యద్వితీయావరణప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః ఓం-పద్మధరాయనమః ఓం-పురుషాయనమః ఓం-గదాధరాయనమః ఓం-అచ్యుతాయనమః దక్షిణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-ఖడ్గధరాయనమః ఓం-శార్ఙ్గధరాయనమః ఓం-వజ్రధరాయనమః ఓం-ముసలధరాయనమః ఓం-పాశధరాయనమః ఓం-అంకుశధరాయనమః ద్వితీయావరణభూతలే అష్టదిక్షుక్రమేణ ఓం-చక్రాయనమః ఓం-ముసలాయనమః ఓం-శంఖాయనమః ఓం-ఖడ్గాయనమః ఓం-కౌమోదక్యైనమః ఓం-ధనుషేనమః ఓం-వజ్రాయనమః ఓం-పద్మాయనమః మధ్యాంతహారాఖ్యతృతీయావరణప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః ఓం-ధాత్రేనమః ఓం-ద్వాదశాదిత్యేభ్యోనమః ఓం-విధాత్రేనమః ఓం-ద్వాదశాదిత్యేభ్యోనమః

ప్రోక్తత్వాత్తన్మంత్రాణ్యేవసర్వాణ్యుద్ధృత్యప్రయోగేనిరూపితాని ॥

విమానార్చనక్రియామాహ॥పారమేశ్వరే॥సమారాధనకాలేషు దేవస్యామితతేజసః । ద్వాఃస్థదేవార్చనంకృత్వాపూజయేత్తదనంతరం । నమస్కారపదాంతేనస్వనామ్నాప్రణవాదినా । అర్ఘ్యార్ఘలభనమాత్రైశ్చధూపేనద్విజసత్తమ । అగ్రతోదేవదేవస్యద్వారదేశస్య బాహ్యతః । అంతర్మండలదేశేతుగత్వావాపూజయేత్క్రమాత్ । ఏవంప్రాసాదభేదేతుయస్మిన్సాధకసత్తమైః । ఏకకాలంద్వికాలంవా త్రికాలంవార్చనంద్విజ । నిత్యశఃక్రియతేతత్రసదాసన్నిహితోవిభుః। అతఏవద్విజశ్రేష్ఠతదర్చనపురస్సరం । కుర్యాదారాధనంవిష్ణోస్సాధకస్సిద్ధిలాలసః। యఏవంకురుతేభక్త్యాహ్యనన్యపరయాసదా సోచిరా

దక్షిణాద్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-భద్రాయనమః ఓం-సుభద్రాయనమః ఓం-కృతాంతాయనమః ఓం-అసురవిధ్వంసాయనమః ఓం-కుబేరాయనమః తృతీయావరణభూతలే యమాగ్నిమధ్యే-ఓం-వసుభ్యోనమః యమరక్షోమధ్యే ఓం పితృభ్యోనమః నైఋతవరుణమధ్యే ఓం-విశ్వేదేవేభ్యోనమః పాశిమారుతమధ్యే ఓం-సప్తఋషిభ్యోనమః కుబేరేశానమధ్యే ఓం-ఏకాదశరుద్రేభ్యోనమః తత్రైవ ఓం-క్షేత్రపాలాయనమః తృతీయావరణాష్టదిక్షు ఓం-కుముదాయనమః ఓం-కుముదాక్షాయనమః ఓం-పుండరీకాయనమః ఓం-వామనాయనమః ఓం-శంకుకర్ణాయనమః ఓం-సర్వనేత్రాయనమః ఓం-సుముఖాయనమః ఓం-సుప్రతిష్ఠితాయనమః మర్యాదాఖ్యతురీయావరణప్రాగ్గోపురపార్శ్వయోః ఓం-దుర్జయాయనమః ఓం-పూర్ణాయనమః ఓం ప్రబలాయనమః ఓం-పుష్కరాయనమః దక్షిణా

ల్లభతేకామాన్ఇహాలోకేపరత్రచ ॥ పాద్మేవిమానపురుషాకృతిభావనామాహ । ధ్యాయేద్రత్నస్థలన్థామతప్తహేమవినిర్మితం । తత్రజీవంమహీంధ్యాయేద్వ్యాపకంతదుపానకం । బుద్ధించపిండికాన్వేదానహంకారంతథైవచ । పాదాపాదశిలాజంఘె గర్భగేహంతథోదరం। స్తంభాన్బాహూన్కటించాపి । తథైవకటిమెఖలాం । జిహ్వాంవర్ణం తథానేత్రంప్రతిపక్వాచ్ఛమెహానం । అపానజలనిర్యాణం నాభికాం నాసికాంతథా । గవాక్షమక్షిగ్రీవాశ్చగ్రీవాస్కందాన్కపోలకా । శిరశ్చకలశంమూంసంప్రలేపంస్పర్శనంసుధాం । అస్థీనిచశిలాన్తస్థా । స్నాయూన్స్నాయుశిలాధ్వజాన్ । కేశరోమాణికూర్చంచధ్యాత్వాధామపుమాకృతిమితి ॥

ద్వ్యుత్తరాంతగోపురపార్శ్వయోః ఓం-విశ్వభావనాయనమః ఓం-
పుష్కరాయనమః ఓం-సంభవాయనమః ఓం-ప్రభవాయనమః ఓం-
సుశోభనాయనమః ఓం-సుభద్రకాయనమః ప్రాఙ్గణక్లిప్తపీఠే ఓం-
ఉత్తమగణేభ్యోనమః తురీయావరణాష్టదిక్షు ఓం-ఉపేంద్రాయనమః
ఓం-ప్రాకృతాయనమః ఓం-పుణ్యాయనమః ఓం-పుష్కరాయనమః
ఓం-విశ్వభావనాయనమః ఓం-అసురఘ్నాయనమః ఓం-కృతాంతా
యనమః ఓం-భూతనాథాయనమః మహాత్మ్యాఖ్యపంచమావరణప్రాగా
దిగోపురచతుష్టయపార్శ్వయోః కుముదాదీనాంద్వాద్వా పంచమావ
రణాష్టదిక్షు ఓం-విశ్వేశాయనమః ఓం-విశ్వకృతేనమః ఓం-విశ్వస్మై
నమః ఓం-విశ్వాత్మనేనమః ఓం-విశ్వలోచనాయనమః ఓం-విశ్వపా
దాయనమః ఓం-విశ్వభుజాయనమః ఓం-విశ్వకర్మకృతేనమః ఇతి
క్రమేణ పరివారాన్ గంధపుష్పధూపదీపైరభ్యర్చయేత్ ॥

అథ అలంకృతోధృతపవిత్రః పూజకః దేవస్యదక్షిణపార్శ్వే

అలంకృతఃపూజకఃఇతి ॥ గంధైస్స్రగ్భిరలంకారైస్స్తోత్రరీ
యశ్చభూషితః । కర్ణభూషణహారాద్యైః కటకైరంగులీయకైః ॥
అలాభేత్వంగులీయేన అలంకృత్యతుదేశికః । శుక్లవాసస్సువేషశ్చశు
క్లదంతశ్శుచివ్రతః ॥ తాంబూలశుద్ధవదనోలలాటేచాక్షతైర్యుతః ।
ఏవముక్తగుణైర్యుక్తోబోధయేత్పురుషోత్తమం ॥ ఇతిపారమేశ్వరే ॥
ఆత్మానంవస్త్రయుగ్మేనకుండలాదివిభూషణైః । శ్వేతమృత్స్నోర్ధ్వ
పుండ్రైశ్చచందనాద్యైస్సుగంధిభిః॥ హేమోపవీతైస్స్రగ్భిశ్చభూషయే
ద్దేశికోత్తమః । ముఖవాససమోపేతైస్తాంబూలైశ్శోధయేన్ముఖం॥ఇతి
శ్రీప్రశ్నే ॥ అష్టావింశే ॥ హారోపవీతకటకైః కేయూరైరంగులీయకైః

బ్రుస్యాదౌ శుద్ధవిష్టరే స్వస్తికాసనేన పద్మాసనేన వోపవిశ్య తూర్యాది ఘోషే ప్రవర్తితే గర్భమందిరద్వారం తిరస్కరిణ్యా నిచ్ఛిద్రమా।

పంచాంగభూషణైరేతైర్భూషితస్సోత్తరీయకః ॥ ఇతిపాద్మే ॥ క్రియాపాదే నవమాధ్యాయే ॥ అంగరాగైర్మహాగంధైర్మాల్యైర్వస్త్రైర్విచిత్రకైః । రత్నాంగులీయకైశ్చిత్రైర్భూషణైర్వివిధైస్తథా ॥ హేమయజ్ఞోపవీతైశ్చ సోత్తరీక్షౌమవాససైః ॥ దుకూలైస్సూక్ష్మవస్త్రైశ్చ ఉష్ణీషముఖవాససైః ॥ కటకైర్వలయైశ్చైవ కేయూరైః పట్టబంధనైః ॥ వస్త్రాభరణమాల్యైశ్చ దేవతాభిరలంకృతః ॥ అభుక్తోవాపిభుక్తోవాకృతకృత్యశ్చ దేశికః ॥ ఇతివిహగేంద్రే ॥ అలంకృత్యాశిరః పశ్చాత్పుష్పదూర్వాక్షతాదిభిః ॥ ఇతినారదీయే ॥ ద్వితీయే ॥ ధృతపవిత్రః పూజకః ఇతి । చతురంగులమగ్రన్తు సదావిష్ణ్వధిదైవతం । మహావిష్ణ్వధిదైవస్తు గ్రన్థిరేకాంగులోభవేత్ । విష్ణ్వధిదైవంవలయం తద్ద్వయాంగులముచ్యతే । పవిత్రంహస్తయుగ్మేచానామికాభ్యాం నియోజయేత్ । ఇతిపారమేశ్వరే । ఆదాయాథపవిత్రకం ॥ దక్షిణానామికాయాన్తు చతుష్కాండవినిర్మితం అంగులీయకరూపంచ కృత్వావై తదనంతరం । ఇతిఈశ్వరే । అర్చనంజపహోమంచ దానంచపితృతర్పణం । అపవిత్రానుష్ఠాణించ తత్సర్వంచవినశ్యతి । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన సదాధార్యంపవిత్రకం ॥ ఇతిపారమేశ్వరేతృతీయాధ్యాయే ॥ త్రిపంచసప్తకాండోత్థ దృఢమగ్రంధిసంయుతం । పవిత్రకంద్వయందర్భ మస్త్రమంత్రాభిమంత్రితం । హస్తద్వయేపినిక్షిప్య అనామాంగులయోరథ ॥ ఇతిజయాఖ్యే ॥ పవిత్రమేకదర్భేణ ప్రేతకర్మణిధారయేత్ । నిత్యకర్మణిదర్భాభ్యాం ద్వాభ్యామేవచతుర్ముఖ ।

చ్ఛాదయిత్వా ఓం-శక్త్యై వౌషట్-సర్వదిశో బధ్నామీత్యస్త్రమంత్రేణ అస్త్రముద్రయా స్వపరితో దిగ్బంధనంకృత్వా ఓం- తేజసే ఫట్

సపవిత్రకరోభూత్వా ప్రవిశేద్యాగమన్దిరం ॥ ఇతి విష్ణుతిలకే తృతీయాధ్యాయే॥అన్యత్రమార్కండేయే ॥ నచముండాన్నన్యూనాగ్రాన్ నగర్భాన్ స్థూలసంయుతాన్ ॥ ఉపయుక్తకుశాన్ సర్వాన్ వర్జయిత్వా విచక్షణః ॥ పంచభిఃపౌష్టికంవిద్యా చ్చతుర్భిశ్చాభిచారికం ॥ దేవకార్యేచద్వౌదర్భౌ పితృకార్యేత్రిదర్భకం ॥ చతురంగులమగ్రం తద్గ్రంధిమేకాంగులంతథా॥ వలయంద్వ్యంగులంప్రోక్తం పవిత్రస్యచలక్షణం ॥ అగ్రంబ్రహ్మాధిదైవత్యం గ్రంధిర్విష్ణుస్తథైవ చ ॥ వలయంత్వీశ్వరంప్రోక్తం పవిత్రస్యాధిదేవతాః ॥ అంగుల్యగ్రేనిరాయుష్యం మధ్యేఽంగుళ్యాధనక్షయః । తస్మాదంగులిమధ్యేతు పవిత్రం ధారయేత్సదా ॥ స్త్రియస్సర్వేషుకార్యేషు పుమాన్సర్వశుభావహః । మోక్షార్థంతుపుమాన్దర్భః అభిచారేనపుంసకం ॥ ఇతి ॥

ఆసనే ఉపవిశ్యేతి ॥ దేవస్యాగ్రతోవాపి దక్షిణంభాగమాశ్రయేత్ ॥ ఈశ్వరఃప్రాగ్వశాదేవ హ్యుత్తరాభిముఖోద్విజః ॥ ఇతిఈశ్వరే ॥ సితోర్ధ్వపుండ్రతిలకః దేవదక్షిణమాశ్రితః ॥ పూర్వపశ్చాన్ముఖేదేవే స్వయంస్యాదుత్తరాముఖః ॥ యామ్యోత్తరముఖే దేవే స్వయంప్రాచీముఖోభవేత్ ॥ ఇతివిష్ణుతిలకేద్వితీయాధ్యాయే ॥ స్వస్తికాసనంపద్మాసనమితి ॥ వర్ణ్యాంతే స్వస్తికంపాద తలయోరుభయోరపి ॥ పూర్వోత్తరేజానునీద్వే కృత్వాసనముదీరితం ॥ సీవిన్యాదక్షిణేపార్శ్వే సవ్యంసవ్యేతుదక్షిణం ॥ గుల్ఫౌకృత్వాసనంతచ్చ స్వస్తికంకథ్యతేబుధైః ॥ ఆరోప్యచోర్వోశ్చరణౌ తదంగుష్ఠద్వయంపునః

ఓం-రాన్నమః పరాయకాలానలాత్మనేనమః ఇతి- తేజోఽగ్నిప్రాకార
మంత్రాభ్యాం అగ్నిప్రాకారముద్రయా ఆత్మనఃపరితోఽగ్నిప్రాకారం

వృత్యక్రమేణైవహస్తాభ్యాం గృహ్ణీయాత్తత్తదాసనం ॥ బద్ధపద్మాస
నంజ్ఞేయ మాసనేషుసుపూజితం ॥ ఇతిపాద్మేయోగపాదేప్రథమాధ్యా
యే॥ తిరస్కరణ్యాద్వారంచేతి॥ ప్రచ్ఛన్నపటసంయుక్తం యథాకాలం
ప్రపూజయేత్ ॥ పాపరోగమతిభ్రష్టా న్నాస్తికాన్శ్రుతిదూషకాన్ ।
వేదవిక్రయకాన్వాపి పంచరాత్రస్యదూషకాన్ ॥ కృతఘ్నాన్పతితాం
శ్చైవ విష్ణునిందాపరాంస్తథా ॥ గురునిందాపరాంశ్చాపి పాషండ
సమయస్థితాన్ ॥ అన్ధపంగూహ్యాపస్మార పాపరోగాపదేశినః । మూ
కాంశ్చబధిరాంశ్చైవ పూజాకాలేనదర్శయేత్ ॥ పూజాకాలేతుదే
వానాం పుష్పాలంకరణేతథా ॥ ముద్రాదర్శనకాలేచ హేమరత్న
సమర్పణే । ఏవమేతేషుకాలేషు పటమాచ్ఛాద్యవాససా ॥ నిర్మా
ల్యాద్యాసనేకాలే స్నానాలంకరణాంతరే ॥ భోజ్యాసనాంతేదేవస్య
అపనీయపటంతతః ॥ స్నపనేదీపకాలేచ హవిరంతేతథైవచ నిత్యో
త్సవాదికాలేతు ప్రచ్ఛాదనపటంత్యజేత్ ॥ ఇతిపారమేశ్వరే॥ అస్త్ర
ముద్రయాఇతి॥పాద్మేముద్రాలక్షణే॥ తర్జన్యాంగుష్ఠశిరసి స్ఫోటయే
చ్చక్రవత్ స్మరన్ । దిక్షుసర్వాసుశేషాభి ముష్టింబధ్వాచతుర్ముఖ।
సైషాస్త్రముద్రావిజ్ఞేయాఇతి.

అగ్నిప్రాకారమన్త్రేణేతి ॥ పాద్మే మన్త్రోద్ధారప్రకరణే । ఆ
మ్నాయాదిః అశ్రయాశం గోపనాంతసదండకం ఇత్యాది ॥ ముద్రా
తత్రైవ । కనిష్ఠాదిత్రిభిర్బధ్వా ముష్టింసాంగుష్ఠమున్నతామ్ । విధా
యతర్జనీంతేన భ్రామయేదాశుచక్రవత్ । అగ్నిప్రాకారముద్రే

స్మృత్వా ఓం-నమస్సుదర్శనాయేతి స్వోపర్యాకాశే చక్రముద్రాం బధ్వా ప్రాణానాయమ్య కృతయోగముద్రః శోషణాదిపూర్వకమాత్మశుద్ధింకుర్యాత్ ।

యం తయైవాత్మాభిరక్షణమ్। ఇతి । చక్రముద్రాంబధ్వేతి ॥ పాద్మే ముద్రాలక్షణే। మణిబంధసమౌహస్తౌ తిర్యక్సంభ్రామ్యచక్రమాత్ పర్యాయేణప్రయోక్తవ్యా చక్రముద్రామహోదయా ఇతి. ప్రాణానాయమ్యేతి ॥ పాద్మే ॥ శ్లో ॥ ప్రమాథినోఽదృఢస్యాస్య చంచలస్యతుచేతసః ॥ సమాధియోగ్యతాసిద్ధ్యై ప్రాణాదివిజయాయచ ॥ తమోనిబర్హణార్థంచ కుర్యాత్ప్రాణాయతీరథ ॥ శరీరేనాడీనం స్థానం తథాప్రాణాదిసంస్థితిం ॥ ప్రాణాయామస్వరూపంచ జ్ఞాత్వైవంయస్సమాచరేత్ ॥ ఆసనేకల్పితేదర్భైః కుశైఃకృష్ణాజినాదిభిః ॥ తాలమానసముత్సేధే తాలద్వయసమాయతే ॥ ఉపవిశ్యాసనేవశ్యం స్వస్తికాదియథారుచి ॥ బద్ధ్వాప్రాగాననస్సమ్య గృజుకాకాయస్సమాహితః ॥ నాసాగ్రన్యస్తనయనో దంతైర్దంతానసంస్పృశన్ ॥ రసనాంతాలునిన్యస్య శ్లథబాహుద్వయాన్వితః ॥ ఆకుంచితశిరఃకుంచ న్నిబద్ధోయోగముద్రయా ॥ హస్తైర్యథోక్తవిధినా ప్రాణాయామంసమాచరేత్ ॥ రేచనంపూరణంవాయో శ్శోధనంరేచనం తథా ॥ హస్తేనదక్షిణేనైవ పీడయేన్నాసికాపుటం శనైశ్శనైరథబహిః క్షిపేత్పింగళయానిలం । ద్వాత్రింశన్మాత్రయాకుక్షౌ పూరయేదిడయానిలం ॥ భూయష్షోడశమాత్రాభి శ్చతుష్షష్ట్యాతుమాత్రయా ॥ సంపూర్ణకుంభవద్దేహం పూరయేన్మాతరిశ్వనా ॥ సవ్యద

భూతశుద్ధిః.

తత్ప్రకారః॥ నాభికందే వేద్యాకారంధూమ్రవర్ణంయమితి-వాయుబీజంధ్యాత్వా తజ్జేనధూమ్రవాయ నా ఆత్మస్థంపాపంవిశోష్య

క్షీణపర్యాయై రేచకాంత్తైమరుత్క్రియైః॥ మలాన్ప్రక్షాళయతిప్రాణాన్నాభిస్థాన్పూర్వసంచితాన్॥ దిగంతరమపశ్యన్నేవ మానీసంరోధితానిలః॥ ఇతి॥ పారమేశ్వరేతు॥ ప్రాణాయామగణంకుర్యాత్ పూర్వమన్త్రేణ రేచకం॥ పూరకంహృదయేనాథ నేత్రమంత్రేణ కుంభకం॥ ప్రాగుక్తేనాచరేద్భూయో రేచకంద్విజసత్తమ॥ నాభిదేశస్థితంధ్యాయే న్మూలమంత్రేణవైహరిం॥ వాసనాదోషసంమిశ్రాన్దశప్రాణాన్సగర్భకాన్॥ అగర్భశ్చసగర్భశ్చ ప్రాణాయామోద్విధామతః॥ జపధ్యానంవినాగర్భ సగర్భస్తత్సమన్వయః॥ ఇతి॥ మంత్రమాహ॥ సవ్యాహృతికాంసప్రణవాం గాయత్రీంశిరసాసహ॥ త్రిపఠేదాయతఃప్రాణః ప్రాణాయామఃసఉచ్యతే॥ పూరణాద్రేచనాద్వాయో రోధనాచ్చాపియశ్ర్కమః॥ భవేత్ప్రాణకృతంపుంసాం ప్రాణాయామస్సఉచ్యతే॥ ఇతివిష్ణుతత్వే పంచమాధ్యాయే॥ ప్రణవాఖ్యస్యమంత్రస్య ఛందోన్యాసాదికంచరేత్॥ ద్వారాద్దక్షిణనాసస్య ద్వాత్రింశన్మాత్రయాస్వయం॥ వాయుంవిసృజ్యవామేన పూర్యషోడశమాత్రయా॥ మాత్రియాథచతుఃషష్ట్యా కుంభకంచతురానన॥ దేవయాగేషుసర్వేషు ప్రాణాయామెసదామనుః॥ ప్రణవఃకథ్యతే బ్రహ్మన్తతోదక్షిణనాసయా॥ పూర్వవద్విసృజేద్వాయు మేవంస్త్రిశ్చతురానన॥ ప్రాణాయామేషుసర్వేషు తర్జనీమధ్యమాంగుళీ

హృదంబుజే రక్తవర్ణం త్రికోణం రమిత్యగ్నిబీజంధ్యాత్వా తదుత్థవ
హ్నిజ్వాలాభిః పాపంధగ్ధ్వా కంఠే పీతాభంచతురశ్రం లమితిమాహేం

నస్పృశేతాంయథానాసాం ప్రాణాయామస్తథోచ్యతే ॥ దక్షిణేనై
వహస్తేన ప్రాణాయామంసమాచరేత్ ॥ ఇతివిష్ణుతిలకేతృతీయాధ్యా
యే ॥ ధూమ్రవర్ణయుతంమంత్రం ప్రాణాయామేవిచింతయేత్ ॥
ఇతిశ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే॥ కృతయోగముద్రఃఇతి ॥ యోగముద్రాయో
గసంపుటముద్రాచ ॥ పాద్మేముద్రాలక్షణవిధౌ ॥ నాభేరధస్తాద్విన్యస్య
సవ్యంకరతలంపునః ॥ ఉత్తానమితరంతస్య విన్యసేదుపరీదృశం ॥ యో
గముద్రాకరతలం సవ్యంనాభేరతస్తతః ॥ అవాఙ్ముఖంతదుపరి సవ్యే
తరతలంపునః ॥ సమాఙ్గుష్ఠంవిరచయే ద్యోగసంపుటముద్రికా ॥
యోగాభ్యాసేచతత్త్వానాం సంహారోత్పాదనేపిచ ॥ ముద్రాద్వయ
మిదంబ్రహ్మన్ కథితంయోగినాంహితం॥ ఇతి ॥

భూతశుద్ధిరితి ॥ పారమేశ్వరే ॥ పృథ్వప్తేజోనిలాకాశం శరీ
రంభూతపంచకం ॥ ఇంద్రజాలోపమంవిద్ధి జ్ఞానాద్యైరుత్థితంగుణైః ॥
మలినంచాస్వతంత్రంచ రేతోమూత్రోద్భవంతథా ॥ యావన్నశో
ధితంసమ్య గ్ధారణాభిర్నిరన్తరం ॥ తావదేతదయోగ్యంస్యా న్మంత్ర
న్యాసాదివస్తుషు ॥ జీవస్థాపనాక్రమః ॥ లక్ష్మీతంత్రే ॥ శ్లో ॥ ఏవం
పిండంసముత్పాద్య శుద్ధలక్ష్మీమయంమహత్ ॥ పూర్వోక్తమార్గేణ
తతో హృదయంజీవమానయేత్ ॥అనంతాఖ్యే॥ బ్రహ్మరంధ్రాత్సము
ద్భూత ముచ్ఛ్రాయంతాలుమాత్రకం ॥ కేసరైరావృతంపద్మ మష్ట
పత్రంసకర్ణికం ॥ హృత్పద్మమధ్యమాసీనం విభుముద్వాస్యదైవ
తం ॥ పరేవిమలేసరోజే సూక్ష్మరూపేణసయుతం ॥ కర్ణికోద్వా

ద్రబీజంధ్యాత్వా తేనాగ్నింవాయునాసహసంస్తభ్య మూర్ధ్ని వృత్తా
కారంస్ఫటికప్రభం వమితి- వారుణంబీజం ధ్యాత్వా తజ్జామృతాంభసా

సితంవిష్ణుం ప్రార్థయేద్దేశికోత్తమః ॥ అణుమానంస్మరేత్తత్ర నమ
స్కృత్యవిభుంతతః దేహంవిశోషయేద్విద్వాన్ వాయుమంత్రేణమం
త్రవిత్ ॥ ఇతి ॥ దక్షిణపాదాంగుష్ఠేఅగ్నిబీజంవిచింత్యేతి ॥ లక్ష్మీతం
త్రె దక్షిణాంఘ్రేరధాంగుష్ఠ ప్రాన్తదేశేశిఖాకురం ॥ ధ్యాత్వాయు
గాంతవహ్నిభ ప్రూపజ్వాలాశతావృతం ॥ తేనస్వవిగ్రహంధ్యాయే
త్ ప్రజ్వలంతంసమంతతః ॥ పతంతంసంస్మరేన్మూర్ధ్ని పిండంప్ర
జ్వాలితంతతః ॥ శాన్తమన్తస్థసత్యత్వం భస్మీభూతంరజస్తమం॥రజస్త
మోమయంభస్మ త్వపోహ్యోద్బోధవాయునా॥చిదానందమహాబోధే
రంతరంగగుణాకరాత్ ॥ ప్రసృతంసృష్టిమార్గేణసంస్మరే ద్భౌతికంవ
పుః॥పారమేశ్వరె॥ సహస్రసూర్యసంకాశం శతచంద్రగభస్తిమత్ ॥
నిర్మలస్ఫటికప్రఖ్య జరామరణవర్జితం ॥ జనిత్రైవంస్వపిడంతు పర
మంభోగమోక్షయోః ॥ సాధనంమునిశార్దూల సహజంసర్వదేహి
నాం ॥ తమాసాద్యక్రమేణైవ సిస్రుక్షాలక్షణేనచ ॥ ఇతి ॥

నాభికందెఇతి ॥ పాద్మయోగపాదె ॥ కందస్థానమనుష్యా
ణాం దేహమధ్యేనవాంగులం ॥ పృథివ్యాదిస్థానాన్యాహ ॥ లక్ష్మీత
న్త్రె ఇంద్రః- కానిస్థానానిదేహేస్మిన్య త్రకాయోర్లయఃక్రమాత్ ।
కీదృశానిచబింబాని భూమ్యాదీనాం వదాంబుజె । శ్రీః । ఆజానుతె
భువస్థాన మాకట్యాఃపయసఃస్మృతం । ఆనాభిస్తేజసస్థానం నాసాం
తం మరుతస్తథా । నాసికోపరిమూర్ధాంతం నభస్థానంప్రకీర్తిత
మితి ।

మూర్ధాదిపాదాన్తం శరీరం ధ్యానేనసంశోషయేత్ అయంశోషణా దివిధిః అథసమాధిపరయాధియా పాదతలాదాజానుస్థితాం శబ్దస్పర్శ రూపరసగంధగుణాం ఘ్రాణోపస్థేంద్రియయుతాం పీతాభాంచతుర శ్రాం పృథ్వీ మసితతన్మాత్రాయాం సంహరేత్ జానోరాగుహ్యాంస్థి తాః అర్ధచంద్రాకృతీ శ్వేతాశ్శబ్దస్పర్శరూపరసగుణా రసనాపాయ్వింద్రియయుతా అపః అసితగంధతన్మాత్రయాసహ సితరసతన్మాత్రాయాం గుహ్యాదానాభిస్థితం త్ర్యశ్రం పాటలవర్ణం శబ్దస్పర్శరూప గుణం దృష్టిచరణేంద్రియయుతమగ్నిం సితరసతన్మాత్రయాసహ జ్యోతీరూపరూపతన్మాత్రాయాం నాభేరాఘ్రాణంస్థితం ధూమ్రవర్ణంవృత్తాకారం శబ్దస్పర్శగుణా త్వక్కరయుతంవాయుం జ్యోతీరూపరూపతన్మాత్రయాసహ లోహితస్పర్శతన్మాత్రాయాం ఘ్రాణాదామౌళిస్థితం శబ్దగుణం నీలోత్పలప్రభం శ్రుతివాక్సహితమాకాశం లోహితస్పర్శతన్మాత్రయా సహ శుకప్రభశబ్దతన్మాత్రాయాం శుకప్రభశబ్ద తన్మాత్రాం సితాసితవర్ణస్వాంతె స్వాంతం పాటలాహంకృతౌ అహంకృతిం స్ఫటికప్రభబుద్ధౌ బుద్ధిం సితప్రకృతౌ ప్రకృతిం భాస్కరాభజీవె సంహృత్య నాభిచక్రస్థితం వాసనావివశం సుసూక్ష్మం భాస్కరాభం జీవం సుషుమ్నామార్గేణ బ్రహ్మరంధ్రంభిత్వా దేహాద్వినిర్గమయ్య సూర్యమండలాంప్రవేశ్య తస్మాత్పరమవ్యోమ్ని శ్రీభూమిభ్యాం శేషభోగాసనెసమాసీనం వాలవ్యజనహస్తాభిర్వ్యాప్తాష్టశక్తిభిః పరివారితం సేనేశాదిపార్షదైశ్చక్రాద్యాయుధైశ్చ సేవ్యమానం మహావిభూతిం షాడ్గుణ్యామయవిగ్రహం ప్రపన్నాహ్లాదకం పరవాసుదేవంప్రవిష్టం ధ్యాత్వా దక్షిణపాదాంగుష్ఠె రక్తవర్ణం రమిత్యగ్నిబీజంవిచింత్య తదుత్థవహ్నిజ్వాలాభిరాపాదతలమస్తకం దగ్ధమభిధ్యాయ పూర్ణా

చన్ద్రసమప్రభం వామితి నివృత్తిబీజమంతరి క్షేన్న్యస్త్వా తదుత్థామృత వారిధిసముద్భూతపుండరీకే జీవం వాసుదేవాదాగత్య స్థితమభిసంధాయ తస్మాజ్జీవాత్ప్రకృతిం తతో బుద్ధిం తతః అహంకృతిం తతస్స్వాంతం తతశ్శబ్దతన్మాత్రాం తతస్స్పర్శతన్మాత్రయాసహాకాశం స్పర్శతన్మాత్రాయాః రూపతన్మాత్రయాసహవాయుం రూపతన్మాత్రాయాః రసతన్మాత్రయాసహాపః రసతన్మాత్రాయాః గంధతన్మాత్రయాసహాపృథ్వీం ఏవంక్రమేణ ప్రాగుక్తలక్షణలక్షిత జీవాదిపృథివ్యంతాని సృష్ట్వా తన్మయమాత్మగాత్రం పునస్సంపన్నంబుధ్వా పూర్వోక్తపీయూషపారావారపుండరీకవిస్రుమరామృతపూరద్వారా జీవమాత్మవిగ్రహం బ్రహ్మరంధ్రేణప్రవిష్టం తత్పూరస్నాపితమాత్మదేహమూర్ధ్వపుండ్రాదిసర్వాలంకారసుందరమారాధనయోగ్యంచమత్వా ॥ మంత్రన్యాసంకుర్యాత్ ॥

మన్త్రన్యాసవిధిః.

అథ మంత్రన్యాసవిధిః ॥ తలాపృష్ఠంచకరయోః ఓం–శక్త్యై వౌషడితి అస్త్రమంత్రేణవిశోధ్య (ఓం–ఓం–ఓం)(ఓం–నం–ఓం)ఓం–మోం–ఓం(ఓం–భం–ఓం)ఓం–గం–ఓం (ఓం–వం–ఓం)ఓం–తేం–ఓం–ఓం–వాం–ఓం)ఓం–సుం–ఓం(ఓం–దెం–ఓం)ఓం–వాం–ఓం(ఓం–యం–

తలంపృష్ఠంచశోధయేదితి ॥ పారమేశ్వరే ॥ ద్వౌతలేహస్తపృష్ఠేద్వేసర్వాశ్చాంగులయస్తథా । అస్త్రమన్త్రేణసంశోధ్య ధ్యానముద్రాన్వితేనతు ॥ న్యాసంకుర్యాదితి ॥ సృష్ట్యాదిన్యాసత్రయె గృహస్థా

ఓం) ఇతిదక్షిణకరతలమారభ్య వామతలాంతాస్సృష్టిః అస్యావై పరి
త్యేసంహారః తలయోఃప్రక్రమ్య కనిష్ఠాపర్వణోర్విక్రమే స్థితిః ఏవం
న్యాసత్రయంకృత్వా ఓం-జ్ఞానాయనమఇతి తర్జనీభ్యామంగుష్ఠయోః
ఓం-బలాయస్వాహేత్యంగుష్ఠాభ్యాంతర్జన్యోః తాభ్యామేవ ఓం-
వీర్యాయవషడితిమధ్యమాంగుల్యోః ఓం-ఐశ్వర్యాయహుమిత్యనామ
యోః ఓం-శక్త్యైవౌషడితికనిష్ఠయోః ఓం-తేజసేఫడితినఖముఖేషు
మధ్యమాంగుల్యా ఓం-ఆదిత్యప్రతిమాయ మాయారూపిణే హుంఫ
ట్స్వాహా ఓం-నమోభగవతేసుదర్శనాయేతి పద్మచక్రే సవ్యేతరకర
తలే ఓం-నమోభగవత్యైగదాయైభవరూపిణ్యైకౌమోదక్యైహుం
ఫట్స్వాహా ఓం-నమోభగవతేపుండరీకాక్షాయవాయుముఖాయదీ
ప్తరూపాయశంఖపాలాయస్వాహేతి గదాశంఖౌ సవ్యకరతలే ఏవంక
రన్యాసం కృత్వా ఓం-ఓం-నమఇతి-మూర్ధ్ని మధ్యమయా ఓం-నం-
నమఇతి శిరఃప్రాగ్భాగేఅంగుష్ఠేన ఓం-మోం-నమఇతి-శిరోదక్షిణే త
ర్జన్యా ఓం-భం-నమఇతి శిరఃపశ్చిమేఅనామయా ఓం-గం-నమ
ఇతి-శిరఉత్తరేకనిష్ఠయా ఓం-వం-నమఇతి-నేత్రయోః తర్జనీమ

దిభేదేనా న్యతమన్యాసానుష్ఠాన మనిరుద్ధసంహితాయాముక్తం ॥
పాద్మేవ్యవస్థాభావేన న్యాసస్వరూపమాత్ర ప్రదర్శనేన అపేక్షితగ్రహ
ణానుజ్ఞయాచ అనిరుద్ధ వ్యవస్థైవగ్రాహ్యా ॥ అనిరుద్ధే ॥ స్థితిన్యాసోగృ
హస్థస్య సృష్ట్యాఖ్యోబ్రహ్మచారిణః॥ ముముక్షోస్సంహృతిన్యాసః ఏవం
న్యాసస్త్రిధామతః । విష్ణుతిలకే ॥ సృష్టిస్థితిలయశ్చేతి న్యాసస్తుత్రి
విధోభవేత్ స్థితేదేవేస్థితిన్యాసః ఆసీనేసృష్టిసంజ్ఞకః ॥ శయనేసంహృతి
న్యాసః సహ్యారశ్శయనంయది । విశ్వరూపేస్థితిన్యాసః యానారూఢేత్రి

ధ్యమాభ్యాం ఓం-తెం-నమఇత్యాస్యేఅంఙ్గుష్ఠానామికాభ్యాం ఓం-వాం-నమఇతిహృదయె అంగుష్ఠతర్జనీభ్యాం ఓం-సుం-నమఇతి నాభావంగుష్ఠకనిష్ఠాభ్యాం ఓం-దెం-నమఇతి గుహ్యేనిరంగుష్ఠసర్వాంగులిభిః ఓం-వాం-నమఇతి జానోర్వ్యస్తాభిరేవ ఓం-యం-నమఇతి-చరణయోస్సాంగుష్ఠసర్వాంగులిభిః ఇతిసృష్టిః విపర్యయెసంహృతిః నాభ్యాదిహృదయాంతాస్థితిః సర్వత్రమంత్రాద్యక్షరంప్రథమం ప్రాగ్వద్ధృదయాదిషడంగమంత్రన్యాసం హృదయాదిషుకృత్వా ॥ శ్లో ॥ అహంసభగవాన్విష్ణురహంనారాయణోహరిః ॥ వాసుదేవోహ్యహంవాపిభూతావాసోనిరంజనః ఇతిభగవత్తాదాత్మ్యమాత్మన్యనుసంధాయ దేహవిన్యస్తమంత్రాక్షరాణి పృథక్సాధితగంధపుష్పధూపదీపైర్వాసుదేవమంత్రేణాభ్యర్చ్య మానసయాగంకుర్యాత్ ।

మానసయాగవిధిః.

ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా దేశకాలౌసంకీర్త్య నిత్యకైంయంభవేత్ ॥ భోగయోగేచశయనె స్థితిన్యాసంప్రచక్షతే। వాసుదేవాదిబింబెషునకరన్యసనంమతమ్ ఇతివిష్ణుతిలకెచతుర్థే ॥ ఇతి ॥ పాద్మేవ్యాపకంకంచుకంయద్వేతి వికల్పాత్ శిష్యబుద్ధివైశద్యార్థం కంచుకాఖ్య సృష్ట్యాదిదేహన్యాస ప్రకారఏవ ప్రయోగె ప్రపంచితః॥ దేహన్యస్తమంత్రార్చనె గంధాదీనాంపృథగేవసాధనం తదుక్తం ॥ పారమెశ్వరె ॥ మత్పూజార్థంప్రక్లిప్తాని గంధపుష్పాణియానిచ ॥ తానిసర్వాణ్యధాచార్యో ధారయేన్నకదాచన ॥ ఇతి ॥ కిన్తు శ్రీప్ర

కర్యరూపంభగవదారాధనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య యోగసంపుటము
ద్రాంబధ్వా అక్షగ్రామంమనస్యుపరతంకృత్వా మనఃబుద్ధౌబుద్ధిం
జ్ఞానగోచరే భగవతినిక్షిప్య నాభిమేఢ్రాంతరే ॥ శ్లో ॥ చతుర్ము
ఖంచతుర్బాహుంశుద్ధస్ఫటికవర్చసం । కిరీటహారకేయూరప్రము
ఖాకల్పభూషితం ॥ శ్రీవత్సాంకంశంఖచక్రగదాపద్మాయుధైర్యుతం।
తేజోమండలమధ్యస్థం ఆధారశక్తిం తదుపరి ॥ శ్లో ॥ ఏకవక్త్రంచతు
ర్బాహుంజపాపుష్పసమద్యుతిం । శంఖచక్రధరంక్రుద్ధంపద్మకామోద
కీధరం । వహ్నిమండలమధ్యస్థంజ్వాలనాపీతవిగ్రహం । సకలాభరణోపే
తంకాలాగ్నికూర్మం తదుపరి ॥ శ్లో ॥ స్ఫటికాద్రిప్రతీకాశంచతు
ర్బాహుంకిరీటినం ॥ పూర్ణచంద్రాననంసౌమ్యంసితపుష్పైర్విరా
జితం ॥ లాంగలంముసలంముఖ్యకరయోర్దధతంశివం । జఘన్యకర
యోశ్శంఖచక్రద్వంద్వంయథాయథం ॥ నీలాంబరధరందంష్ట్రాకరాళ
వదనైర్యుతం ॥ ప్రశాంతవపుషాయుక్తంసహస్రఫణమున్నతం । ఫణా
మణిసహస్రాంశునీరాజనవిరాజితం ॥ అనంతవక్త్రకుహరైరుద్వమం
తముదర్చిషమనంతం తదుపరి ॥ శ్లో ॥ నిశ్శేషరత్నహేమాంగాం

శ్చే ॥ అష్టావింశే ॥ స్థిత్యాసనాదిబింబానాం ప్రతిష్ఠాయాంయథార
హే ॥ యేనమంత్రేణయద్బింబం యథాన్యస్తంచమంత్రిణా ॥ తన్మం
త్రేణైవపూజాయా మాత్మనోపిన్యసేద్గురుః ॥ ఇతి ॥ మంత్రసిద్ధాన్తి
నాం వాసుదేవప్రాధాన్యాత్ న్యాసేతన్మంత్రస్యైవోక్తిః ॥ పాద్మే
ఆత్మశుద్ధిరియంప్రోక్తా మంత్రశుద్ధిస్తువక్ష్యతే ॥ ఇత్యారభ్య అష్టా
వామంత్రవిన్మాత్రం బీజాద్యంతపుటీకృతమిత్యన్తం మంత్రశోధనవిధి
మాత్రపరం । నతుమంత్రశుద్ధిపూర్వక జపవిధిపరం—ద్వాదశాక్ష

ప్రావృట్ఫ్రియమిత్రోజ్వలాం ॥ పద్మాసనేనోపవిష్టాంపద్మాంజలిధరాం ధరాం । నాభౌకుందావదాతంచసితస్నిగ్ధతిజటాధరం । ధ్యాయ మానంసితంశంఖంముక్తాదామైరలంకృతం । విస్తీర్ణసర్వావయ వఃవిక్షిప్తోరుద్వయం స్థితం ॥ విక్షిప్తజానుపాదంచక్షీరార్ణవం తత్స ముత్థం ॥ శ్లో ॥ సుపక్వాంమ్రఫలశ్యామపాణిపాదతలోజ్వలం । రక్తా క్షంచతథావిప్రకీర్ణకేశంస్మితాననం ॥ పద్మాసనేనోపవిష్టమళిమాలా శతాకులంపద్మముద్రాన్వితంపద్మం తదుపరి పూర్వాద్యుత్తరాంతే షు తుహినాచ్ఛోపలస్వచ్ఛముక్తాఫలశశిప్రభా ౩ పురుషాకృతీని మృ గేంద్రస్కందవదనాని ముఖ్యహస్తద్వయా రచితాంజలిసంపుటాని అప రహస్తద్వయ ధృతయోగాసనాని ధర్మజ్ఞానవైరాగ్యైశ్వర్యాణి అగ్న్యాదీశానాం తేషు తథావిధాని పద్మరాగప్రవాళాగ్ని దాడిమఫ లోజ్వలాన్యధర్మాజ్ఞానావైరాగ్యానైశ్వర్యాణి ప్రాగీశానదిగంతరే హేమవర్ణంహయాననం సద్వస్త్ర సత్పుష్ప సదలంకరణాన్వితం శం ఖపద్మధరం వరదాభయకరం మస్తకన్యస్తయోగాసనం పురుషాకృ తిం ఋగ్వేదం ప్రాగాగ్నేయదిగంతరె తథావిధం చంపకవర్ణంయ

రమన్యద్వా తదన్యైజుహుయాద్బహిరితి ॥ జపస్యవక్ష్యమాణత్వాత్ సంహితాంతరేచ తథైవవిధానాచ్చ ॥ మంత్రన్యాసేకృతే భగవత్తా దాత్మ్యానుసంధానప్రకారశ్చందోబద్ధేనోక్తః జయాఖ్యే అహంసభగ వాన్విష్ణురహన్నారాయణోహరిరిత్యాదినా॥ మానసయాగంకుర్యా దితి ॥ పాద్మేమానసయాగవిధేరదర్శనాత్ అత్రజయాఖ్యోక్త మా నసయాగవిధిమవలంబ్య అస్మిన్ప్రయోగె తద్విధిః ప్రదర్శితః ॥ ఆ ధారశక్తి కూర్మ అనంతధ్యానం పాద్మేఉక్తం భూధ్యానం క్షీరా

జుర్వేదం యాతువరుణమధ్యే తథావిధం హరితాలవర్ణం అథర్వవే దం సోమేశానమధ్యే తథావిధం సుపక్వామ్రవర్ణం వృషేంద్రపద సంకృతయుగం యామ్యానలాంతరే తథావిధం అతసీపుష్పప్రభం త్రేతాయుగం యాతుయామ్యమధ్యే తథావిధం నీలాంజనప్రభం ద్వాపరం వాయుసోమాంతరే తథావిధం శుకప్రభం కలియుగం యోగాసనోపరి యుగాంతార్కాగ్నిసంకాశం ప్రభామండలమధ్యగం స్వముద్రావ్యగ్రపాణిం వల్గంతం కాలచక్రం తన్మధ్యే హిమహేమాగ్నిభాస్వరం శాంతమష్టభుజం సౌమ్యం సంస్థితం స్వస్తికేతు స్ఫటికోపలకాంతించ చిద్ఘనంధ్రువమవ్యయం సర్వశక్తినిధిం చిత్ప్రభాకరం వాయవ్యోద్భూతనాళమవ్యక్తపద్మంధ్యాత్వా నాభికందాత్సముద్భూతా త్రిదీప్తిభాస్వరా అవ్యక్తధ్వనివిగ్రహా బ్రహ్మరంధ్రాన్నిర్గత్య సూర్యపథాత్పరంగతా పాయుద్వారేణపాతాళంగతా సుషుమ్నాఖ్యామధ్యనాడీ తదభ్యంతరే శశిసూర్యాఖ్యకమలద్వయసంపుటే సూర్యాఖ్యమధఃకమలమాలంబ్యస్థితా శబ్దబ్రహ్మలక్షణా వర్ణజంనాదంనదంతీ శాంతాత్మనోవిభోశ్శక్తిస్తన్నాదావసానగగనాత్ వరదాభయదేన

ర్ణవధ్యానం పద్మధ్యానం ధర్మాదిధ్యానంచ పారమేశ్వరే-మానసయాగస్యోపచారప్రధానత్వాత్ తద్యాగే ఉపచారమంత్రః జయాఖ్యే ॥ ఔపచారికహృత్సంజ్ఞం క్రియతేయేనపూజనం ॥ ప్రణవాన్తే త్రిధాయోజ్య ప్రాణంవ్యోమవిభూషితం । ఇదమిదమిదంపశ్చాత్ పదందద్యాత్ షడక్షరం ॥ గృహాణచతతఃస్వాహా మంత్రఃపంచదశాక్షరః ॥ యోగ్యస్సర్వోపచారేషు పాద్యాద్యేషుసదైవహి ॥ ఇతి ॥ ఈశ్వరసంహితాయాం సుదర్శనార్చనవిధావప్యేవమేవోక్తం ॥

శంఖచక్రాంకితేన పాణిద్వయేన యుక్తం దివ్యమంగళవిగ్రహం వాసుదేవం ఆగచ్ఛపదాంతద్వాదశాక్షరమంత్రేణావ్యక్తపద్మే సన్నిధాప్య నభస్స్థాత్సహస్రదళమండితపుండరీకాద్బ్రహ్మరంధ్రమార్గేణ భగవన్మూర్ధ్ని పతంతీంగంగాంస్మృత్వా తదీయామృతజలేన అర్ఘ్యపాద్యాచమన స్నానీయాని సంకల్ప్య సంకల్పసిద్ధైస్సుధామయైరమృతాంశుపరిప్లుతైరంబరాత్పతద్భిస్సాంస్పర్శికౌపచారికాభ్యవహారికాదిలక్షణైస్తైస్తైర్భోగైర్భగవంతం ముదితం బ్రహ్మీభూతంవిచింత్య భోగదానమంత్రేణ మనసాఽర్ఘ్యంసమర్ప్య సన్నిధిసన్నిరోధసాన్ముఖ్యాని తత్తన్ముద్రాదర్శనపూర్వకం ప్రార్థ్య యథాదేహేతథాదేవే ద్వాదశాక్షరమంత్రన్యాసంకృత్వా భోగదానమంత్రేణార్ఘ్యపాద్యాచమనపుష్పమాల్యానులేపన ధూపదీపసమర్పణాష్టాంగప్రణామ జయఘోషాన్ సాదరం మనసాకృత్వా ॥ శ్లో ॥ స్వాగతం దేవదేవేశ సన్నిధింభజమేచ్యుత । గృహాణమానసీంపూజాంయథార్థపరిభావితాం ॥ ఇతి విజ్ఞాప్య సుప్రసన్నం ప్రసాదాభిముఖం భగవంతాజ్ఞాత్వా సుగంధతైలేనాభ్యజ్య ఉద్వర్తనపూర్వకం గంధోదకేనసం

లక్ష్మీతంత్రేతు ॥ సంకల్పశ్చప్రదానంచ ప్రీతిశ్చేతిత్రయంత్రయం । కుర్యాత్సర్వేషుభోగేషు దేశకాలాద్యపేక్షయేతి పాద్మేతు అర్ఘ్యాదిషూపచారేషు కర్తవ్యేషుయథాయథం ॥ మంత్రపూర్వేషుసర్వేషు వాచమేనాముదీరయేత్ ॥ దివ్యేనార్ఘ్యోపచారేణేత్యాది ॥ ఏతద్వచనానాం పరామర్శేన యత్రయత్ర తత్తదుపచారంప్రతి పార్థక్యేన ఉపచారమంత్రానుక్తిస్తత్రతత్ర జయాఖ్యోక్తోపచారమంత్రాఏవ గ్రాహ్యా ఇతిసిద్ధార్థః ॥ నను పాద్మేభోగనివేదన మంత్రో

స్నాప్యసుధౌతాహతవాససాంగాంబునిర్మార్త్య సువస్త్రమాల్యాలభ
న నానారత్నమయ హార కేయూర కటకమకుట కటిసూత్రైః ప్రసా
ద్య పూర్ణేందుసదృశ హేమగండాతపత్ర సుభగ మాయూరవ్యజన
కర్పూరచూర్ణసంమిశ్రసుగంధధూప ఘృతదీపమాలాభిరుపచర్య
మధుసర్పిఃప్లుతంమధుపర్కంనివేద్య పావనద్వివిధ పశుశకుని శాలి
దూర్వార్ద్యోషధి సత్ఫలాఢ్య వనస్పతీన్ప్రదర్శ్య వివిధశుద్ధహృద్యా
న్న భక్ష్యభోజ్య ఫలమూల పానకానినివేద్య తంత్రీవాద్య నృత్తగే
య భేరీపటహ స్తుతిఘోషైఃపరితోష్య మణికింకిణీజాలయుతచామరే
ణోపవిజ్య సువస్త్రాలంకృతాని గజాశ్వధేనుయానాని సమర్ప్య సం
దాశ్రుసమన్వితః ఓం-స్వాంసురభయేనమః ఇతిమంత్రేణ సురభిము
ద్రాం ప్రదర్శ్య సౌవర్ణపుష్పపూర్ణాంజలౌ స్ఫురదృగ్నిచయాకీ
ర్ణం వహ్న్యర్కేందుశతప్రభం భగవంతం మూలమంత్రేణా

క్త్వావపి సంహితాంతరోక్త మన్త్రగ్రహణే కాసంగతిరితిచేత్ పాద్మే
అబుద్ధ్వాదినా తన్మంత్రముద్ధర్తు మశక్తైరేవ సంగతిః మంత్రానుసం
ధానపూర్వకమేవ నాదావసానగగనాద్భగవదావాహనం॥ తదుక్తంజ
యాఖ్యే ॥ సమాహూయతతఃపశ్చాత్ మూర్తిమంత్రేణచేతసేతి ॥
ధ్యానభావనయాకర్మ కుర్యాద్వైపారమార్థికమితి మానసయా
గేపారమేశ్వరోక్తిః బ్రహ్మణోతీంద్రియత్వాత్ యత్రకుత్రవానుభూ
తస్యైవ ధ్యానవిషయత్వాచ్చ తస్యధ్యేయత్వం కథమిత్యాశంకా
యాం తత్రోపపత్తిః పారమేశ్వరేమానసయాగప్రకరణే ॥ అప్రత్యక్ష
స్సదాత్మానాం మాత్రాత్మాయద్యపిద్విజ తథాప్యనేనన్యాయేన ప్రత్య
క్షముపలభ్యతే ॥ బహిస్స్థితంయదుద్భూతానాం తన్మనీనాంగుణపంచకం॥

వాహ్య తమాంజలిమవ్యక్తపద్మస్థభగవన్మూర్ధ్ని ప్రక్షిప్య అర్ఘ్యం సమర్ప్య ఓం-నమోభగవతేవాసుదేవాయఫలంభవతుమేపుష్పాంజలినాస్వాహేతిమంత్రేణ పుష్పాంజలిం పాదయోఃప్రకీర్య సఘంటానాదం సంఖ్యాహీనం యథాశక్తి ద్వాదశాక్షరమష్టాక్షరంవామంత్రం జప్త్వా జితంతేత్యాదినాస్తుత్వా మానసహోమంకుర్యాత్ ఇతి మానసయాగవిధిః ॥

మానసహోమవిధిః.

అథ మానసహోమవిధిః ॥ నాభిచక్రమధ్యే షట్కోణంవహ్నిగృహం తత్రప్రతిష్ఠితం ధ్యాననిర్మథితారణిసముద్భూతం సుఖ

తేనతచ్చోపలబ్ధవ్యం ప్రత్యక్షేణపరోక్షగమితి ॥ తథాహి ॥ ధ్యానవిషయీభూతస్య ప్రాకృతత్వమేవాస్తీతిచేన్న రంజయేచ్ఛాస్త్రదృష్టేన వ్యవహారగతేనచ స్వకేనాలంబనేనైవ దేవతాలక్షణేనచేతి తత్త్వ-త్రయోక్తేరప్రాకృతత్వమేవ నమస్తేచార్చావతారాయేతి ఈశ్వరసంహితాయాం స్తుతివచనాత్ అర్చాపిలౌకికీయాస్యాత్సాపిషాడ్గుణ్యవిగ్రహేతి లక్ష్మీతంత్రేఽభిధానాచ్చ అర్చాయామప్యప్రాకృతత్వం భగవచ్ఛాసనసిద్ధమేవ నభూతసంఘసంస్థానో దేహాస్యపరమాత్మనః నతస్య ప్రాకృతామూర్తిః మాంసమేదోస్థిసంభవా ఇతిశ్రీరహస్యత్రయసారే అర్థపంచకాధికారే।పారమేశ్వరే మానసయాగే॥సాంస్పర్శైర్భోగోపచారాఖ్యైః తథాచాభ్యవహారికైరిత్యుపచారాస్సామాన్యేనోక్తాః జయాఖ్యే స్పష్టతయాప్రతిపాదితాః దర్పణంవ్యజనంఛత్రం పూకశింపూర్ణపాత్రకం ధూపందీపం మహాకుంభం నృత్తంవాద్యంచగీత

ద్ధం సుదీప్తం సదోర్ధ్వశిఖం చిన్మయమగ్నింవిచింత్య చిన్మయదీప్త్యా ప్రోల్లసంతం బ్రహ్మశక్త్యుపబ్రహ్మితం మూలమంత్రం తదగ్నావూర్ధ్వేంధనవత్ స్థితంవిభావ్య భగవన్తంమూలమంత్రేణ హృదయస్థావ్యక్తపద్మాత్స్వభావదీప్తం నాభిచక్రస్థచిదగ్నిజ్వాలాగ్రే సమావాహ్య అంతరిక్షస్థబ్రహ్మసర్పిస్సముద్రాద్బ్రహ్మరంధ్రద్వారా హృదయం ప్రవిశ్య చిదగ్నిజ్వాలాగ్రే పతతా ఆహ్లాదాజ్యామృతేన సంతర్ప్య మూలమంత్రేణ యథాపూర్వమవ్యక్తపద్మావస్థితంధ్యాత్వా తోయపుష్పాక్షతపూర్ణదక్షిణకరమధ్యే మూలమంత్రంస్మృత్వా సశీర్షం జానుభూమావాకృత్వా భగవదగ్రే తత్తోయోత్సర్గేణ లక్ష్మీరూపాం మానసయాగోత్థఫలసంపత్తిం భగవతేనివేద్య ప్రసన్నేనభగవతా తామాత్మసాత్కృతాంభావయేత్ సర్వంమానసికమేవ శోషణాదిమానసహోమాంతాఆత్మశుద్ధిః ॥ ఇతి మానసహోమవిధిః ॥

కం ॥ షోషితైశ్చతురంగైశ్చ మాత్రాముద్రానిరాజనైః ॥ సపర్కృతీవర్తితానైవ ఔపచారికమిష్యతే ॥ తైలంచదంతకాష్ఠంచ బిల్వామలకచూర్ణకం ॥ హరిద్రామలకంవస్త్రం గంధమాల్యానులేపనం యజ్ఞోపవీతంభూషాంచ ఆయుధానితథైవచ ॥ పాదుకేవాహనంచైవ సాంస్పర్శకమథోచ్యతే ॥ సూపోదనంతథా శ్వేతం క్షీరోదనమథాపివా। గుళోదనంఘృతాన్నంచ తిలాన్నంకృసరంతథా।పాయసాన్నమపూపాది లాజసక్తుఫలానిచ। ఫలమూలాదికంచైవ తాంబూలంచతథైవచ । ఆహారాదిచసర్వత్రాభ్యవహారికముచ్యతే ॥ లయభోగాదీనాం పాద్మేహ్యాననుజ్ఞానాజ్ఞయాభ్యుక్తానైవోపచారాః

బాహ్యయాగవిధిః.

॥ అథబాహ్యయాగః ॥ క్షాళనాదినా ప్రాగేవవిశోధితాం గ
ళంతికామాత్మనోదక్షిణే వామేవాపార్శ్వే అర్ఘ్యపాద్యాచమనపా

సంగృహ్య హోమాన్తమానసయాగప్రయోగః ప్రపంచితః పారమే
శ్వరే ॥ మానసయాగే ॥ తతోవిశేషయజనంకల్పయేదచ్యుతస్యతు–
ఇత్యాదినానిరూపిత పుష్పాంజలిప్రదానస్య సంగతిర్దర్శితా॥ జయా
ఖ్యే ॥ శ్లో ॥ పాదపశ్చయథాభౌమైః గుణైర్దూరతరైస్థితః। పాదవీ
యైర్గుణై స్తద్వద్దూరేతిష్ఠతిమేదినీ।సకళాకళమంత్రాభ్యా మవినాభా
వఈదృశః। కేవలాత్సకలాధ్యానాత్ఫలసిద్ధిర్నజాయతే। స్వభావనిష్ఫ
లామంత్రా స్తద్వద్దూరేచసిద్ధయః। అతఏవక్రమాద్ధ్యానైఃపూజితై
స్తోషితైస్తతః। విశేషయజనంవిప్ర కల్పయేదచ్యుతస్యతు॥ ఇతి ॥

బాహ్యయాగవిధిరిత్యత్ర ॥ బింబాదౌబహిర్యాగస్యయోగాచ
రణాశక్తిహేతుకత్వముక్తం పాద్మేయోగపాదే అన్యత్రబాహ్యవా
సనా నివర్తకతయా ముక్తిసాధకత్వా దవశ్యానుష్ఠేయత్వం ప్రతి
పాదితం జయాఖ్యే ॥ శ్లో ॥ భగవంస్త్వత్ప్రసాదేన జ్ఞాతోహ్యజ్ఞాన
నాశనః ॥ జ్ఞానవిజ్ఞానసహితః హృద్యాగస్సర్వసిద్ధిదః ॥ కిమర్థంబా
హ్యతఃపూజా కార్యావై మండలాన్తరే ॥ ఏతదాచక్ష్వభగవన్ త
త్రమేసంశయోమహాన్ ॥ భగవాన్ ॥ బాహ్యోర్థవాసనావిప్ర బ
హుజన్మార్జితాదృఢా ॥ లోలీకృతోనయాహ్యాత్మాశుద్ధాశుద్ధస్వరూ
పయా ॥ యామంత్రవిషయాశుద్ధా క్రియాశాన్తస్వరూపదా ॥ సము
త్థానవినాశార్థం తస్యాస్సంపరికీర్తితం సబాహ్యాభ్యంతరాభ్యాంచ

త్రాణి భగవదగ్రె త్రిపాదపీఠోపరి ప్రాఙ్ముఖక్రమేణ విన్యస్య గాళి తాంబుపూరితాని గళంత్యాదీని నిగమాదినా పృథక్పృథక్సంస్పృశ్య ॥ శ్లో ॥ కుశాగ్రమక్షతంపుష్పం ఫలంమలయజంతథా తిలాన్సిద్ధార్థసహితా న్యర్ఘ్యానర్ఘ్యస్యభాజనె ॥ తిలాన్దూర్వాంవిష్ణుపర్ణీం శ్యామాకంపద్మమక్షతం । పాద్యపాత్రెప దేతాని ద్రవ్యాణివినివేశ

క్రియాభ్యాంతన్మయోభవేత్ ॥ దృఢోత్థవాసనానాంచ తానవంస్యాచ్ఛుభైశ్శుభైః ॥ ఇతి ॥ పారమేశ్వరేప్యేవమేప్రోక్తం ॥ అర్ఘ్యపాద్యాచమనపాత్రాణీతి ॥ పూజాద్రవ్యస్థాపనస్థానాన్యాహ అనంతాఖ్యె ॥ శ్లో ॥ జలభాండంతతోవామె విన్యసెదాసనోపరి । పూరయెచ్ఛుద్ధతోయెన గంధపుష్పైశ్చవాసితం । వస్త్రేణాచ్ఛాద్యతత్పాత్రం బంధయెచ్చతదాననం । తత్పార్శ్వెనిక్షిపెద్ఘంటాం స్వాత్మనోదక్షిణెన్యసెత్ । పుష్పదర్పణగంధాది విన్యసెదక్షతానిచ । దీపంధూపంచవస్త్రంచ చామరాదీన్విశేషతః । క్రమేణవిన్యసెత్సర్వాన్ స్వాత్మనోదక్షిణెతతః । ఆత్మనశ్చపురోభాగె మార్జయెద్వాయువిద్యయా । ప్రోక్షయెత్పంచగవ్యేన శుద్ధింకృత్వావిధానతః । పాత్రాధారంన్యసెత్పశ్చాత్ తామ్రకాంచననిర్మితం । క్షాళయిత్వాతుతత్సర్వా న్దేవస్యపురతోన్యసెత్ । శుద్ధవస్త్రేణసంచ్ఛాద్య విస్తారాయామతత్సమం । హస్తైనైకేనతద్వస్త్రం విశాలాయామమానతఇతి ॥ అన్యత్రపారమెశ్వరె॥ ఉపార్జితంపురాయద్వై యాగోపకరణంమహత్ । తత్సర్వందక్షిణెకృత్వా వామెతుకరకంన్యసెత్ గాళితెనాంభసాపూర్ణమితి॥ అర్ఘ్యాదిపాత్రస్థాపనంతు పూజకప్రాచ్యపేక్షయా ॥ తథాపారమేశ్వరె ॥ స్వపూర్వః నియమేనైవ ఉదక్పశ్చిమకోణకం ॥ అర్ఘ్యం

యేత్ ॥ ఏలాలవంగకర్పూర జాతీతక్కోలచందనం । పుష్పాణ్యా
చమనీయేతు పాత్రే ద్రవ్యాణికల్పయేత్ ॥ ఏవంద్రవ్యాణ్యర్ఘ్యాదిపా
త్రేషు ప్రక్షిప్య దక్షిణకరతలె ద్వాదశారంచక్రం తన్మధ్యే ఓం-ఘృ
ణిసూర్యాదిత్యోమితి భాస్కరంచ ధ్యాత్వా తత్కరతలమవాఙ్ముఖం
గళంత్యాదిపాత్రాణాముపరి విన్యస్య ప్రక్షిప్తభాస్కర గభస్తిభిర్నస్మి

ఋకలశంన్యస్య తతఃప్రాగుత్తరాంతరె । అన్యత్రవాసిష్ఠే ॥ ఆత్మనః
పురతస్తత్ర స్వాస్తీర్ణపీఠికోపరి ॥ ఆగ్నేయాదిషుకోణేషు పాద్యా
ర్ఘ్యాచమనీయకం ॥ స్నానీయపాత్రమైశాన్యాంసర్వార్థంమధ్య
తోన్యసేత్ ॥ ప్రతిగ్రహందక్షిణతో విన్యసేత్పాత్రముత్తమం ॥ త
త్రైవ పంచపాత్రస్యలక్షణమాహ॥ నవాంగులసముచ్ఛ్రాయ మష్టాం
గులసవిస్తరం ॥ వృత్తాకారసమాయుక్తం పంచపాత్రస్యలక్షణం॥ఇతి॥
॥ విహగేంద్రే ॥ దేవస్యదక్షిణేపార్శ్వే పూజకస్యస్థితిర్భవేత్ ॥ త
త్రైవజలపాత్రస్య పుష్పగంధాదికస్యచ ॥ వామేగండూషపాత్రంస్యా
దగ్రేనైవేద్యపాత్రకం ॥ సాత్వతే ॥ పాత్రాధారపీఠలక్షణముక్త్వా
పతద్గ్రహపాత్రలక్షణంచాహ ॥ శ్లో ॥ బింబార్ధార్ధాయతంవాపి
సువర్ణరజతాదిభిఃదత్తూరకుసుమాకారం కారయేతపతద్గ్రహమితి॥ అ
ర్ఘ్యాదిపాత్రాణాంశంఖచక్రలాంఛనమాహ ॥ బ్రహ్మసంహితాయాం॥
యాగోపకరణాన్యేవఅర్ఘ్యపాద్యాదికానపి ॥ సులాంఛ్యానియథా
యోగం శంఖచక్రాదిలక్షణైః ॥ తథాయానాసనాదీని విభోస్సర్వాణి
యత్నతః ॥ ఆరాధకాద్యాఃకర్మణ్యా ఏవంచక్రాదిలాంఛితాః ॥ఇతి॥
పూజాద్రవ్యస్థానవ్యవస్థా ॥ వాసిష్ఠే ॥ ఆత్మనఃపురతస్తత్రఆస్తీర్ణేపీ
ఠకోపరి । ఆగ్నేయాదిషుకోణేషుపాద్యార్ఘ్యాచమనీయకం ॥ స్నానీ

భూతాని విచింత్య సవ్యకరతలే కలాదళం వికసితంపుండరీకం తన్మధ్యే ఓం-సోమాయనమః ఇతిపూర్ణం సుధాకరం బుధ్వా ప్రాగ్వత్తత్కరతలంకృత్వా తదుత్థామృతజలేన సిక్తాని పునర్జీవితాని యాగయోగ్యాని మత్వా కరతలయో ర్మూలేన నారాయణంధ్యాత్వా తాభ్యాం ఓం-రాం-నమఃపరాయవిశ్వాత్మనేఇతి సకృత్సకృత్స్పృష్ట్వా తానిస్పృశన్ విష్ణుగాయత్ర్యాభిమంత్ర్య ఓం-స్వం సురభ్యైనమః ఇతి గోరూపాం మధుస్రవంతీం హిమశైలాభాం సురభిముద్రాం ప్రదర్శ్య గళంత్యాదిపాత్రాణి తద్దుగ్ధపూర్ణాని విభావ్య ఓం-అర్ఘ్యం కల్పయామి ఓం-పాద్యంకల్పయామి ఓం-ఆచమనీయంకల్పయామీతి దక్షిణపాణినా క్రమేణస్పృష్ట్వా ఓం-టూం-హాం ఘంటాయైనమఇతి

యపాత్రమైశాన్యాం సర్వార్థంమధ్యతోన్యసేత్ ॥ ప్రతిగ్రహందక్షిణతోవిన్యసేత్పాత్రముత్తమం। పూజాద్రవ్యాణిచాన్యానివిన్యసేత్తస్యదక్షిణే ॥ విష్ణుతత్త్వే ॥ పంచమే ॥ వామేతువర్ధనీంన్యస్య పూరితాంగాళితోదకైః । శేషందక్షిణపార్శ్వేతు పూజాద్రవ్యంసమస్తకం ॥ ఏవంకేచిత్ప్రశంసన్తిపరితోవాగ్రతోపివా ॥ పంచపాత్రస్యలక్షణంచోక్తం ॥ అనంతాఖ్యే ॥ నవాంగులసముచ్ఛ్రాయమష్టాంగులసవిస్తరం॥ వృత్తాకారసమాయుక్తంపంచపాత్రస్యలక్షణం । అర్ఘ్యదానమితి । సాస్త్రేణమూలమంత్రేణార్ఘ్యాదీన్యభిమంత్ర్యతు ॥ సషడంగేనతేనైవ కుర్యాత్పుష్పాదినార్చనం ॥ ధూపపాత్రంచఘంటాంచ సమభ్యర్చ్యయథావిధి ॥ ఘంటాచాలనపూర్వన్తు ధూపేనార్ఘ్యాదిశాన్యజేదితి ॥ ఈశ్వరే–అర్ఘ్యాదీనాం ధూపదానముక్తం ॥ తత్సంహితాయాం అర్ఘ్యాదిమంత్రానోక్తాః ॥ పాద్మేతు ॥ ఘంటాధూపా

ఘంటాం గంధపుష్పధూపదీపైః ఓం-ధ్ర్యాం ధూమోద్గిరాయనమఃఇతి సధూమంధూపపాత్రం ధూపమంతరాశిప్టై స్త్రిభిరభ్యర్చ్య ధూపముద్రాంప్రదర్శ్య తైర్గంధాదిచతుర్భిరేవ ఓం-శిబయెఅర్ఘ్యరూపిణ్యైఅర్ఘ్యరూపాయనమః ఇత్యర్ఘ్యపాత్రం ఓం-గంగేపితృప్రియకరాయపాద్యరూపిణైనమః ఇతిపాద్యపాత్రం ఓం-సరస్వత్యమృతరూపిణైఆచమనాత్మనేనమః ఇత్యాచమనపాత్రమిష్ట్వా ప్రతిగ్రహపాత్రేణార్ఘ్యజలం కించిదాదాయ తత్పాత్రంసవ్యహస్తేనిధాయ సవ్యేతరేణాపిధాయ మూలమంత్రేణ సప్తవారమభిమంత్ర్య తత్తోయేన ఓం-శక్త్యైవౌషడిత్యస్త్రమంత్రేణ కూర్చేన ద్రవ్యాణ్యాత్మానంచప్రోక్ష్య భగవతో యోగపీఠంపరికల్పయేత్ ॥

యోగపీఠార్చనవిధిః.

మూలబేరస్యపీఠే ఓం-పృం ఢ్రీం ఆధారశక్త్యైనమః ఉపర్యుపరి ఓం హ్రూం కూర్మకాలాగ్నయేనమః ఓం-హాం అనంతాయనమః ఓం-ధరణ్యైనమః తదుపర్యాగ్నేయే ఓం-ధం ధర్మాయనమః నైరృతే ఓం-జ్ఞాం-జ్ఞానాయనమః వాయవ్యే ఓం-వైం-వైరాగ్యాయనమః ఐశాన్యే ఓం-ఐం-ఐశ్వర్యాయనమః ప్రాచ్యాంఓం-అం-అధర్మాయనమః దక్షిణస్యాం ఓం-అం అజ్ఞానాయనమః వారుణ్యాం ఓం-అం అవైరాగ్యాయనమః ఉదీచ్యాం ఓం-అం అనైశ్వర్యాయనమః ఏషాంమధ్యే ఓం-హ్రూం సదాశివాయనమః ఏతేపీఠ

ర్ఘ్య పాద్యాచమనపాత్రపూజాయాం అనుక్తావపి ఘంటాదీనాం మంత్రోక్తైర్యదర్ఘ్య పరిహారాయ తత్పూజావిధేయేత్యభ్యూహ్యగ

పాదభూతాః ఏషాముపరి ఓం-నమోభగవతెవిష్ణవేసర్వభూతాత్మనె వాసుదేవాయసర్వాత్మనె సుయోగపద్మపీఠాత్మనెపీఠాయనమః యోగాసనస్య(ప్రాగాదిచతుర్దిక్షు ఓం-ఋం-ఋగ్వేదాయనమః ఓం-యం-యజుర్వేదాయనమః ఓం-సాం-సామవేదాయనమః ఓం-అం-అథర్వవేదాయనమః ఏతేఈషాభూతాః ఓం-ధం-ధర్మకాహంకారాయనమః ఓం-ప్యాం-తైజసాహంకారాయనమః ఓం-వాం-వైకారికాహంకారాయనమః ఏతెపాశభూతాః ఓం-సం-సత్వగుణాయనమః ఓం-రం-రజోగుణాయనమః ఓం-తం-తమోగుణాయనమః ఏతెగుణభూతాః యోగాసనోపరి ఓం-ప్రం-పృథివ్యాత్మనె-హుంఫట్ నమః ఓం-వాం వాయ్వాత్మనెహుంఫట్ నమః ఓం-ఆం-ఆకాశాత్మనెహుం

మః ॥ యోగపీఠార్చనంకుర్యాదితి ॥ ఈశ్వరె ॥చతుర్థే॥ బింబేనసహితంపీఠం యోగపీఠముదాహృతం ॥ అనుసంధానయోగేతు యోగపీఠంప్రకల్పయేత్ ॥ అస్యఆరాధనక్రమన్తు=శ్రీప్రశ్నే=విష్ణుతిలకె పాద్మేచ ॥ సమ్యగుక్తం ॥ గంధపుష్పైర్ధూపదీపైరర్చయేత తతఃపరం ॥ ఆసీనస్యశయానస్య కర్మబింబస్యవైరమా=పీఠకల్పనకాలేతు స్మరెత్పద్మాంతమాదితః ॥ ఇతిశ్రీప్రశ్నే ॥ అష్టావింశె గంధైఃపుష్పైశ్చధూపైశ్చదీపైరేషాంసమర్చనం । ప్రతిష్ఠారహితేస్థానె ధర్మాద్యావాహ్యపూజయేత్ పూజితెపూర్వమావాహ్యపూజనెసంతతెసతి॥ పునరావాహనంనైవకేవలార్చనమిష్యతె। కింతు॥ యోగపీఠపరికల్పనమేవ మంత్రాసనమితి పారమేశ్వర ఈశ్వరసంహితాశయః ॥ విష్వక్సేనేచ ॥ ఆధారాద్యంతరాంతత్ మూర్తీనాంమునిసత్తమ ॥ వ్యస్తైస్సంపూజయేత్సర్వం సమస్తైర్వాసమాపితః అర్చయేద్గంధపు

ఫట్ నమః ఏతానితూలికాభూతాని ఓం-మం-జీవాత్మనేనమః అయ మాస్తరణభూతః అస్యోపరిక్రమేణ ఓం-రాం-అగ్నిమండలాయనమః- ఓం-సాం-సోమమండలాయనమః ఓం-హాం-సూర్యమండలాయనమః ఓం-పం-పద్మాయనమః భద్రాసనస్యదక్షిణె ఓం-బ్రహ్మణెనమః ఓం-విష్ణవేనమః ఓం-ఈశానాయనమః ఉత్తరె-ఓం-సనత్కుమారాయనమః ఓం-సనకాయనమః ఓం-ఓం-సనందాయనమః పశ్చిమె ఓం-దుర్గాయనమః ఓం-విఘ్నేశాయనమః ఓం-నారదాయనమః ఓం-గురువెనమః ఓం-పరమగురువేనమః ఓం-పరమేష్ఠినెనమః ఇతి గంధపుష్పధూపదీపై ర్దేవతాయజనెనయోగపీఠంపరికల్ప్య ఆధారశక్త్యాదీన్నానసయాగోక్తవద్ధ్యాయేత్ ॥ ఇతియోగపీఠార్చనవిధిః ॥

మన్త్రన్యాసవిధిః

అథమన్త్రన్యాసవిధిః ॥ మూలబేరంబహుబేరంచేత్తత్రావాహ

ష్వాదైవైః పూజకస్తుమనోరమైః ॥ తేషాంస్వనామమన్త్రైర్మంత్రైర్ద ద్యాత్సర్వంయథాక్రమం ॥ ఇతివచనేన యోగపీఠదేవతాభ్యోనమః ॥ ఇతిసమస్తేనవా ఆధారశక్త్యాదీన్తత్తన్మంత్రైర్వాయోగపీఠార్చనంవిహితమితి కెషాంచిన్మతం ॥ పాద్మేతు ॥ కల్పనంయోగపీఠస్యమంత్రన్యసనమెవచ । బింబెస్థిరెసదాకార్యం పూజారంభెచతుర్ముఖ ॥ ఇత్యుక్తత్వాత్ । మూలబింబెష్వేవ యోగపీఠార్చనంకార్యమితిసిద్ధాన్తః తతోగురుంతద్గురుంచ లోకసిద్ధాకృతీచతాలోకసిద్ధాకృతింపశ్చాత్త ద్గురుంపరమేష్ఠినమితి ॥ లక్ష్మీమతంతెంత

యేత్ ॥ తత్ప్రకారః ॥ శుద్ధం మూలమంత్రేణాంబుపూర్ణ మావాహనపాత్రం హస్తాభ్యాంలలాటసమ ముద్ధృత్య తతస్సహస్రశీర్షాది రూపం భగవతః క్రమేణానుచింత్య ఆగచ్ఛపదాంత వాసుదేవద్వాదశాక్షరమంత్రం చతురుచ్చారణేన భగవన్తంతత్పాత్రే సమావాహ్య

త్రైవ గురుమంత్రోద్ధారః=పత్ర ౧-౨౭ ॥ మూలబేరంబాహుబేరంచేదిత్యత్ర ॥ ఈశ్వరేపారమేశ్వరేచ ॥ శిలయామణినావాపి లోహైర్వాపికృతాతుయానిత్యాది సకలస్నానవిషయారహితాసదా । కర్మార్చయాపిదేవీభిః స్థితాప్యాసీనతాంగతా ॥ స్థాప్యతే కేవలామూర్తి రేకబేరంతువిత్తతత్ ॥ మృద్దారుజంతుయద్బింబం కర్మార్చాది సమన్వితం ॥ నిత్యాదిసర్వస్నానార్థం శక్తిభిస్సహితంనవా ॥ మణివజ్రాదిశైలోత్థం నిమిత్తస్నపనక్షమం ॥ సదాతునిత్యస్నానార్థం కర్మార్చాసహితంతుయత్ ॥ బ్రహద్బింబంతులక్ష్మ్యాది సహితం రహితంతువా ॥ నిత్యనైమిత్తికాద్యుక్త సకలస్నపనక్షమం ॥ లక్ష్మ్యాదిభిస్సమోపేతం యద్బింబంశక్తిభిస్సదా ॥ తదేతత్త్రివిధంవిత్త బహుబేరంమునీశ్వరాః ॥ యత్తుచిత్రమయంబింబం భిత్తికాష్ఠాంబరాశ్రయం ॥ కర్మబింబసమోపేతం నిత్యాదిస్నానకర్మణి ॥ యచ్చాపి మృణ్మయంబింబా త్రివిధంచాపిచిత్రజం ॥ నిత్యనైమిత్తికస్నానే దర్పణాదిసమన్వితం ॥ కర్మబింబాన్వయెయోగ్యం విభవేచ్ఛానుసారతః ఏతచతుర్విధంవిత్త బహుబేరంవిశేషకం ॥ బహుబేరంయథాయోగం స్థితమాసీనమేవవా ॥ శయానంయానగంవాపి భవేదిచ్ఛానురూపతః ॥ బహుబేరాదిభేదాస్తు పంచధాపరికీర్తితాః ॥ అన్యానికర్మబింబాని యాత్రాబింబపురస్సరం॥ తత్తత్కర్మవిశేషార్థం బహుబే

పాత్రస్థతోయేన కూర్చేన ॥ శ్లో ॥ ఆవాహయామిలక్ష్మీశం పర
మాత్మానమవ్యయం । ఆతిష్ఠతామిమాంమూర్తిం మదనుగ్రహకా
మ్యయా ॥ శ్రియానార్థం జగన్నాథో దేవోనారాయణఃపుమాన్
ఇతిమూలబింబమూర్ధ్ని ప్రోక్ష్య ॥ భగవన్త్వం బింబాంతఃప్రవిశ్య

శైలే కబేరయోః ద్వయోశ్చకల్పనీయాని విభవస్యానురూపతః ॥పాద్మేచ॥
కర్మార్చాదిప్రతికృతి ప్రకారఃకథ్యతేఽధునా ॥ కర్మార్చాచో
త్సవార్చాచ బల్యర్చా చతథైవచ ॥ స్నానతీర్థార్చయార్చాచ
స్వాపోత్థానార్చయాసహ ॥ ప్రతిమాష్షడ్విధాతవ్యా పూజాయాము
త్తమాభవేత్ ॥ తిసృభిర్మధ్యమాజ్ఞేయా అన్యాయాచాధమాభవే
త్ ॥ బహుబేరేష్వధిరయం కథితఃకములాసన ఏకబేరేతుకర్మార్చా
స్నపనార్చాచనేష్యతే ॥ ఇతి ॥ ఆవాహ్యేతి ॥ ఆవాహనశబ్దనిర్వ
చనన్తు లక్ష్మీతంత్రే షట్త్రింశే నిత్యాసంపూర్ణషాడ్గుణ్యా యావిష్ణో
మూర్తిరుజ్వలా ॥ సైవేయంకథ్యతేమూర్తి ర్మంత్రీమంత్రై
శ్చిదాత్మకైః ॥ స్వీకారయతితాంమంత్రే దేవంయత్స్వేన తేజసా ॥
తదావాహనమిత్యుక్తం మంత్రవిజ్ఞానపారగైః ॥ ఆవాహనంద్వివి
ధ్యం ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ ఆవాహనంద్విధాప్రోక్తం అచలేపిచలేపిచ ॥ అచ
లేపూర్వమావాహ్య పశ్చాదావాహయేచ్చలే ॥ త్రికాలమర్చనా
యుక్తే ఏకదాఽవాహనంచరేత్ ॥ అన్యబేరార్చనాయాన్తు విసర్జ
నమథాచరేత్ ॥ అవాహనవిధిస్తు ॥ ఈశ్వరేచతుర్థే ॥ తతస్స
ర్వగతందేవం మంత్రమూర్తిత్వమాగతం ॥ సమాహూయస్వమం
త్రేణ త్వమాగచ్ఛపదేనతు ॥ యథాసర్వగతోవాయుర్వ్యజ
నేనమహామతే ॥ వ్యక్తిమభ్యేతిభగవాన్ అహూతస్తద్వదేవహి ॥

బింబాంత్మనావస్థిత మవగమ్యోత్థాయ స్వాగతముద్రయా ॥ శ్లో ॥ బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవాః యన్నమస్కర్తుమీశ్వరాః । సఏషభగవాన్నద్య మమప్రత్యక్షతాంగతః । స్వాగతం భగవన్నద్య మాంతారయితుమాగతః । ధన్యోస్మ్యనుగృహీతోస్మి కృతార్థోస్మికృపానిధే ఇతి

భావదర్పణసంక్రాన్తం కృత్వాహృత్కమలాత్తువై ॥ సన్నిరుద్ధ్య బహిర్విద్యాంమంత్రోచ్చారావసానతః ॥ మంత్రమాగచ్ఛమానంతు నిర్గతంతుస్వకాత్పదాత్ ॥ సాత్వతే ॥ సప్తదశపరిచ్ఛేదే=అనన్యత్వసరూపంచ సూర్యబింబమివాంభసి ॥ కర్మణాత్రేపేరయేచ్చైవ వాచాతన్మంత్రముచ్చరన్ ॥ ఆగచ్ఛపదసంయుక్తం సంస్మరేన్మనసాకృతిం=అన్యత్ర గోరంగేషుసమస్తేషు క్షీరంయద్వద్వ్యవస్థితందుగ్ధంస్తనముఖాద్దృష్టం తద్వదావాహనంభవేత్ ॥ పాద్మేశతోపచారప్రకరణే ॥ పరస్యసూక్ష్మస్యతథా స్థూలస్యతదనంతరం ॥ చింతాసంక్రమణంతస్య బింబెప్రత్యుద్గమస్తథా ॥ స్వాగతోక్తిర్నమస్కారస్సాన్నిధ్యప్రార్థనాతథా ॥ ఇత్యావాహనమష్టాంగం పరస్యపరమాత్మనః॥ పరసూక్ష్మాదిశబ్దార్థస్తు=పాద్మే=జ్ఞానపాదెబ్రహ్మలక్షణప్రకరణె ఉక్తం=బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవా ఇత్యాదిస్వాగతోక్తిర్లక్ష్మీతంత్రే=ఆవాహయామిలక్ష్మీశమిత్యాది లక్ష్మీతంత్రే ॥ కర్మబింబేషు తేజోవిభాగః ॥ నారాయణసంహితాయాం ॥ ఈశ్వరేచ ప్రత్యహంకర్మబింబానాం మూలబింబ హృదబ్జకాత్ ॥ కించిదా వాహనంకార్యం తత్రత్వేవంక్రమోద్విజాః ॥ మూలబేరస్యయత్తేజః షడ్భాగైకంతుకర్మణికర్మబింబాంశషడ్భాగం పంచాంశంతూత్సవస్యతు॥ తద్బింబాంశచతుర్భాగం స్నానబింబఉదాహృతం ॥ తద్బింబస్యత్రిభాగాంశం బలి

స్వాగతముక్త్వా అష్టాంగంప్రణమ్య ॥ శ్లో ॥ భగవన్దేవదేవేశ శరణాగతవత్సల । మంత్రాసనమయాభక్త్యా యావత్వంపూజ్యసేవిభో । తావత్సాన్నిధ్యమత్రైవ కురుష్వపురుషోత్తమ ॥ ఇతిసాన్నిధ్యంప్రార్థ్య ప్రతిమాముద్రాం ప్రదర్శ్య జితంతేపుండరీకాక్షేతి మంత్రేణ

బేరముదాహృతం ॥ బలిబింబద్విభాగాంశం తీర్థబింబేనసంయుతం ॥ శయ్యాబేరంతత కుర్యా దేకాంశేనవినీయతే ॥ తత్తత్కర్మావసానేతు పునర్మూలేనయోజయేత్ ॥ అన్యత్ర ॥ కర్మార్చాదిషుబింబేషు షట్సునిత్యాదిసిద్ధయే ॥ ప్రతిష్ఠితేషువిధి వన్నిత్యంప్రాభాతకేర్చనే ॥ తచ్ఛక్త్యాయోజితాంశక్తిం మూలబింబాద్యథాపురా ॥ సమభ్యర్చ్యార్ఘ్యపుష్పాద్యై స్తాంబూలాంతైఃపురోదితైః॥పునరారోపయేన్మూలె తత్రతత్రనియోజితాం ॥ త్రికాలమంగబింబేషు కర్మార్చాదిషుషట్స్వపి ॥ ఆవాహ్యపూజయేన్మూలాద్విశేషేష్వపి కార్యతః ॥ తత్తత్కర్మావసానేతు పునర్మూలేనియోజయేత్ ॥ ఏవం తేజోమయందేవం నాడీనక్షిణమార్గతః ॥ తన్నాసాగ్రేణచావాహ్య క్షీరకుంభాదిషుక్షిపేత్ ॥ పాద్మేతు ॥ ఆవాహనపదంపాత్రం ప్రక్షాళితమథాంబుభిః ॥ పూరయేన్మూలమంత్రేణ హస్తాభ్యాంచసముద్ధరేత్ ॥ లలాటసమమేతస్మి న్నంతరావాహ్యకేశవం ॥ మూలబింబాద్యథాదీపం దీపాదవికృతంతథా ॥ చతురుచ్చారయేన్మంత్ర మాగచ్ఛపదసంయుతం ॥ తేనతోయేనకర్మార్చాం సించేత్కూర్చేనమూర్ధని ॥ తత్రసన్నిహితందేవం కర్మార్చాయాంవిచింతయేత్ ॥ ఇతి ॥ ప్రతిమాముద్రా ॥ పాద్మే ॥ అంగుష్ఠమూర్ధ్వతఃకృత్వా శేషాభిర్ముష్టివత్కృతా ॥ సాజ్ఞేయాప్రతిమాముద్రా దేవదేవప్రియాధికా ॥ ఇతి ॥ కర్మ

సమ్ముఖీభవేతి సమ్ముఖీకరణ ముద్రాం దర్శయిత్వా మూలమం
త్రేణ సపర్యాసనమంగీకురుష్వేత్యాసనం సమర్ప్య కరన్యాసవర్జం
ద్వాదశాక్షరమంత్రేణ సృష్టిస్థితిసంహార న్యాసాన్మూలబేరే కృత్వా

బింబే ఆవాహనక్రమః విష్ణుతిలకే= మూలబేరే స్థితాం శక్తిం కర్మార్చా
యాం సమావాహయేత్ ॥ కర్మార్చా చోత్సవార్చా చ బల్యర్చా చ తథై
వ చ ॥ యాగార్చా తీర్థయాత్రార్చా శయనార్చేతి షట్క్రమాత్ ॥
ఆవాహనం క్రమాదేషాం పూర్వాపూర్వాత్పరే పరే ॥ దేవీభ్యాం వా
వినా వాపి దేవార్చనముదీర్యతే= శ్రీప్రశ్నే= అష్టావింశే= ఆవాహనపదం
పాత్రం పూరయేద్గంధవారిభిః ॥ మూలమంత్రేణ తులసీం తస్మిన్నిక్షి
ప్యవై తతః ॥ తత్పాత్రం హస్తయుగ్మేన లలాటాన్తం సముద్ధరేత్ ॥
మూలస్థం రవివహ్నీందు కోటికోటిసమప్రభం । ద్విహస్తమేకవక్త్రాబ్జం
చక్రాద్యాయుధసేవితం ॥ కిరీటవనమాలాభ్యాం కౌస్తుభేన చ శోభితం॥
ఏవం లక్ష్మీపతిం స్మృత్వా శార్ఙ్గధన్వానమాదరాత్ ॥ ద్వాదశార్ణై
శ్చతుర్వారమాగచ్ఛేతి వదేత్తతః ॥ పాత్రస్థం పరమాత్మానం కర్మా
ర్చాయాం విచింత్య చ ॥ తద్ద్వారేణ కర్మబింబ శిరః కూర్చేన సేచ
యేత్ ॥ ప్రదర్శ్యావాహనముద్రాం స్థాపనం తు తతః పరం ॥ విష్ణుతి
లకే ॥ ఆసాద్య జంగమం బింబం యోగపీఠార్చనాదికం ॥ సర్వా
ర్చనాంతం కృత్వాథ అర్ఘ్యపాత్రాంతరే జలం ॥ గృహీత్వా మూ
లబింబస్య నాసాంతం తత్సముద్ధరేత్ ॥ మూలబింబస్య హృదయ ద్వా
రాద్దక్షిణనాసయా । నిర్గతాం భగవచ్ఛక్తిం ధ్యాయేత్పాత్రాన్తరే
జలే ॥ సర్వత్రావాహనే కాలే సకూర్చః కుంభ ఉచ్యతే ॥ దీపాద్దీప
వదాకృష్య ధ్రువాద్బింబాత్తతః పరం ॥ కూర్చేన చలబింబస్య మూ

శంఖచక్రముద్రాం దర్శయేత్ మూలబేర మేకబేరంచేద్ధస్తౌ సుగంధి
నాకృత్వా గంధార్ఘ్యపుష్పై రంజలిమాపూర్య మూలమంత్రేణ
శిరోపరి బింబాగ్రే బింబమూర్ధ్ని వా పుష్పాంజలిం ప్రక్షిప్య భగవ

ర్ధ్ని ప్రోక్షణమాచరేత్ ॥ ద్వారేణ బ్రహ్మరంధ్రస్య ప్రవిష్టం బింబ
హృత్పదే ॥ తచ్ఛక్తిం భావయేద్ధీమాన్ ప్రణవేన తతః పరమితి ॥ శ్రీ
ప్రశ్నే ॥ త్రింశాధ్యాయే ॥ శృణుష్వావాహనం భద్రే క్రమయోగం స
లక్షణం ॥ కర్మార్చాయాం మూలబేరాచ్ఛక్తిమావాహ్య పూజ
యేత్ ॥ కర్మబింబాత్ స్నానబేరే తత్కర్మానంతరం రమే ॥ పునః
కర్మణి తాం శక్తిం తస్మాచ్చ బలికౌతుకే ॥ బలిబేరాత్తతః శక్తిం పూర్వ
వత్కర్మకౌతుకే ॥ ఉత్సవే పునరావాహ్య తత్కార్యోపరతే పునః ॥ ని
యోజ్య కర్మణ్యర్చాయాం స్వాపయేత్తాం ప్రార్థయేత్తతః ॥ స్వాపో
ర్చాయాః కర్మబేరే మూలే తాం వినియోజయేత్ ॥ మహోత్సవా
ద్యుత్సవేషు చైవమావాహ్య పూజయేత్ ॥ ఈశ్వరే ॥ చతుర్థే ॥
ప్రత్యహం కర్మబింబానాం మూలబింబహృదబ్జకాత్ ॥ కించిదా
వాహనం కార్యం తత్ర త్వేవం క్రమో ద్విజాః ॥ మూలబేరే తు యత్తేజ
షడ్భాగైకస్తు చోత్సవే ॥ షట్త్రింశదేకభాగస్తు బలికర్మార్చనాది
షు ॥ ఏకబేరవిధౌ ఆవాహననిషేధః ॥ అభిముఖీభావమేవ ఆవాహ
నం ॥ ఈశ్వరే ॥ స్థితమాయతనే వాథ సాకారం పరమేశ్వరం ॥ శంఖ
చక్రధరం విష్ణుం సురసిద్ధావతారితం ॥ ఋషిభిర్మనుజైర్వాథ భక్తి
ముక్తైః ప్రతిష్ఠితం ॥ తన్మూర్తౌ చ స్వమంత్రేణ యజేదావాహనం
వినా ఇతి ఈశ్వరే ॥ చతుర్థే ॥ కర్మబింబేషు పునరావాహనే నాడి
కా భేదాః ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ ఏకోనత్రింశే ॥ త్రిముహూర్తాత్పరాత్ప్రా

న్తం స్వాభిముఖంశాన్తం స్వప్రబుద్ధంజ్ఞాత్వా బింబప్రాగ్వన్మంత్రన్యా
సంకుర్యాత్ ।ఏవమన్యతరప్రకారేణావాహ్య అర్చయామీతిసామ్నా
ప్రణవేనవా పాదయోః పుష్పాంజలిం సమర్పయేత్ ॥శ్లో ॥ విభోసకలలో
కేశ విష్ణోజిష్ణోప్రభోహరే । త్వాంభక్త్యాపూజయామ్యద్య భోగైర
ర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ఇతివిజ్ఞాప్య మూర్ధ్నిసావిత్ర్యా ఘ్యమేక

ప్త్వా పూజనేపురుషోత్తమం ॥ నోద్వాస్యపూజనకృత్వా తతోద్వాస
నమాచరేత్ ॥ జ్వలనస్సూర్యకాంతేతు యథాభాతిదివాకరాత్ ॥
తథార్చకప్రార్థనయా మూలాత్కర్మాదికౌతుకే ॥ త్రిస్థానేస్నా
నకుంభేచ హరిస్సన్నిహితోరమె ॥ విష్ణుతిలకే ॥ అస్తిచేత్ జంగమం
బింబంనాస్తిచేత్ ధ్రువబిమ్బకం హృదంబుజాద్దేవదేవమావాహ్యార్చ
నమిష్యతే ఇతి ॥ భోగలక్ష్మ్యాస్తుమూలాభావే భగద్బింబాదేవఆవాహ
నంతత్క్రియంచోక్తం ॥ శ్రీప్రశ్నే అష్టావింశే ॥ మూలాభావేశ్రియా
దీనాం భగవన్మూలబింబతః॥ శ్రియాదికర్మబింబేషు శక్తిమావాహ్య
పూజయేత్ ॥ తత్రైవతత్క్రమః ॥ ఆవాహనపదంపాత్రం పూరయే
ద్గంధవారిభిః ॥ మూలమంత్రేణతులసీం తస్మిన్నిక్షిప్యవై తతః తత్పా
త్రంహస్తయుగ్మేన లలాటాన్తంసముద్ధరేత్ ॥ సౌందర్యామృతసిం
ధూత్థఘనవిద్యుల్లతాప్రభే ॥ ఆగచ్ఛావాహనేపాత్రే గోవిందగృహ
మేధిని ॥ ఏవంసంప్రార్థ్యపాత్రస్థాం శ్రియంబింబేస్మరేత్తతః ॥ సర్వ
జీవధరేకాన్తేపరమాత్మప్రియేరసే ॥ పాత్రేస్మిన్పూజనాయత్వం ఆగ
చ్ఛవసుధేశుభే ఏవమావాహ్యపాత్రస్థాంభువంబింబేనియోజయేత్ ॥

సాన్నిధ్యప్రార్థనా ॥ విష్ణుతత్త్వేపంచమాధ్యాయె ॥ బ్రహ్మా
ద్యైస్సకలైర్దేవైస్సనకాద్యైశ్చయోగిభిః । వేదాద్యైశ్చిచ్ఛబ్దమ

వారం పాదారవిందయో స్త్రీణిపదేతిపాద్యంద్వివారం ముఖే ఆపఃపు
నంత్వి త్యాచమనం త్రివారమ ర్పయిత్వా ఆచమనకాలె అంభః
ప్రతిగ్రహేణ సాక్షాదాచామన్త మివధ్యాయేత్ దధిమధుపయోమ
య మధుపర్కం కేవలందధివా ముఖవాసంచ భోగదానమంత్రేణ
నివేద్య అష్టాంగప్రణిపత్య ॥ శ్లో ॥ దాసోహం తెజగన్నాథధన పుత్రాది

నోభిశ్చేంద్రియైరపి । జ్ఞాతుమర్చయితుంద్రష్టు మశక్తోపిజనార్దన ।
తథాపితవభక్తానాం సదాసన్నిహితోభవ ॥ తవదాసోస్మి దెవెశ ప్రసా
దంకురుమెప్రభో । అహంత్వామర్చయిష్యామి యథాశక్తిగృహాణ
తం ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ అష్టావింశే॥ స్వామిన్సర్వజగన్నాథ యావత్పూజావ
సానకం । తావత్త్వద్భక్తిభావేన బింబేస్మిన్సన్నిధింకురు । ఇతి । బ్రహ్మా
ద్యాస్సకలాదేవాఃఇత్యాది-స్వాగతోక్తిర్లక్ష్మీతన్త్రే। ఆవాహయామి
లక్ష్మీశమిత్యాది లక్ష్మీతన్త్రే । సాన్నిధ్యప్రార్థనా । అనిరుద్ధసంహితా
యాం విష్ణుతన్త్రేచ ॥ నపర్యాసనమంగీకురుష్వేత్యత్ర ॥ పౌష్కరే ॥
నత్వాధారంవినాపూజాం గృహ్ణంతివ్యక్తయాసదా । తస్మాదాదౌప్ర
యత్నేన కుర్యాదాసనకల్పనం । పూజాకాలెభావనాక్రమంచఉ
క్తం ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ ౨౯ అధ్యాయె ॥ ఆచార్యశిష్యవన్మంత్ర విష్టరెస్న
పనాసనె । జననీవశిశుంరత్యాం సతీవప్రియనాయకం । అలంకారెఽతి
థింభోజ్య విష్టరెతుగృహస్థవత్ । యాత్రాసనెసుశయ్యాయాం నృపం
మంత్రీవసెవకః । ప్రార్థనాయాంమిత్రవచ్చ దెవంధ్యాయెతపూజకః
యథాయువానంరాజానం యథాచమదహస్తినం । యథాప్రియాతి
థిందెవం భగవంతంతథార్చయేత్ ॥ పాదారవిందయోదర్ద్యాది
త్యత్ర ॥ అనిరుద్ధే ॥ పాద్యదానంతువిప్రేంద్ర ద్విదర్ద్యాద్వ్వేపదాంబు

పరిగ్రహః । ప్రెష్యంప్రశాధికర్తవ్యో మాంనియుంక్ష్వహితెసదా ॥
ఇతిప్రార్థ్య పరివారానర్చయేత్ యోగాసనాబ్జద్వాదశదళేషు ప్రా
గాదిక్రమేణ ఓం-శ్రీం-శ్రీవత్సాయనమః ఓం-వం-వనమాలాయైన
మః ఓం-మాం-మాయాయైనమః ఓం-యోం-యోగాత్మికాయైన
మః ఓం-వైం-వైష్ణవ్యైనమః ॥ ఓం-విం-విమలాయైనమః ఓం-స్రుం-

జె। వస్త్రేణమార్జనంకృత్వా । చందనాలెపనంచరెత్ । పుష్పం పృ
థక్పృథగ్దద్యాత్సుగంధంపత్రమెవచ।ఆచామంతుత్రిప్రదద్యా ద్విమృ
జ్యచసకృత్పృశేత్ ॥ విష్ణుతంత్రె ॥ అర్ఘ్యంశిరసివిన్యస్య పాద్యంపాద
తలెన్యసెత్ హస్తేష్వాచమనంచైవ గంధంకాయానులెపనం । పుష్పం
మూర్ధ్నితువిన్యస్య భోజ్యంకరతలెన్యసెత్ ॥ ఇతి ॥ విష్ణుతిలకె ॥ పు
ష్పాంజలింవికీర్యాథ గాథామెనాముదీరయేత్ విభోసకలలోకెశ + అ
ర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ దివ్యానార్ఘ్యోపచారెణ + భగవంతంజనా
ర్దనం । ఇతివిజ్ఞాప్యదెవెశం అర్ఘ్యపాత్రాంతరెణచ । గృహీత్వాం
బుసకృద్దేవ శిరస్యర్ఘ్యంసమర్పయేత్ ॥ కూర్చేనప్రోక్షణాంకు
ర్యాత్తచ్ఛేషంతుప్రతిగ్రహె । పాత్రెవిన్యస్యచతతః పాద్యాంబుగ్ర
హాణాంతతః ॥ ప్రోక్షణం పాదయోర్విష్ణోః తచ్ఛేషంపూర్వవత్ క్షిపె
త్ ॥ తచ్ఛెషెణాత్మశిరసి ప్రోక్షయేచ్ఛుద్ధయాపహ ॥ ఎవంద్విఃపాద్య
దానంస్యాత్ తోయమాచమనీయతః । గృహీత్వాదెవవదనె దద్యా
దాచమనత్రయం । నత్రకూర్చవిన్యాసః ఆచాంతంతంస్మరెత్తతః ।
ప్రతిగ్రహేక్షిపెచ్ఛేషం మధుపర్కంనివెదయేత్ ॥ మధుపర్కమిత్య
త్ర ॥ పారమేశ్వరె ॥ మధుపర్కందధిఘృతం మధుయుక్తమనంతరం ।
సమస్తమెవమేకాంగం దధివాపినివెదయేత్ ॥ విష్ణుతిలకె ॥ ఫలాన్యె

సృష్ట్యైనమః ఓం-పుం-పుష్ట్యైనమః ఓం-ఉం-ఉత్కర్షిణ్యైనమః ఓం-ప్రం-ప్రజ్ఞాయైనమః ఓం-సం-సత్యాయైనమః ఓం-ఈం-ఈశానాయైనమః తత్పరితః ప్రథమావరణేతథైవ ఓం-వ్యాప్త్యైనమః ఓం-కాంత్యైనమః ఓం-తృప్త్యైనమః ఓం-శ్రద్ధాయైనమః ఓం-విద్యా

లాఫలంసర్పిః శ్శర్కరాచమధూన్యపి । పంచానామపిసంయోగో మధుపర్కఉదీరితః ॥ హిరణ్యగర్భే ॥ గోధూమతండులైఃపిష్టం శర్కరాద్యదిదగ్ధకం। పీడ్యాజ్య మధుసంయుక్తం మధుపర్కమితిస్మృతం । కరశోదకేనఅర్ఘ్యప్రదానంచోక్తం ॥ హిరణ్యగర్భే ॥ హస్తాభ్యాంకరకంమూర్ధ్ని ఉద్ధృత్యపరిచారకఃఉత్సృజేచ్ఛుద్ధతోయస్యధారామవికలంపురః సుభావ్యవిరజాతోయం తత్సమాదాయదేశికః । తేనార్ఘ్యాదీన్ప్రదద్యాచ్చ దంతకాష్ఠంసమర్పయేత్ । అర్ఘ్యందద్యాదితి ॥ అర్ఘ్యదానమంత్రాః సంహితాభేదేనభిన్నాః ॥ యథాఅనిరుద్ధే ॥ సావిత్ర్యావితరేదర్ఘ్యం పాద్యంత్రీణిపదేతిచ ॥ ఆపఃపునంతుఇత్యేవ మంత్రేణాచమనక్రియా ॥ శ్రీప్రశ్నే ॥ ఏకోనత్రింశే ॥ విష్ణుగాయత్ర్యాచార్ఘ్యం పాద్యంత్రీణిపదేతిచ ॥ ఆపఃపునంతుమంత్రేణ దద్యాదాచమనంహరేః ॥ నారదీయే ॥ ఆరాధనప్రకరణే ॥ జితంతే పూర్వాజ ॥ మంత్రోయముపచారస్య సర్వసిద్ధికరంపరం ॥ విష్ణుతత్త్వే ॥ అష్టాక్షరేణ శ్రీమంత్రేణ హయగ్రీవమంత్రేణచ అర్ఘ్యాదిదానముక్తం ॥ పాద్మే ॥ అర్ఘ్యప్రదానమంత్రస్యాదర్శనాత్ పూర్వోక్తఅనిరుద్ధశ్రీప్రశ్నోక్తమంత్రాఏవగ్రాహ్యాః ॥ ఆరాధనోపయుక్తతీర్థానయనక్రమమాహ॥సాస్త్రదూర్వాంకురందత్వాపాత్రంపుష్పంతిలాంస్తథా । సోదకానాత్మనోమూర్ధ్ని శిఖాస్థానేచసత్తమ । తతఃకల

య్యైనమః ఓం-జయాయ్యైనమః ఓం-క్షమాయ్యైనమః ఓం-శాంత్యైన మః ద్వితీయావరణె తత్రైవ ఓం-చక్రిణెనమః ఓం-ముసలవతెనమః ఓం-శంఖినెనమః ఓం-ఖడ్గినెనమః ఓం-గదాధరాయనమః ఓం-శార్ఙిణెనమః ఓం-పద్మినెనమః ఓం-వజ్రిణెనమః తృతీయావరణె ప్రణవా

శపూర్వస్తు అంబుపూర్ణస్తు భాజనం । సమాదాయాంబరచ్ఛన్నం పాణినాభగవద్గృహం ॥ ఏకాన్తంనిర్జనంయాయా న్మనోన్నందోష వర్జితం । అనుకూలంశుచిందక్షం సంయుతంసమయేస్థితం । ఏకాయ నం వైదికంవా బ్రాహ్మణంచాఘ్యర్వాహకం ఉచ్చరన్ద్వాదశా ర్ణన్తు ప్రవిశ్యాన్తః ప్రదక్షిణం ॥ ఇతిపారమేశ్వరెఆరాధనప్రకరణె ॥ ముఖవాసమిత్యత్ర ॥ విష్వక్సేనె ॥ క్రముకస్యఫలంభిన్న మపక్వం పక్వమేవవా । కర్పూరతైలసంసిక్త మసిక్తంవామునీశ్వర ॥ తాం బూలవల్లీపత్రైశ్చ తప్తహేమప్రభాధరైః ॥ ఏలాతక్కోలజాతీభిః కర్పూరసహితం క్రమాత్ ॥ మాతులంగఫలైర్యుక్తం నాళికేరఫలా న్వితం ॥ శిలాచూర్ణేనసంయుక్తం కర్పూరసహితంతథా ॥ సం స్కృతంప్రణవేనైవ ముఖవాసంనివేదయేత్ ॥ నారదీయసంహితా యాం ॥ చతుర్వింశాధ్యాయె ॥ నాగవల్లీదళైర్యుక్తం శుభ్రైఃపూగఫ లైర్యుతం । కర్పూరస్నేహసంయుక్తం గంధైశ్చవివిధైర్యుతం మా తుళంగఫలైర్యుక్తం నారికేళఫలాన్వితం ॥ ఏలాలవంగతక్కోల జాతి భిశ్చాన్వితంశుభం । ముఖవాసంశుభంవిద్వాన్ తాంబూలమితిచద్వి జ ॥ ఇతి ॥ పరివారానర్చయేదితి ॥ సనత్కుమారె ॥ అర్చనాద్వి విధాప్రోక్తా స్థావరాస్థావరాపరా ॥ ఏకబేరవిధానేతు స్థావరార్చా ప్రకీర్తితా ॥ కమార్చయాసమాఖ్యాతా నిత్యమస్థావరార్చ

దినమోంతాఃఇంద్రాదీశానాంతాః తురీయావరణె భగవదగ్రె ఓం-తార్క్ష్యాయనమః ఐశాన్యాం ఓం-విష్వక్సేనాయనమః ఇత్యేతాన్ భగవదభిముఖాన్ ప్రాంజలీన్ పరివారాన్ గంధాదిచతుర్భిరభ్యర్చయేత్ ॥ ఇతిమంత్రాసనం ॥

—

స్నానాసనవిధిః.

—:o:—

అథస్నానాసనం॥మూలబింబ దక్షిణవామపాదౌ స్వదక్షిణవామహస్తాభ్యాంగృహీత్వా॥ శ్లో ॥ స్ఫటీకృతంమయాదేవ ఇదంస్నానా

నా । నకుర్యాత్ స్థావరార్చాయాం పరివారాన్కథంచన । అస్థావరెప్రయుంజీత పరివారాన్యథాక్రమం ॥ ఉభయత్రయథాశాస్త్రం యోగపీఠంప్రకల్పయేత్ ॥ విష్ణుతిలకె ॥ తృతీయాధ్యాయె ॥ ఏకబేరవిధానేతు సురసిద్ధావతారితె ॥ కల్పనంపరివారాణాం నకుర్వీతచతుర్ముఖ ॥ అన్యత్రబహుబెరేతు పరివారార్చనంమతం । స్నానబింబమితి॥ స్నపనబింబాభావెపాదుకాయామెవస్నపనం కార్యం॥ తదుక్తం ॥ నళకూబరే । అభావెస్నపనార్చాదె హేర్నతునాసన్నిధావపి కూర్చేవాపాదుకాయాంవా దెవమావాహ్యమూలతః । తత్తద్బింబొక్తకర్మాణి కృత్వామూలెవిసర్జయేత్ ॥ స్నపనె తోరణాదివిశేషానాహ ॥ పాద్మె ॥ అ ౮ ॥ తోరణాదీన్నకర్తవ్యం గృహార్చాయాంతథైవచ । నిత్యేచస్నపనేనాపి కౌతుకంనాంకురార్పణం ॥ విష్ణుతిలకె ॥ పంచమె ॥ సామన్యాయోర్పరాగెషు పుణ్యకాలెపునర్వసౌ । కెవలంస్నపనంకుర్యాత్ చతుస్థానార్చనంవినా । మహో

సనంత్వయి । సపాదపీఠమపరం శుభంస్నానాసనంమహత్ ॥ ఆసాద
యాశుస్నానార్థం మదనుగ్రహకామ్యయేతి । నివేద్య శుకనాసాబ
హిరర్ధమంటపం గోమయాంభోభిరాలిప్య సుధాచూర్ణాక్షత దూ
ర్వాభిమర్ణ్డయిత్వా అర్ధమంటపమధ్యదేశే కలశస్థాపనార్థమాఢక
తదర్ధ తదర్ధతదర్ధ పరిమితవ్రీహిభిః తదుపరి వ్రీహితుర్యాంశతం
డులైస్తత్తస్తండులతుర్యాంశతిలైశ్చతురశ్రం ధాన్యపీఠమారచయ్య
ప్రతిధాన్యం దర్భద్వయాన్తరంకృత్వా ఏవంధాన్యపీఠాంతరం కలశాధి
వాసార్థం తత్పశ్చిమతః పరికల్ప్య సౌవర్ణరాజత తామ్రమృణ్మయా
న్యతమ నవసంఖ్యాక ద్రవ్యకలశాన్ విష్ణుగాయత్ర్యా ప్రక్షాళ్య ఇం
ద్రస్త్వేతి మంత్రేణ తంతునావేష్ట్య అధివాసయేత్-తత్ప్రకారః
పాశ్చాత్యధాన్యపీఠే విశ్వమంత్రేణ ప్రాగగ్రముదగగ్రంవా దర్భానా
స్తీర్య తదుపరి బ్రహ్మాదీశానాంతం ప్రణవేన కలశానవాఙ్ముఖంవిన్య
స్య తాన్పరమేష్ఠిమంత్రేణ దర్భైరాచ్ఛాద్య పురుషమంత్రేణ అ
ర్ఘ్యజలేన కూర్చేన ప్రోక్ష్య విశ్వమంత్రేణాక్షతాన్వికీర్య నివృత్తి
మంత్రేణ తానుత్తానీకృత్య ఆజ్యేనాష్టోత్తరశతం అష్టావింశతి మష్టౌ

త్స్వైప్రతిష్ఠాయాం కర్మాంగంస్నపనంచరేత్ । అంకురార్పణక
ర్మాపి రక్షాబంధనకర్మచ ॥ త్రికాలమర్చనాయుక్తేఏకదాశ
ర్మబింబేస్నపనంచోక్తం ॥ సనత్కుమారే ॥ ప్రాతఃకాలేసపర్యా
యాంస్నపనంకర్మకౌతుకే । మధ్యాహ్నేపిచసాయాహ్నే । స్నపనంప్రో
క్షణంభవేత్ ॥ ఆలయాశ్రయబింబానాం నైవేద్యాంతంనుపూజనం ।
మంత్రన్యాసంబలించైవపరివారాన్నకల్పయేత్ ॥ పారమేశ్వరే ॥ ప్రా
యశ్చిత్తాధ్యాయే ॥ బహుబేరేతుకర్మార్చాంస్నాపయేదగ్రమంట

వాహూతీ విష్ణుగాయత్ర్యా నిత్యాగ్నౌహుత్వా సంపాతాజ్యేన స్నపనద్రవ్యాణ్యాసిచ్యార్ఘ్యజలేనాస్త్రేణాభ్యుక్ష్య బ్రహ్మపదస్థమధ్యకలశం ఘృతస్నాతేతిసామ్నా ప్రణవేనవా ఘృతేన ప్రాక్కలశం విష్ణుగాయత్ర్యా సదూర్వాపాద్యోదకేన ఆగ్నేయకలశం దధిక్రావిష్ణోతిదధ్నాయామ్యకలశం తద్విష్ణోరితి ససిద్ధార్థకార్ఘ్యజలేన నైఋతకలశం పయోవృతసామ్నా ప్రణవేనవా పయసా వారుణకలశం నతేవిష్ణో ఇతి సతక్కోలాచమనోదకేన వాయవ్యకలశం మధువాతేతి

పె । ప్రాసాదేవితతేయామ్యభాగస్థేభద్రవిష్టరేస్నాపయేత్స్నసకలశైఃస్థాపితైరగ్రమంటపె । ఇతి । కలశైరిత్యత్ర । సనత్కుమారే ॥ అర్ఘమంటపమధ్యేతుకలశాంస్త్రీంస్తువిన్యసేత్ ॥ నవకాన్వాయథాలాభంస్థాపయేద్దేశికోత్తమః । అంగాంబునిహృత్యేత్యత్రనారదీయె । శాటకద్వితయందద్యాత్ శిరోదేహస్థవారిహృత్ ॥ స్నపనకూర్చలక్షణమాహ ॥ వాసిష్ఠే ॥ ద్వాత్రింశదుత్తమంప్రోక్తం మధ్యమంషోడశంభవేత్ ॥ అధమంచాష్టమంప్రోక్తం కనిష్ఠంపంచమంస్మృతం ॥ కలశానాంత్రిభిఃకూర్చం కారయేద్ద్వాదశాంగులం ॥ షోడశాంగులమాయామం తదగ్రంచతురంగులం ॥ గ్రంధిరేకాంగులంచైవ మూలమేకాదశాంగులం ॥ గ్రంధిరేకాంగులంమానం మూలమష్టాంగులంభవేత్ ॥ అగ్రంతుత్ర్యంగులంప్రోక్తం కూర్చానాంలక్షణంచునె ॥ తత్రైవ ॥ కుంభలక్షణమాహ ॥ నాదంప్రాణమితిప్రోక్తం రూపంగేహసమన్వితం ॥ ఉదకంతత్వమిత్యుక్తం కలశంత్రిగుణాత్మకం ॥ ఉద్వర్త్య ఇతి॥వాసిష్ఠె ॥ చందనంఘనసారంవా మకరందమథాపివా ॥ మాషముద్గాదిచూర్ణంవా తక్రంజంబీరమేవవా ॥ తింత్రి

మధునా ఉదక్కలశం విష్ణోఃకర్మేతి పంచగవ్యప్రతినిధి ఘృతాంభ
సా ఈశానకలశం ఫలనీత్యనువాకేన కదళీఫలయుక్తవారిణాపూర్య స
ర్వ మంత్రైర్నైకైకముద్ధృత్య ప్రాక్షిప్తధాన్యపీఠే బ్రహ్మపదే విష్ణుగా
యత్ర్యాఘృతకలశం ఇంద్రాద్యష్టదిక్షు యథాపురం పాద్యాదిఫలోద
కాంతద్రవ్యకలశాన్ తత్తన్మంత్రేణ సంస్థాప్య చతుర్వింశతిదర్భ
కూర్చం మధ్యకుంభే అన్యేషు సప్తభిఃపంచభిస్త్రిభిర్వా దర్భైః
కృతకూర్చం అవాగ్రగం నిక్షిప్య ఓం-నమస్సుదర్శనాయేతి మంత్రే
ణ శరావైః కలశాన్పిధాయ యువాసువాసాఇతి నవవస్త్రైః కంఠేషు
వేష్టయిత్వా స్నానబింబం మూలబింబనికటంనినీయ ద్వాదశార్ణవా
సుదేవమంత్రేణ మూలబింబస్థ తేజోంశమావాహనపాత్రే సమావా
హ్య కూర్చేనతత్పాత్రజలేన ॥ ఆవాహయామిలక్ష్మీశ మిత్యాది
మంత్రేణ స్నానబింబశిరసిప్రోక్ష్య తత్రబింబాత్మనావస్థితం విభావ్య
ప్రణమ్యోత్థాయ న్యాగశోక్త్యనుసారం ప్రతిసాముద్రాం దర్శ
యిత్వా సాన్నిధ్యంప్రార్థ్య పుండరీకాక్షవిద్యయా సమ్ముఖీకరణాము
ద్రయాచ సమ్ముఖీకృత్య ప్రణవేనపాదయోఃపుష్పాంజలింసమర్ప్య

ణ్యాశ్చకషాయంవా కేశరంజనమాచరేత్ ॥ ఇతి ॥ స్నపనేపర్యాయ
ద్రవ్యాణ్యాహ ॥ నారదీయే ద్వావింశే ॥ స్నపనార్థంతుసర్వత్ర ప్రోచ్య
తేశ్శృణుతద్ద్విజ ॥ అఘ్యే సిద్ధార్థకంప్రోక్త మలబ్ధేష్వన్యవస్తుషు ॥
పాద్యద్రవ్యేష్వలబ్ధేషు పయార్ణస్మస్తామునీశ్వర ॥ అలబ్ధేపిచతక్కోలే
తథాచాదనవస్తుషు ॥ దధ్యభావేపయప్రోక్తం పయోఽభావేదధిస్మృ
తం ॥ గుళోదకంమధ్వభావే విఖ్యాతంమునిపుంగవ ॥ అలబ్ధేషుకషాయే
షు త్వగశ్వత్థస్యసంస్మృతా ॥ అలాభేఉష్ణతోయస్య శీతవారివిశిష్యతే ॥

ప్రాగ్వదర్ఘ్యపాద్యాచమన మధుపర్క ముఖవాసైరుపచర్య ప్రణిపత్య భోగదానమంత్రేణ పాదుకేసమర్ప్య ఇదంవిష్ణురితి త్రిణిపదేతి స్నానబింబస్థభగవతః పాదుకారోహణంజ్ఞాత్వా ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మణస్పత ఇతిమంత్రేణ మూర్తిపైస్సాకం స్నానబింబముద్ధృత్య భద్రంకర్ణేభిరితి అర్ధమంటపస్థ స్నానపీఠంప్రాపయ్య పుణ్యాహం వాచయిత్వా తజ్జలేన స్నపనసంభారాన్ప్రోక్ష్య అధ్యయననృత్తగీత వాద్యవాదనెషు వితన్యమానేషు మూలమంత్రేణాజ్యేన కలశసంఖ్యయా నృసూక్తేన చరుణాషోడశాహుతీశ్చ నిత్యాగ్నౌహుత్వా సౌవర్ణాదిపాత్రేషు ఘృతందూర్వాంకురాన్ చందనం శాలితండులాన్నిక్షిప్య హస్తాభ్యాంపాత్రాణ్యాదాయ స్నానబింబమాసాద్య తత్సన్నిధానిధాయ ఘృతకలశే ద్వాదశాక్షరేణవాసుదేవం పాద్యకలశే ఓం-నమోభగవతేవిష్ణవెఇతివిష్ణుం దధికలశే ఓం-నమోభగవతెశ్రీధరాయేతి శ్రీధరం అర్ఘ్యకలశే ఓం నమోభగవతేమధుసూదనాయేతి మధుసూదనం క్షీరకలశే ఓం-నమోభగవతెహృషీకేశాయేతి హృషీకేశం ఆచమనీయకలశే ఓం-నమోభగవతేత్రివిక్రమాయేతిత్రివిక్రమం మ

ముక్తాఫలంతురత్నానా మలాభెవిహితంసదా ॥ ఫలానామప్యలాభేతు విహితంకదళీఫలం ॥ అలాభెసర్వలోహానాం సువర్ణంతుప్రశస్యతె ॥ సహదెవీష్వలబ్ధేషు మార్జనోదకవస్తుషు ॥ గంధద్రవ్యేష్వలబ్ధేషు చందనంతుప్రశస్యతె ॥ ఘృతాభావేతు తైలేనకుర్యాదిక్షురసేనవా ॥ తథాగుళోదకాభావె ఇక్షుతోయేనకారయేత్ ॥ అలబ్ధేష్విక్షుతోయేషు కుర్యాద్వైగుళవారిణా ॥ నారికేళరసాభావె కుర్యాత్తత్పయసా ద్విజ ॥ అలాభెశాంతివస్తూనాం గుళస్యైవవిధీయతె ॥ తథామంగళవ

ధుకలశే ఓం-నమో భగవతే పద్మనాభాయేతి పద్మనాభం పంచగవ్య కలశే ఓం-నమో భగవతే వామనాయేతి వామనం ఫలోదకకలశే ఓం-నమో భగవతే సత్యాయేతి సత్యమావాహ్య తైరేవ మన్త్రైరర్ఘ్య పాద్యాచమన ఫలపుష్పధూపదీపై రభ్యర్చ్య స్నానబింబముపితర్థై వారాధ్య స్నానబింబస్య చరణయోః సుశోభనమితి కట్యాం సుభద్రమితి మూర్ధ్ని సుమంగలమితి దూర్వాగ్రేణ ఘృతం తైరేవ మన్త్రైస్తత్రక్రమేణ దూర్వాఙ్కురం గంధముక్తాంశ్చ విన్యస్య ఏవం ఘృతారోపే కృతే ప్రాగ్వదర్ఘ్యపాద్యాచమనాని సమర్ప్య తద్విష్ణోరితి సౌవర్ణేన రసాలస్య వా కాష్ఠేన ఆదర్శప్రదర్శనపూర్వకం ప్రాదక్షిణ్యేన దంతధావనం తద్విప్రాస ఇతి తథావిధపత్రేణ జిహ్వానిర్లేఖనం చ కృత్వా ఆచమనోదకేన గండూషం సమర్ప్య విష్ణుగాయత్ర్యా ఆచమనోదకేన ముఖక్షాళనం విధాయ శుద్ధవస్త్రేణ ముఖం విమృజ్య స్నానశాటకం సమర్ప్య ముఖవాసం నివేద్య పాత్రం సుగంధతైలేనాపూర్య తత్పాత్రం మాల్యేనాలంకృత్య ధూపేన పరిమళీకృత్య స్నానార్చాస్కంధౌ వస్త్రేణాచ్ఛాద్య కేశాన్వికీర్ణాన్సంభావ్య శిరోమధ్యే వామదేవ్యేన ప్రణవేన

స్నానా మలాభైజ్జైకకారమేక్ ॥ పుష్పప్రతినిధిం పత్రం పత్రప్రతినిధిం పుష్పం మూలాలాభే త్వగుచ్యతే ॥ ధూపాలాభే తు దీపేన దీపాలాభే తు ధూపయా ॥ ఇతి ॥ సమ్ముఖీకృత్యేతి । ఉత్తానముష్టియుగళీ సమ్ముఖీకరణీ మతా ॥ దంతకాష్ఠమితి ॥ పారమేశ్వరే ॥ విష్ణుతిలకే చ ॥ దంతకాష్ఠం తతో దద్యాత్ । ఖదిరోదుంబరం తథా । చూతదండేన దేవస్య దంతధావనమాచరేత్ । కాష్ఠేన దేవవదనే సవ్యాదారభ్య పశ్చిమం । శోధనార్థం తు దంతానాం దశయిత్వా తతః పరం । ఇతి । ఘృతారోపణ

వా తైలమాసిచ్య భావనయావృత్యావృత్యనిష్పీడ్య నఖైస్సుసుఖం కండూయనంకృత్వా తైలలవాన్సంమృజ్య కేశాన్బధ్వా తాన్పుష్ప మాలయాసంవేష్ట్య తోయేనహస్తౌప్రక్షాళ్య స్కంధవస్త్రమపనీయ పునస్తైలంస్పృష్ట్వా అంగోపాంగాని నిష్పీడంమర్దయిత్వా విష్ణోర్నుకమితి చంపనేనాంగాన్యుద్వృత్య నతేవిష్ణోరితి గంధామలకవారిణా దేవగాత్రంప్రక్షాళ్య ఆపోహిష్ఠేతితిసృభిః శుద్ధోదకేనాభిషిచ్య అతో దేవాఅవంత్వితి కంకతేనకేశాన్విశోధ్య ఆర్ద్రవస్త్రంవ్యపోహ్య సోత్త రీయమన్యద్ధారయిత్వా అర్ఘ్యపాద్యాచాను ఫలపుష్పధూపదీపైః అభ్యర్చ్య విష్ణుగాయత్ర్యా కలశోద్ధారపూర్వకం ప్రథమంప్రాగా ద్యుత్తరాంత పాద్యాదిచతుర్భిరనంతరమాగ్నేయాదీశానాంత దధ్యాదిచతుర్భిఃకలశైస్తతో బ్రహ్మపదస్థ ఘృతకలశేనాంతరాంతరా ఉప స్నాన ప్లోతవస్త్రోత్తరీయదానార్ఘ్యాది దీపాంతసప్తోపచారసహితం పూర్వోక్త స్నపనద్రవ్యపూరణమంత్రైర్వృషసూక్తేయ ప్రథమాది ఋఙ్మనకేన ఇదంవిష్ణురితిఋచాష్టాక్షరేణ ద్వాదశాక్షరేణ విష్ణుగాయత్ర్యా తత్తన్మూర్తి-మంత్రేణవా దేవంసుస్నాప్య ఉష్ణోదకేన

మితి ॥ పారమేశ్వరేనష్టదశే ॥ పాద్మేఉద్వాహవిధౌచ ॥ శ్లో ॥ దేవస్యపురతఃస్థాప్య పాత్రంలోహవినిర్మితం ॥ ఘృతేనాపూరయత్తత్పాత్రం ప్రాగ్వత్సంస్కృత్యదేశికః ॥ ఉభాభ్యాంచైవహస్తాభ్యాం దూర్వామాదాయమూలతః ॥ ఘృతేనిమజ్యచాగ్రాణి దేవపాదేషు సేచయేత్ ॥ తతస్తుకంఠపార్శ్వేతు తతోదేవస్యమూర్ధని ॥ పాణిప్రక్షాళనంకుర్యాత్ దన్తరాన్తరయోగతః ॥ దూర్వాభేదస్తథాప్రోక్తో ఘృతారోపణకర్మణి ॥ హస్తవిన్యాసమార్గేణ ఘృతా

గాత్రస్నేహం నిరస్య హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయ ఇత్యాది చతసృభిర్దేవ దేహం గంధాంబునా సంక్షాళ్య పునస్తం విష్ణుగాయత్ర్యా కుంకుమేనాలిప్య పావమానీభిః బ్రహ్మజజ్ఞానం కయానశ్చిత్రేత్యేతాభ్యాంచ శుద్ధోదకేన సంక్షాళ్య ప్రాగ్వదర్ఘ్యాదిదీపాంతైరిష్ట్వా సావిత్ర్యాశుద్ధోదకేన స్నానబింబమూర్ధానం ప్రదక్షిణ్యేన పరిషిచ్య బద్ధాంజలిః ॥ శ్లో ॥ దేవదేవసురాస్సిద్ధాస్తీర్థాని చ మహర్షయః। త్వత్స్నేవార్థమిహాయాంతాస్స్నానేనైతాన్కృతార్థయ ॥ సర్వమంగళసంయుక్త వేదవాద్యాదిఘోషణైః సహస్రధారయా స్నానం కర్తుం దేవ ప్రసీద ఓం – ఇతి ప్రార్థ్య నృసూక్తేన సహస్రధారయా శుద్ధోదకేన కుంభేన వాభిషిచ్య నీరాజనం శిరః ప్లోత ముష్ణీషం చ సమర్ప్య అగ్నిమూర్ధేతి ప్లోతేనాంగాంబు నిర్హృత్య విష్ణుగాయత్ర్యా ధౌతవస్త్రం ధారయిత్వా అర్ఘ్యాదిదీపాంతైరుపచర్య శయనబింబవత్ స్నానబింబస్థశక్తిం మూలే సమారోప్య స్నానాచార్యం స్వస్థానం నివర్తయేత్ ఇతి స్నానాసన విధిః ॥

రోపణమాచరేత్ ॥ పాదే సుమంగలం చేతి కంఠే భద్రమితి ద్విజ ॥ శుశోభనం తు శిరసి క్రమాన్మంత్రాః ప్రకీర్తితాః ॥ యద్వా సర్వస్య మంత్రస్య ద్వాదశాక్షర సంజ్ఞికః ॥ ఇతి ॥ దేవదేవసురాస్సిద్ధాః ఇత్యాది స్నానాసన ప్రార్థనా ॥ విహగేంద్రే ॥ స్నపనకుంభలక్షణమాహ ॥ విష్ణుసిద్ధాంతే ॥ కుంభానామాకృతిం వక్ష్యే లక్షణై రుపశోభితం । పంచవింశాంగులాయామం విస్తారం తత్ర కుంభవేత్ । వింశదంగులమానం వా ఉదరం తావదేవ తు అష్టాదశాంగులోచ్ఛ్రాయం ద్వాదశంపాడ

అలంకారాసనవిధిః.

అథ అలంకారాసనం॥ మూలబింబం ప్రణవేన బ్రహ్మసూత్రధౌతో త్తరీయాంతరీయైరలంకృత్య ఆచమనం సమర్ప్య కృతాంజలిః ॥ శ్లో ॥ భగవన్ దేవ దేవేశ సర్వభూతహృదిస్థిత । అలంకారాసనం దేవ సమాశ్రయ హితాయమే ॥ ఇతి ప్రార్థ్య ప్రాగ్వత్పాదుకే సమర్ప్య పాదుకా మధిష్ఠాయ అలంకారాసనమాసాద్య తత్ర సుఖాసీనం విభావ్య ప్రాగ్వ దర్ఘ్యపాద్యాచమనాని దత్వా అగరుధూపేన కేశాన్మూర్ధానం దివ ఇతి మంత్రేణ విశోష్య చందనేన ఇదం విష్ణురితి దేవగాత్రమాలిప్య జితంతే దక్షిణత ఇతి కిరీటాదినూపురాంత భూషణై స్తద్విష్ణోరితి మాలాభిస్స్రగ్భిశ్చ భగవన్తం మండయిత్వా ॥ ఇరావతీతి అక్షతాన్పాదయోః ప్రక్షిప్య విష్ణుగాయత్ర్యా స్వర్ణాదిశలాకయా నయనయోరంజనం సమర్ప్య

శంతు వా । మహాకుంభం తు కుర్వీత తదర్ధం చ సమాచరేత్ । కుంభస్యార్ధం చ మానేన వర్ధనీం కారయేత్తతః। తస్యార్ధ రెన్యసేద్ఘోణాం యథాలోచనసుప్రియం । అష్టాంగుళసముచ్ఛ్రాయా మాకృతిం కుంభవత్తతః ద్వారకుంభమితి ప్రోక్తం కలశ స్తత్ర చోచ్యతే । షడంగులం తదుచ్ఛ్రాయః నాళికేరఫలోపమః । కలశం కారయేద్యత్నా ద్దేవస్య స్నపనేషు చ ॥ కుంభరత్నాన్యాహ ॥ కపింజలే ॥ వజ్రాబ్జరాగం వైఢూర్యం గారుడం మరకతం తథా । పుష్యరాగం తథా నీలం గోమేదం రత్నముచ్యతే । స్ఫటికం సూర్యకాంతం చ చంద్రకాంతమణిత్రయం ॥ అలంకారాసనమితి ॥ విహగేంద్రే ॥ మన్త్రాసనం తథా స్నానమలంకారం సుభోజనం । యానాసనం తథా శైతేషడ్డైతే దేవతార్చనమితి ॥

వ్యాహృత్యా దర్పణంప్రదర్శ్య జితంతేదక్షిణత ఇతి అగరుధూపం వామనాసికాయాంసమర్ప్య ఉద్దీప్యస్వేతి సామాన్యదీపనర్పయిత్వా హేమాదిద్రవ్యమయమంభసాపూర్ణం స్రగ్విణమక్షతార్చితం గంధోదకాభ్యుక్షితం ముఖేశ్వత్థదళయుతం సాపిధానం చతురంగులోత్సేధవర్తియుక్తం మహానసాగ్నావాదీప్తం నీరాజనకుంభం దీ

అలంకారాసనప్రార్థనా ॥ అనంతాఖ్యోక్తమేవ ప్రయోగే ప్రపంచితః ॥ ఘటదీపమితి ॥ కుంభదీపేన పిష్టదీపైశ్చ ద్విధానీరాజనముక్తం పాద్మే । నిత్యోత్సవాధ్యాయాంతే । అష్టోత్తరశతోపచారాధ్యాయాంతేచ ॥ నీరాజనాంగభూతపిష్టదీపానాంమహానసాగ్నినాప్రజ్వలనాదివిధ్యనురోధేనకుంభదీపస్యాపితథాప్రజ్వాలనమాధారోపరివిన్యసనాదికంగ్రాహ్యం । వాసిష్ఠే ॥ షోడశాంగులమాయామంవిస్తారం ద్వాదశాంగులం । వృత్తపాదసమాయుక్తంచుగ్రేపద్మసమన్వితం । స్నానాంతేభోజనాంతేచఅలంకారాసనాంతరే। సాయాహ్నేతువిశేషేణనీరాజనపురస్సరం । ఇతి । ఈశ్వరేచతుర్థే ॥ కృతంస్వర్ణాదిభిర్ద్రవ్యైః కుంభమాపూర్యవారిభిః । అర్ఘ్యపాత్రోద్ధృతైర్యద్వా కేవలైర్గాళితైఃపునః । అంతస్సిద్ధార్థకాన్ క్షిప్త్వా ॥ కంఠేపుర్వ్యాదలంకృతిం । అశ్వత్థపల్లవైస్స్రగ్భిశ్చందనేనాక్షతైరపి ॥ అన్యత్రతరజనీపిష్టైర్లేపయేత్సర్వతోద్విజాః । తదాస్యేమల్లికంపుష్పం సంపూర్ణంతునియోజయేత్ । సంస్కృతాగ్నిసముద్భూతాత్ పురాదీపాన్సందీపయేత్తు । తమర్ఘ్యంగంధస్రగ్ధూపైః హృన్మంత్రేణతు పూజయేత్ ॥ దీపకుంభంతుపాణిభ్యా ముద్ధృతంపరిచారిణా దేవస్య దక్షిణంపాద మారభ్యోత్తరపశ్చిమం । భ్రామయేత్సర్వతోఽంగాని ప

క్షితపరిచారకేణ బ్రాహ్మణ్యావా దేవదాస్యావా మహానసాదానాయ్య భగవదగ్రెఆధారోపరి వ్యవస్థాప్య ఓం-రం-జగజ్జ్యోతీరూపాయనమఃఇతి గంధపుష్పధూపదీపైరభ్యర్చ్య దీపముద్రాం ప్రదర్శ్య ధ్రువబేరెషడంగమంత్రన్యాసంకృత్వా అర్ఘ్యాదిసప్తోపచారైర్ధ్రువబేరమారాధ్య నీరాజనకుంభంహస్తాభ్యాంగృహీత్వా సవాద్యఘో

కదావాద్యైర్థాత్రిధా । హిరణ్యగర్భే ॥ పంచవింశాంగులాయామం విస్తారంతత్సమంభవేత్ । ముఖంనవాగులంప్రోక్తం పాదంచచతురంగులం । నాళంసప్తాంగులోత్సేధ మష్టపత్రంసకర్ణికం । ఏవమేవప్రకారేణ ఘటదీపస్యలక్షణం ॥ ఘటదీపంచధూపంచ పాత్రకర్పూరదీపకం సర్వాన్ దేవాన్ సమభ్యర్చ్య చక్రాకారంత్రివేష్టయేత్ ॥ పాద్మే॥ ఆలయేస్థాపితందేవం సదానీరాజయేద్ధరిం। సంపూర్ణమంభసాకుంభం హేమాదిద్రవ్యనిర్మితం । స్రగ్విణంసాపిధానంచ ముఖేశ్వత్థదలైర్యుతం । అక్షతైరర్చితంగంధ వారిణాభ్యుక్షితంతథా । చతుష్టయాంగులోత్సేధ దీపవర్తివిరాజితం । ఉచ్చైరాదాయహస్తాభ్యామాపాదతలమస్తకం । త్రిఃపరిభ్రామ్యదేవేశం బలిపీఠేవినిక్షిపేత్ ఇతి ॥ విష్ణుతిలకే ॥ సేవార్థంవైష్ణవాదీనాం ఘటదీపార్చనంచరేత్ । ఘటదీపంసముద్దీప్య దేవదాస్యోమహానసాత్ ॥ ఆధారపాత్రేదేవస్య స్థాపయేయుఃపురోభువి ॥ ఘటదీపంతుయఃపశ్యేద్దేవస్యపురతస్థితః॥సప్తజన్మార్జితంపాపం తత్క్షణాదేవనశ్యతి । అర్చనావిశ్వమంత్రేణ ఘటదీపస్యపద్మజ ॥ ఇతి ॥ త్రైలోక్యమోహనే ॥ ఉత్తమంత్ర్యంగులంజ్వాలా మధ్యమంతుద్వ్యంగులం అధమైకాంగులాప్రోక్తా దీపజ్వాలేతిలక్షణం । పంచదీపంనివృత్త్యాదా వేకదీపంసరస్వతీ । అష్ట

షం ఉద్దీప్యస్వేతి దేవస్యాపాదమస్తకం త్రిఃపరిభ్రామ్య బలిపీఠేకుంభ
దీపంవిసృజేత్ మాత్రార్ఘ్యం వస్త్రహేమతాంబూలతండులఫలగ
వ్యాజ్యతిలాన్పాత్రేకృత్వా దేవస్యదర్శయిత్వాసో మంత్రాజ్ఞానమితిమం
త్రేణ దేవసన్నిధావాచార్యాయప్రదద్యాత్ తతోభక్తానుకంపయా
యవనికామపనీయ తూర్యాదివాద్యాన్యాఘోష్య గీతనర్తనాదికం
కారయిత్వా ॥ శ్లో ॥ స్తోత్రాణిచకథాశ్చిత్రావేదానంగానిషట్త
థా । పఠేయురగ్రేదేవస్యసర్వమన్యచ్చమంగళం ॥ ఏవంనీరాజనాంత

దీపంతుశక్త్యాచ ద్వాదశంకేశవార్చనె ॥ ధూపదీపంచఘంటాంచ
చామరవ్యజనాదికాన్ । కూర్చేనమార్జయేత్పూర్వం ముష్టిము
ద్రాంప్రదర్శయెత్ ॥ అనిరుద్ధదీపారోణక్రమమాహ ॥ దక్షిణంపాద
మారభ్య వామపాదంతుపశ్చిమం ॥ వాద్యమంగళసంయుక్తం గీత
మంగళసంయుతం దీపమారోపయేన్మంత్రీ ఉద్దీప్యస్వేతిమంత్రతః ॥ గీత
నర్తనాదికానితి ॥ శాండిల్యే ॥ అలంకారాసనస్యాంత స్స్వాధ్యాయా
ద్యంతయోరపి ॥ మధ్యరాత్రేచయోగాంతె గానేనారాధయేద్ధరిం ॥
చందనేనగాత్రమాలిప్యేతి ॥ తద్విప్రాసేతిమంత్రేణ గంధేనోర్ధ్వాగ్ర
మాలిపేత్ ॥ లలాటభుజయోఃకంఠే నాభావక్షసిచక్రమాత్ ॥ మా
త్రాదానమిత్యత్ర ॥ విష్ణుతిలకె ॥ తృతీయే ॥ మాత్రాదానంతతోద
ద్యాత్తత్ప్రకారఇహోచ్యతె । సౌవర్ణాదిషుపాత్రేషు యద్వావేత్ర
లతాకృతె ॥ తండులంచతతోవస్త్రం తదూర్ధ్వేవిన్యసేత్తిలాన్ ।
తిలేషువిలిఖేత్పద్మం విశ్వమంత్రేణపద్మజ ॥ కర్ణికాకేసరయుతం
చతుర్దళసమన్వితం । హేమాంఫలంచమధ్వాజ్య ప్రతివర్ణంపృథ
క్పృథక్ ॥ సచూర్ణపూగతాంబూలం విన్యసేత్కర్ణికాతలె । పా

మభ్యర్చితేమూలబేరే సాధకాః యోగపీఠకల్పనపరివారార్చనమం త్రన్యసనావాహనవర్జమేకబేరవదభిముఖీకరణపూర్వకం మూలబింబవత్ స్నానాదినీరాజనాంతం కర్మబింబాన్దేపిభిన్నహార్చయేయుః ఇత్యలంకారాసనం॥

—:o:—

భోజ్యాసనవిధిః.

అథభోజ్యాసనం॥ భగవన్పుండరీకాక్ష సచ్చిదానందలక్షణ। బలవీర్యమయైభోగైర్నిత్యతృప్తస్త్వమవ్యయః । తథాపిచాత్మ

త్రముద్ధృత్యహస్తాభ్యాముద్దీప్యస్వేతిదర్శయేత్ । దేశికాయస్వయం దద్యాద్గోపిన్దఃప్రియతామితి ॥ అన్యత్ర ॥ నళకూబరే ॥ ద్రోణమర్ధం తదర్ధంవా పాత్రేనిక్షిప్యతండులం ॥ తదర్ధేనతిలైర్యుక్తం సువర్ణసహితంక్రమాత్ ॥ దర్శయేద్దేవదేవస్య సోమంరాజానముచ్చరన్ ॥ ఆచార్యాయప్రదాతవ్యం మాత్రాద సంతుసోదకం ॥ ఇతి ॥ అన్యత్ర ॥ తస్మైభాగవతాయేద మర్చయిత్వాక్షతాదిభిః ॥ తిలపద్మం ప్రదాతవ్యం సన్నిధౌవారిపూర్వకం ॥ ప్రీయతాంభగవాన్విష్ణు రిత్యుచ్చార్యతుమంత్రవిత్ ॥ తత్రైవప్రతిష్ఠాధ్యాయే ॥ అష్టధాన్యానిగాశ్చైవ కన్యకాఃపురతస్తథా ॥ గురవేగాఃప్రయచ్ఛేత గోవిందః ప్రీయతామితి ॥ హవిరాదీనిఇతి ॥ తత్క్రమస్తావత్ ॥ పారమేశ్వరే ॥ చత్వారోవ్రీహయఃకుంజ తైఃష్టౌమంజిష్ఠఉచ్యతే ॥ తేశతంపష్టిరధికం నిష్కంనిష్కాష్టకంఫలం ॥ ఫలానిపంచకుడుబం ప్రస్థంసాస్యాత్తుచ్చతుర్గణం ॥ తచ్చతుర్గణకంవిద్యా దాఢకంతద్ద్వయంశివం ॥ తద్ద్వ

సిద్ధ్యర్థం మహతాహవిరాదినా । భవన్తంతర్పయిష్యామి సం
పూర్ణంతత్పరికల్పితం । అనుగ్రహార్థంభక్తానాం భోక్తుమాసాద
యప్రభో । ఇతివిజ్ఞాప్య ప్రాగ్వత్పాదుకేసమర్ప్య పాదుకారోహణం

యం ద్రోణముద్దిష్టం ఖారీతద్ద్వితయంభవేత్ ॥ తత్ఖారీత్రితయంభారం
పరిమాణముదీరితం॥ ఏతేనపరిమాణేన పరిచ్ఛేద్యంఘృతాదికం ॥ ఇతి ॥
అన్యత్ర ॥ పారమేశ్వరే ॥ నిత్యం నైమిత్తికంకామ్యాం త్రివిధాహవిరు
చ్యతే ॥ ప్రథమంనిత్యయాగేతు హవిషోలక్షణంశృణు ॥ స్వహస్తే
నాష్టతాలోచ్చ యస్సమధ్యమపూరుషః ॥ తస్యదేశికముఖ్యస్య మ
ధ్యమాంగులిసంభవః ॥ ద్విపర్వప్రావిణీబిందు ద్వాత్రింశద్బిందుభి
స్త్రుటిః ॥ త్రుటిద్వయంతథాశుక్తి స్తద్ద్వయంప్రసృతంభవేత్ ॥ ప్ర
సృతాభ్యాంప్రకూర్వంతు తద్వయంకుడుబంభవేత్ ॥ మానికాకుడు
బాభ్యాంతు ప్రస్థంతన్మానికాద్వయం ॥ ప్రస్థద్వయంశివప్రోక్తం త
ద్ద్వయంచాఢకంభవేత్ ॥ శివమాఢకయుగ్మంతు ద్రోణంతద్ద్విగుణం
భవేత్ ॥ ద్రోణద్వయంతుకారీ స్యాత్తత్త్రియంభారముచ్యతే ॥ శా
లితండులముద్గాది దధిక్షీరాదికాన్యపి॥ ప్రోక్తేనానేనదీయంతే హవిఃపా
కాదికర్మసు ॥ చత్వారోవ్రీహయఃకుంజః తేఽష్టౌమంజిష్ఠఉచ్యతే ॥
తచ్ఛతంషష్టిరధికం నిష్కంనిష్కాష్టకంఫలం ॥ చందనాదీనిగంధాని
గుడఖండయుతానిచ ॥ కదళీపనసామ్రాణి కూశ్మాండప్రముఖాని
చ ॥ తులయాతులితానిస్యు ర్యథోక్తఫలమానతః ॥ జ్ఞాత్వైవంని
యతంమానం హవిషాంసాధనాయచ ॥ నిత్యనైమిత్తికేకామ్యే ప్రా
యశ్చిత్తేతథైవచ॥మానంసప్తవిధంవిప్ర శృణుముఖ్యానుకల్పయోః॥
క్రమాత్ప్రాపణపూర్వాణాం ద్రవ్యాణాముత్తమాధికం ॥ అత్రైక

కృత్వా మణిమయభోజ్యాసనమాసాద్య తత్రసుఖాసీనంభగవన్తంవి
జ్ఞాయభోగదానమంత్రేణార్ఘ్యపాద్యాచమన మధుపర్కాన్నప్రాణవేన
తాంబూలంచనివేద్య ధృతోష్ణీషైస్సితకంచుకధరై స్సితవస్త్రస్థగితము

మూర్తేరేకస్మిన్ కాలేభారద్వయేనతు ॥ కల్పయేత్ప్రాపణంచైత
దుత్తమోత్తమసంజ్ఞితం ॥ ఏకైకద్రోణమాత్రేణ క్రమాద్రాసంస
మాచరేత్ ॥ అధమాధమసంజ్ఞంస్యా ద్యథాద్రోణచతుష్టయం ॥
ముఖ్యకల్పమిదంవిద్ధి అనుకల్పంశృణుష్వమె ॥ ముఖ్యమూర్తేస్త్వ
థైకస్మిన్యాగభారేణకల్పితం ॥ ఉత్తమోత్తమసంజ్ఞంతు ప్రాపణం
ద్విజసత్తమ ॥ ఆఢకద్వయహీనంతత్ భవేదుత్తమసంజ్ఞికం ॥ అధ
మాధమకంయావ ద్దేవంగ్రాసంసమాచరేత్ ॥ యథాద్రోణద్వయం
విప్ర అధమాధమసంజ్ఞితం ॥ యద్వాఢకద్వయంప్రోక్త మధమాధ
మసంజ్ఞితం ॥ క్రమేణతస్మాదారభ్య ద్రోణార్ధం వర్ధయేద్ద్విజ ॥
అథోత్తమోత్తమంవిప్ర సార్ధద్రోణచతుష్టయం ॥ కుర్యాదాఢ
కమాత్రంతు ప్రాపణంసంకటేసతి ॥ పురుషాశనమాత్రంవా భవేద్ద్ర
వ్యానురూపతః ॥ ఆఢకద్వయమానేన తదర్ధేనాథవాద్విజ ॥ పృథ
క్పాత్రేషునిర్దిష్టం యావద్భారద్వయావధి ॥ నిత్యనైమిత్తికేకామ్యే
ప్రాయశ్చిత్తాఖ్యయోరపి ॥ విధిరేషస్సమానాస్యా దతఊర్ధ్వంమ
హాహవిః ॥ దశైకభారమాత్రంతూ త్తమోత్తమసంజ్ఞితం॥ మహోద
నోఽనుకల్పేతు భారైకహ్రాసమాచరేత్ ॥అధమాధమపర్యన్త మస్మి
న్భారద్వయంయథా ॥ యద్వావింశతిభారం తూత్తమోత్తమసంజ్ఞి
తం॥భారద్వయద్వయంహ్రాసం యద్వాస్యాదధమాధమె ॥ చతుర్భా
రప్రమాణంతు ముఖ్యకల్పవిధింశృణు ॥ ఏకబేరవిహీనైస్తుత్రింశ

ఖనాస్మికైః పరిచర్యాపరై ర్గళంతీ నిగళద్వారి ధారాపురస్సరం సవాద్యఘోషం మహానసాదానీతం సుసాధితంసోపదంశం సభక్ష్య చోష్య లేహ్యపానీయంవ్యంజనంముద్గాన్నాదిహవిర్హవిర్మాత్రంవా భగ

ద్భారైః ప్రకల్పితం ॥ ఉత్తమోత్తమసంజ్ఞంతు భారాణాంతుత్రయం త్రయం ॥ హ్రాసయేత్క్రమయోగేన యథాస్యాదధమాధమె ॥ పంచభారప్రమాణంతు ఏవంవాపరికల్పయేత్ ॥ పంచాశద్భారమాత్రం స్యా దుత్తమోత్తమసంజ్ఞతం ॥ పంచపంచపరిత్యాగా దేవంనవవిధం భవేత్ ॥ దశభారప్రమాణంతు యథాస్యాదధమాధమె ॥ తస్మాదూర్ధ్వంతు గృహ్ణీయాన్మహోదనవిధాద్విజ ॥ సహస్రభారపర్యంతం విభవేచ్ఛానుసారతః ॥ మాత్రాధంతండులంశ్రేష్ఠ మాఢకత్రయకల్పితం ॥ అధమాధమపర్యంతం ప్రస్థంప్రస్థంతుహ్రాసయేత్ ॥ ముఖ్యకల్పేభవేచ్ఛ్రేష్ఠం సార్ధద్రోణవినిర్మితం ॥ ప్రస్థద్వయద్వయహ్రాసమాచరేత్తుయథాక్రమమితి ॥ సుసాధితమితిశాండిల్యే ॥ ప్రథమావరణేకుర్యాద్ద్వితీయావరణేపివా ॥ పచనాలయేతునైవేద్య మర్చకస్య గృహేథవా ॥ అన్యగేహేతుయత్పాకం తద్భోజ్యంరాక్షసంస్మృతం కృమిభిఃపుత్రనాశస్స్యాత్కేశైర్దారవినాశనం॥పాషాణైర్మరణంవిద్ధి అశన్యావహ్నినాజలైః ॥ నారదీయేచ ॥ నదద్యాన్మంత్రహీనంచ పాకహీనంవివర్ణకం ॥ విస్రావితంగంధదుష్టం నిరీక్షితమదీక్షితైః॥ అపక్వమతిపక్వంచ ప్రమాణరహితంతథా ॥ అన్నభాండగతంతద్వదకాతపహతంతథా ॥ కేశపాషాణసంపృక్త మంగారతుషిసంయుతం ॥ తండులేష్కిమియుతం చర్మదార్వాదిసంయుతం ॥ తథైవపాకసంపూర్ణ మభిఘారవివర్జితం॥అవ్యంజనమభక్ష్యంచ దధియుక్తమ

వదగ్రేమార్జనాదిశుద్ధదేశే విన్యస్య అస్త్రమంత్రేణ ప్రోక్ష్య వర్మణా
పరిషిచ్య ప్రణవేనార్హణం భగవతే దత్వా హవిషః ప్రాగ్వద్దహన
ప్లావనాదికం కృత్వా సురభిముద్రాం తన్మంత్రేణ ప్రదర్శ్య అర్ఘ్యపు

భావితం ॥ ఏవం దుష్టహవిర్జ్ఞాత్వా వర్జయిత్వాక్షిపేజ్జలే ॥ వర్జి
తంతుహవిర్మోహాద్యది దద్యాత్తు విష్ణవే ॥ నిష్ఫలంపూజనంచాస్య వినా
శంచాధిగచ్ఛతి ॥ తత్రతద్దోషశాంత్యర్థం మష్టోత్తరసహస్రకం ॥
మూలమన్త్రం జపేత్పశ్చాత్తస్మాద్దోషాత్ప్రముచ్యతే ॥ ఇతినారదీయే ॥
హవిః ప్రకరణే ॥ విష్ణుహస్తమిత్యత్ర ॥ పాద్మే ॥ దీక్షావిధౌ ॥ గురుశ్చ
మూర్ధ్ని శిష్యస్య హస్తే ధ్యాత్వాబ్జమండలం ॥ హస్తే న్యసేద్విష్ణుహ
స్తం తతశ్శిష్యస్య దేశికః ఇతి ॥ అబ్జమండలమిత్యత్ర ॥ విష్ణుసంహి
తాయాం ద్వితీయాధ్యాయే ॥ స్వహస్తే సకలం ధ్యాయే దంగులాదిక
మాదరాత్ చతుర్ద్వారం పురంతచ్చ బ్రహ్మతీర్థాద్యనుక్రమాత్ ॥
మధ్యేపద్మం యథాప్రోక్తం పత్రాణ్యంగులయస్స్మృతాః ॥ విష్వక్సేనే ॥
వ్యంజనానిప్రకృత్య ॥ శ్లో ॥ కదలీఫలసామ్యేషు సారముద్ధృత్యనారద ॥
పాత్రే నిక్షిప్య దేవాయ దద్యాచ్ఛర్మాదివర్జయేత్ ॥ వర్జితం వ
ర్జయేద్యత్నాత్ నివేదయతి యోమునే ॥ సాపూజానిష్ఫలంయాతి
సర్వదోషవివృద్ధికృత్ ॥ ఫలానియత్నపక్వాని వర్జనీయానియత్నశః ॥
కదలీఫలమేకంతు యత్నపక్వంతుగృహ్యతే ॥ హవిర్నిధానక్రమమా
హ ॥ పారమేశ్వరే ॥ అచ్ఛిన్నానిసువృత్తాని కదల్యాదిదళానిచ ॥ ప్రాగగ్రా
ణ్యుదగగ్రాణి బహుశః క్షాళితానిచ ॥ మధ్యకం పాయసద్రోణీం గుడా
న్నపరిపూరితాం ॥ ప్రతిష్ఠాప్యాథపరితస్త్వన్యాన్యాహ్యప్రకల్పయే
త్ ॥ శేషభోజనప్రయోజనమాహ ॥ శ్రుతౌ ॥ తదస్యప్రియమభిపాథో

ష్పం నిక్షిప్య విష్ణుహస్తేన స్పృష్ట్వా నతగాత్రో ఽగ్రాసముద్రయా దేవస్య త్వేతి మంత్రేణ హవిరాదీని పృథక్పృథగ్భవద్దక్షిణకరే ఏకవారం త్రివారం పంచవారం సప్తవారం వా ధ్యానయోగేన విన్యస్య ఆదాయా

శ్యాం ॥ నరో యత్ర దేవయవో మదంతి ॥ ఉరుక్రమస్య స హి బంధురిత్థం విష్ణోః పదే పరమే మధ్వ ఉత్సః ॥ అస్యార్థః ॥ అస్య విష్ణోః ప్రియంతత్వాధః తన్నివేదితమన్నాదికమశ్యాం దేవయవో నరః దేవారాధకా జనాః యత్ర మదంతి యస్మిన్నివేదితే హృష్యంతి నివేదితం తీర్థం ప్రసాదాదికం స్వీకృత్య పుష్టా భవంతీత్యర్థః ॥ ఇత్థా ఇత్థం ప్రతిదినం వర్తమానః ఉరుక్రమస్య విష్ణోః బంధుః స ఏవ అతీవాభిమతః పరమే సర్వోత్కృష్టే మధ్వో మధువద్భోగ్యాశమె విష్ణోః పదే ఉత్సః ఉత్సకః ॥ ఇతి అన్యత్ర ॥ పదోన్మద్భవె ॥ భోజ్యాసనంతతో దద్యాదర్ఘ్యాద్యైరుపచారకైః । దేవమారాధ్య విధివల్లక్ష్మీశం చ జనార్దనం । నివేదనైశ్చ వివిధైర్భక్ష్యభోజ్యాదిభిస్తతః । ఫలైరపితథామూలైః శ్రీనీళాసహితం హరిం । దేవస్య త్వేతి మంత్రేణ మూలమంత్రేణ వా పునః । త్రివారమేకవారం వా పంచవారమథాపి వా । సప్తవారం హరేః పాణౌ నైవేద్యం తత్సమర్పయేత్ । అర్ఘ్యాదిభిస్సమభ్యర్చ్య తాంబూలం దాపయేత్పునః । విష్వక్సేనాయ నైవేద్యమశేషం తత్సమర్ప్య చ । ఇత్థం భోజ్యాసనాంతే తు ప్రసాదస్యయమాచరేత్ । దత్త్వా స్వగురవే పూర్వం అర్చకః స్వయమాహరేత్ । పరిచారకముఖ్యాయ సర్వేషాం క్రమతో దదేత్ । తతశ్శయ్యాసనం విష్ణో రారభేత క్రియాసహేతి ॥ అనంతాఖ్యే ॥ పాణినా దక్షిణేనైవ దద్యాద్గోకర్ణముద్రయా ॥ తృపంచనవమేకేవ దాపయేత్క్రమయోగతః ॥ భక్ష్య

దాయ భుంజానంవిభావ్య పానకంపానీయంచాముద్రాప్రదర్శనేన భోగదానమంత్రేణనివేద్య ఆచమనంసమర్ప్య ధ్యానేనాచమనోదకేన కరమాస్యంచప్రక్షాళ్య తేనైవోదకేనగండూషంసమర్ప్య శు

భోజ్యాన్నపానాదీన్భగవద్దక్షిణేకరే ॥ నివేద్యదేవదేవేశం మూలమంత్రేణమంత్రవిత్ ॥ లక్ష్మ్యైనివేదయేత్తద్వద్వసుధాంచనివేదయేత్ । అముద్రాప్రదర్శనేనఇతి । అనంతాఖ్యే । నైవేద్యానిచసర్వాణి ప్రత్యేకంగ్రాసముద్రయా । అపూపాదిఫలాదీనిదర్శయేన్ముద్రయావినా । గ్రాసముద్రయాఇతి ॥ పాద్మే ॥ పంచాంగులీనామగ్రంతుసంయోజ్యకమలాసన । అన్వారబ్ధేనవామేన పాణినాదక్షిణేనచ । నివేద్యంపరమాన్నాది ముద్రాసాగ్రాససంజ్ఞకా ఇతి—అన్యత్ర పంచాంగులీనామగ్రన్తు సంయోజ్యకమలాసన । సశీర్షజానునీభూమౌ కృత్వావిష్ణోర్నివేదయేత్ ॥ నైవేద్యతానిసర్వాణి ప్రత్యేకంగ్రాసముద్రయా ॥ అపూపాదిఫలాదీని దర్శయేన్ముద్రయావినా ॥ ఏకవారంత్రివారంవా పంచవారమథాపివా । సప్తవారంహరేఃపాణౌ నైవేద్యంతత్సమర్పయేత్ ॥ కారిదానంతతోదద్యాన్మధుపర్కపురస్సరం ॥ కారిదానమితిప్రోక్తం దేవస్యప్రీతయేధ్రువం ॥ ఇతికపింజలే ॥ నివేదితంతుయద్ద్రవ్యం చతుర్ధావిభజేత్తతః॥ ఏకాంశంచసమాదాయ ఆచార్యాయప్రదాపయేత్ । శేషాంశంచసమాదాయ సర్వభక్తాన్ప్రదాపయేత్ ॥ ఇతినారాయణసంహితాయాం ॥ ఉత్సవాధ్యాయే ॥ పారమేశ్వరే ॥ నైవేద్యంపురతోన్యస్తం చక్షుషాపరిగృహ్యతే రసాన్భక్తస్యజిహ్వాగ్రే అశ్నామికమలోద్భవ ॥ ఆచార్యభోజనేహీనే దేవపూజాచనిష్ఫలా ॥ యథాచాగ్నిముఖేభుక్తే తథాకారిముఖేహరిః॥

ధ్వస్త్రేణకరావాస్యంచవిమృజ్య చందనేనకరావాలిప్య ప్రణవేన ము
ఖవాసంనివేదయేత్ ఉత్సవాద్యంగబింబానాం పృథక్పృథక్పాత్రస్థ
హవిరాదీనిపూర్వవన్నివేద్య మూలబేరస్థంభగవంతం జితంతెపుండరీకా

ఆచార్యేసుప్రసన్నేతు దేవదేవఃప్రసీదతి ॥ కపిత్థస్యఫలంయాతి యావ
త్కుంజరభక్షితం ॥ తద్వత్సారస్తుగృహ్ణీయాత్ తథాభోజ్యహరిస్స్వ
యం॥ ఇతిసంహితాంతరే ॥ భగవద్వంశజాతానా మర్చకానాందినే
దినే॥ పరార్ధేపూజనంకార్యం స్వార్థేచైవవిశేషతః స్నానాంతేభో
జనాంతేచ శయనాంతేచశార్ఙ్గిణః ॥ అర్చకానాంవిశేషేణ పరిచా
రాయతత్పునః ॥ సేవాజనానాంసర్వేషాం ప్రసాదందాపయేత్క్ర
మాత్ ॥ అన్యథావిపరీతంచేత్కోపంయాతిజనార్దనః ॥ ఇతిఖగప్ర
శ్నసంహితాయాం ॥ విష్ణోర్నివేదితాన్నప్రయోజనంచోక్తం ॥ విష్ణుతి
లకే ॥ తృతీయే ॥ విష్ణోర్నివేదితాన్నేన శ్రాద్ధకర్మాణికారయేత్ ॥ భుం
జీతవిష్ణునైవేద్యం దేవీభ్యోపినివేదితం ॥ చండాదిపరివారాణాం యద
న్నంచనివేదితం ॥ తన్నభుంజీతమనుజఃజలేగ్నౌవావినిక్షిపేత్ ॥ ఆల
యేదేవదేవాయ యద్యత్తస్మైనివేదితం ॥ తేనైవస్వగృహేవిష్ణుంతో
షయేదవిశంకితః ॥ పాద్మేపి ॥ హవిఃప్రకరణేఏవమేవప్రోక్తం ॥అన్యత్ర॥
అనంతాఖ్యే ॥ ప్రసాదంకృపయాదత్తం విష్ణుభుక్తోజ్ఝితంయది ॥ ఉప
వాసచ్ఛలాన్నాత్తితమాహుర్బ్రహ్మఘాతుకం ఆర్ద్రామలకమా
త్రంతునైవేద్యంపురతోహరేః ॥ నాచామోనాగ్నిసంస్కారః ప్రాశ
యేదవిచారతః ॥ అన్త్యవర్ణైర్హీనవర్ణైః స్సంకరప్రభృతై
రపి ॥ దృష్టంజగత్పతేరన్నం భుక్త్వాసర్వాఘనాశనం ॥ ఇతి ॥
॥ ద్వాదశాక్షరమన్త్రమిత్యత్ర ॥ మన్త్రసిద్ధాంతినాంవాసుదేవ

క్షేత్యాదినాస్తుత్వా వాసుదేవద్వాదశాక్షరమంత్రంయథావిధిజపేత్ ॥ ఇతి భోజ్యాసనవిధిః ॥

జపవిధిః.

తత్ప్రకారః । దేశికఃస్వాసనోపవిష్టః ప్రాణానాయమ్య భగవదారాధనాంగవాసుదేవద్వాదశాక్షరమంత్రజపంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య॥ ఓం-వాసుదేవాయనమఃఇతిశిరసి ఓం- దేవీగాయత్ర్యైనమఃఇతిముఖే॥ ఓం-వాసుదేవాయనమఃఇతిహృదయే ॥ ఓం-హాం-నమఃఇతిగుహ్యే ॥ ఓం-అం-నమఃఇతిపాదయోః శుక్లోవర్ణః దేవతాయాంభగవత్సమారాధనేవినియోగః ఇతిప్రథమం ఋష్యాదిన్యాసమనంతరం సృష్ట్యాది

ప్రాధాన్యాత్ తత్రతత్రపద్మవిష్ణుపురాణాదిషు బహుధాప్రశంసితతయాతన్మంత్రస్యజపవిధిః ప్రయోగదర్శితః పాద్మే॥ ద్వాదశాక్షరమంత్రకల్పప్రకరణే ॥ గత్వాగత్వానివర్తంతె చంద్రసూర్యాదయోగ్రహాః । నకదాపినివర్తంతెద్వాదశాక్షరచింతకాః । ఇతి । నను ద్వాదశాక్షరమన్త్రఃఅష్టాక్షరవత్ నశ్రుతిచోదితఇతిచేన్న నారదీయేఏకోనత్రింశే॥అత్రమంత్రాస్తుయెకేచిత్పంచరాత్రేప్రకాశితాః । తెసర్వేవైదికాజ్ఞెయారహస్యంవైదికంత్విదం । పంచరాత్రమితిఖ్యాతంవేదాధ్వప్రకటీకృతమిత్యుక్తత్వాత్ తత్సమానమేవ॥అనంతాఖ్యే॥ అష్టాక్షరేణమోక్షార్థీ శ్రీకామీద్వాదశాక్షరం। అష్టాక్షరంజపేత్సాయంమధ్యాహ్నేద్వాదశాక్షరం । ప్రాతశ్చవిష్ణుగాయత్రీంద్వాదశార్ణంతుసర్వదా। జపకాలేభావనాక్రమమాహ ॥ సంహితాంతరె । జపకాలె

క్రమేణకరన్యాసంచకృత్వా ॥ ఓం-క్రుద్ధోల్కాయస్వాహా జ్ఞానాయనమఃఇతిహృదయె ॥ ఓం-మహోల్కాయస్వాహాబలాయస్వాహేతి శిరసి ॥ ఓం-వీరోల్కాయస్వాహా వీర్యాయవషట్ ఇతిశిఖాయాం ఓం-ద్యుల్కాయస్వాహా ఐశ్వర్యాయహుమితిబాహ్వోః ॥ ఓం-సహస్రోల్కాయస్వాహా తేజసే ఫడితి నేత్రయోః ॥ ఓం- తేజఉల్కాయస్వాహా శక్త్యై వౌషడితిశిరఃపరితః ఏవంషడంగన్యాసం ప్రాగ్వద్దేహన్యాసంచవిధాయ అగ్నిప్రాకారమంత్రేణాత్మనఃపరితో దిగ్బంధనంకృత్వా హృదయే మతె యోగాసనాసీనంవాసుదేవనం ॥ శ్లో ॥ చతుర్భుజముదారాంగం సర్వలక్షణలక్షితం శుద్ధస్ఫటికసంకాశ మయుతేందుసమప్రభం । చారుహాసంసుతామ్రోష్ఠం కర్ణాంతాయతలోచనం నిర్ధూతపద్మరాగాభ దంతచ్ఛవిసుశోభితం । మహోరస్కంమహా

జపేన్మంత్రంనద్రుతంనవిళంబితం ॥ లక్షీకృత్వాచ్యుతంధ్యాయన్తదధీనమనోమతిః । అపిశంభగవద్బింబమూర్తీరాదవలోకయన్ । జపంసమాప్యవిధివన్న్యసేన్మయికృతంజపం । అక్షమాలయాఇతి ॥ లక్ష్మీతంత్రే ॥ చతుర్వింశే॥ అక్షమాలాతథా కార్యా నదృశ్యాప్రాకృతైర్యథా । అక్షాస్థిమాత్రామణయః ఉత్తమాఃపరికీర్తితాః । ధాత్రిఫలాస్థిసదృశా మధ్యమాఃపరికీర్తితాః । అథవాబదరాస్థ్యాభా ప్రశ్లిష్టమష్టశతాత్మకం । తదర్ధంమధ్యమంప్రోక్తం తదర్ధమధమంస్మృతం । సౌవర్ణంద్రవ్యసిద్ధ్యర్థం పుష్ట్యర్థే పితృకర్మణి॥ రాజతంతామ్రరూపంతు మేధావీర్యజయాప్తయె । త్రాపుషంయక్షిణీసిద్ధ్యై సైసంయక్షపిశాచయోః । వేతాళసాధనార్థంతు రీతిజంకాంస్యజంతుతత్ । అక్షసూత్రంపరిజ్ఞెయంనాగపన్నగసాధనె । ఆయసంక్షుద్రకర్మార్థ

బాహుం ప్రసన్నేందునిభాననం । సుభ్రూలలాటంసుముఖం ఘనకుం
చితమూర్ధజం । తటిచ్ఛతసహస్రాభ పీతనిర్మలవాససంవీతపాదత
లాంభోజం పుండరీకాయతేక్షణం । శ్రీవత్సాంకంకిరీటాదిసర్వాభర
ణభూషితం పద్మచక్రగదాశంఖ ధారిణంకౌస్తుభోరసం । దివ్యగంధా
నులిప్తాంగందివ్యమాలావిభూషితం శేషాహిభోగవిపులె సుఖాసీనం
మనోరమం । శ్రీభూమిసహితందేవం లలాటె శ్వేతమృత్స్నయా కృ
తోర్ధ్వపుండ్రతిలక మండితంచండభానుభిః । నియుతైరయుతైశ్చం
ద్రైర్విద్యుత్కాలాగ్నికోటిభిః సమవేతైరివైకత్ర తేజఃపుంజైర్విసర్పి
భిః । భ్రాజమానం దురాలోక్యం దేహమండలనిర్గతైః భాసయన్తం
జగత్సర్వం ధ్యాయామ్యాత్మానమచ్యుతమితిధ్యాత్వా చక్రముద్రాం
బద్ధ్వామంత్రవర్ణాన్ప్రత్యేకంప్రణవసంపుటనేనవిశోధ్య శుద్ధమంత్ర

మితిధాతుమయోమణిః । మోక్షాయశాంతయేచైవ స్ఫాటికోమణిరు
చ్యతె । సౌభాగ్యేవైద్రుమః కార్యః పౌత్రదీప స్తుముక్తయె । శాం
తయెముక్తయెపుష్ట్యై తులసీమూలజోమణిః । సర్వసిద్ధికరఃపద్మో
మణిశ్చాక్షశ్రియైమతః । ఆయుఃప్రజాయశోదస్స్యా న్మౌక్తికోమణి
రుత్తమః । ఆదద్యాదేకమేతేషాం శుభకాలెగురోధికె । అస్త్రేణగం
ధతోయేన క్షాళయేత్తదనంతరం।స్నానకార్పాసజోర్ణానాంకృత్వా
సూత్రంనవందృఢం।త్రిగుణంత్రిగుణీకృత్య చతుర్ధావాయథాదృఢం।
క్షాళయిత్వాస్త్రతోయేన తేనైవగ్రథయేన్మణీన్ । అనూనానధికాం
స్తుల్యానచలాన్గ్రథితాన్పరాన్ । ఇష్టసంఖ్యామణిప్రోత సూత్రా
న్తద్వితయోపమం । మణింప్రకల్పయేన్మేరు మక్షమాలావిధిస్త్వయ
మితి ॥ తత్రైవఅక్షమాలాప్రతిష్ఠాచద్రష్టవ్యా । అన్యత్ర ॥ జ్ఞానా

మక్షమాలయా వర్ణమాలయా దక్షిణహస్తకనిష్ఠాప్రథమపర్వా రభ్యా నామికాపర్వాంతంవా అష్టోత్తరశతవారా నష్టావింశతిమేవ వా అష్టావాద్యంతయోర్బీజప్రణవసంపుటితం యథాతథాజప్త్వా ప్రణవేనజపముపసంహృత్య సపుష్పోదకమాదాయ ॥ శ్లో ॥ పుండరీకాక్షవిశ్వాత్మన్నస్మాత్రమూర్తేజనార్దన। గృహాణాస్మిన్జపంనాథమమదీనస్య శాశ్వతేతి మూలమంత్రసహితం భగవదగ్రేవిసృజ్యాస్వాసనేఅస్త్రమం

ర్ణవె ॥ అంగులీజపసంఖ్యాతు మేకమేకగుణంభవేత్ । ఏకాదష్టగుణందద్యా త్పుత్రజీవైర్దశాంశకం । శతంస్యాచ్ఛంఖమణిభిఃప్రవాళైస్తుసహస్రకం।మౌక్తికైర్దశసహస్రంతు రౌప్యస్తులక్షముచ్యతే। స్ఫటికైర్దశలక్షంతు సువర్ణైఃకోటిరుచ్యతే । పద్మాక్షైర్దశకోటిస్తు శ్వేతపద్మాక్షకేమితం। కుశగ్రంథిశ్చతులసీ అనంతాగణికాభవేత్ ॥వర్ణమాలయాఇతి ॥ మన్త్రశాస్త్రే॥ఇతీరితాసకలజగత్ప్రభావినీ క్రమోత్క్రమాద్గుణితమహార్ణవమాలికా అభీష్టసాధనవిధయేచ మన్త్రిణాంభవేన్మనుప్రతిపుటితాక్షమాలికా ॥ అస్యార్థః ॥ అకారంసబిందుకం । పూర్వముచ్చార్యాభీష్టమన్త్రం జపేత్ ఇత్యేకోజపః పునఃఆమితి సబిందుకముచ్చార్యానంతరమభీష్టమన్త్రం జపేదితిద్వితీయజపః ఏవంకృతేపంచాశద్వారం జాయతేపునఃక్షకారం మేరుస్థానీయం మన్త్రరహితం కేవలంజపేత్ పునఃప్రతిలోమార్థం పూర్వంమన్త్రంజపేత్ తన్మంత్రాంతేళఃఇతి ళకారం సవిసర్గముచ్చరేత్ పునరపిమన్త్రః ఏవమకారాంతం జపఃకర్తవ్యః ఏవంఅనులోమేన ప్రతిలోమేనచ కృతేమాతృమంత్రేణ సంపుటితాభవంతి ఏవం కృతేశతసంఖ్యాపూర్యతే తత్రఅష్టోత్తరశతసంఖ్యాపేక్షాయాంస్వ

త్రంవిన్యస్యయథావిధి కారిప్రదానంకృత్వా నిత్యహోమార్థంపాకాలయంయాయాత్ । ఇతిజపవిధి.

---:o:---

నిత్యహోమవిధిః.

---*---

అథనిత్యహోమః ॥ తత్రత్యాగ్న్యగారద్వారపూజాం గర్భగేహద్వారవత్కృత్వా కుండస్యపశ్చిమేదక్షిణేవాసనేసముపవిశ్య ఆత్మనోదక్షిణేపార్శ్వే పుష్పభాజనం జలపూర్ణకరకం వామేహోమద్రవ్యాణ్యవస్థాప్య నిత్యాగ్నింసంధుక్ష్య కుండాద్బహిరింద్రాదీనక్షతైరభ్యర్చ్య అగ్నిమధ్యేమూలమూర్తిస్థంమూలసమానాకారంభగవంతంధ్యాయన్ మూలమంత్రేణ ఘృతాక్తసమిధాంశతం తదర్థం పాదమష్టౌవా నృసూక్తేనప్రత్యర్చం ఆజ్యావసిక్తచరుం మూలమంత్రేణ సమిత్సంఖ్యయాజ్యాహుత్వా శాంత్యాదికామనాయాం తత్తద్రవ్యంచ జిహ్వాభేదేనజుహుయాత్ స్రుగ్గర్తేకుక్కుటాండప్రమాణంఘృతాప్లుతంచరుపిండం ససమిద్దర్భకుసుమంనిక్షిప్య మూలేన స్వాహాంతేనస్విష్టికృతంహుత్వా పంచోపనిషద్భిరాజ్యేన ప్రతిమంత్ర

రాదివర్గాష్టకేనవా పంచవర్గాదియాది త్రితీయాంతైర్వర్ణైర ష్టభిర్వా సంయోజయేత్ ఏవంఅనులోమ విలోమక్రమేణ మాతృకాక్షమాలయాజపఃకార్యః ఏవంజపతః సర్వమంత్రాః ఝడితిసిధ్యంతి॥సోత్తరీయమితివిష్ణుతిలకే ॥ దేవార్చనాయాంయోగేచ । జపేస్వాధ్యాయకర్మణిఉత్తరీయందివ్యైర్ధార్యముపవీతవదబ్జజ॥ఆపస్తంబస్మృతౌ ॥ స్వాధ్యాయాచామపూజాసువస్త్రంయజ్ఞోపవీతవత్ ధా

మష్టోత్తరశతమష్టావింశతిమష్టౌవా సంకల్పపూర్వకం ప్రాయశ్చిత్తార్థంహుత్వా ఆజ్యేనస్రుచమాపూర్య సమిద్ధభాగే తత్రనిక్షిప్య స్రువేణాభిఘార్యహస్తాభ్యామానాసముద్ధృత్య మూలమంత్రేణపూర్ణాహుతింహుత్వా జలేనస్రుచమాపూర్య కుండంవర్మణాపరిషిచ్య పరిషేకావశిష్టవారిణాస్వశిరసిప్రోక్ష్యగంధాదిచతుర్భి రగ్నిమాత్మనః పురతోభ్యర్చ్య భస్మనాతిలకంధృత్వా గర్భగేహంప్రవిశ్య ॥ శ్లో ॥ భక్త్యాయదగ్నౌవిహితంయథాశక్తియథావిధి । ఆరాధనంతదేవేతి గృహాణపరమేశ్వర ఇత్యర్ఘ్యోదకదానేన హోమంభగవతేసమర్పయేత్ ఇతినిత్యహోమవిధిః ॥

నిత్యోత్సవవిధిః.

అథనిత్యోత్సవః ॥ నిత్యహోమాంతే శుక్లాంబరధరం సోత్తరీయం ఊర్ధ్వపుండ్రశోభితం పంచాంగభూషణభూషితం సోష్ణీషం సౌమ్యం గరుడాత్మనాభావితం దీక్షితపరిచారకమాహూయ తస్మా

యర్ణంవిప్రేణవిధివదన్యథాకర్మనిష్ఫలం ॥ ఊర్ధ్వపుండ్రమితి ॥ వశ్యార్థీరక్తయాశ్రీచూర్ణపీతయాశాంతికామికః । శ్యామయామోక్షకామీచ శ్వేతయాచోర్ధ్వపుండ్రకం । వర్తిదీపాకృతించైవ వేణుపత్రాకృతింతథా। పద్మస్యముకుళాకారముత్పలం ముకుళాకృతిం। మత్స్యకూర్మాకృతించైవశంఖాకారమతఃపరం । పుష్టిప్రదేనాంగుష్ఠేనతర్జన్యాముక్తిసిద్ధయే ॥ వాంఛితార్థప్రదాయిన్యామునేనామికయాథవా । ఆయుష్కామీమధ్యమయాఅంగుల్యాచాథదేవతాః । ఏతాభి

ధ్నిర్ సువర్ణాద్యన్యతమపాత్రం విన్యస్య తండులైః పుష్పైరన్నేనవా పూర్య తత్ర ద్వాదశదళపద్మమాలిఖ్య కర్ణికాయాం మూలబింబాద్భగవన్తం చలబింబేష్వావాహ్య పాత్రస్థభగవత్పరితః ప్రాగాదిద్వాద

రంగులీభిస్తు కారయేన్నఖైస్స్పృశేత్ । లలాటే వాసుదేవం చ హృది సంకర్షణం న్యసేత్ । ప్రద్యుమ్నం దక్షిణే చాంసే అనిరుద్ధోత్తరాంసకే । జలనిర్మథితే నైవ హ్యూర్ధ్వపుండ్రం చతుష్టయం । మస్తకే కుక్షి హృదయే కంఠే దక్షిణపార్శ్వయోః । వామపార్శ్వభుజే పృష్ఠే కీరరే కేశవాదికం । సాన్తరాళం ఋజుం సౌమ్యం ద్వాదశం విష్ణుమందిరం ॥ కుక్షిహృత్పార్శ్వయోశ్చైవ బాహుభ్యాం చ క్రమో భవేత్ ॥ షడేతేష్టాంగులీదీర్ఘం శేషం చ చతురంగులం । రేఖాణాం యవమాత్రం స్యాదంతరాళం త్రియాంగులం । ధారణం బ్రాహ్మణానాం చ జపహోమార్చనాదిషు । ఆయురారోగ్యరక్షార్థం తస్య లాంఛనమేవ వా । పుండ్రం పవిత్రం పాపఘ్నమూర్ధ్వపుండ్రధృతో భవేత్ । ఏవం ధృతోర్ధ్వపుండ్రైరన్యైశ్చాలంకృతో భవేత్ । ఇతి పారమేశ్వరే క్రియాకాండే తృతీయాధ్యాయే । ద్వ్యంగులం త్ర్యంగులం వాపి మధ్యే ఛిద్రం ప్రకల్పయేత్ । పార్శ్వమంగులమాత్రం స్తు ఊర్ధ్వపుండ్రస్య లక్షణం । నాసికాయాస్త్రియో భాగాః నాసామూలం ప్రచక్షతే । కుక్షౌ దశాంగులం ప్రోక్తం హృదిన్త్వష్టాంగులం భవేత్ । శాండిల్యే । ఊర్ధ్వపుండ్రం మృదా ధార్యం సాన్తరాళం త్రియంగులం । లక్ష్మ్యా సార్ధం సుఖాసీనః రమేహంతత్ర నిర్వితః । ఇతి విష్వక్సేనే । గీతనర్తనాదికమితి ॥ పాద్మే ॥ సమతాళం సమం వాద్య మైంద్ర్యాం దిశివావిభూర్జః । బధ్వా తాళవిధానం తు యమస్య దిశి త్రిభంగిణీ । నైఋత్యాం మల్లతాళం స్యాద్వారుణ్యాం మంగళాహ్వయం

శదళేషు విష్ణ్వాద్యాని రుద్రాంతమూర్తీన్ తత్తన్మంత్రేణావాహ్య గంధ పుష్పధూపమధుపర్కైరభ్యర్చ్య నృసూక్తాదిసూక్తం స్వస్తివాచనా దికంచ పఠతా తేనపరిచారకేణ బింబేనితో ్యత్సవశ్చేత్తద్బింబం శిబికా దాశిరసివారోప్య తేనసాకంప్రస్థాయ చండాదిద్వారపాలాన్ గరుడంచ తత్తన్మంత్రేణగంధాదిభిరభ్యర్చ్య పురతఃశుచౌదేశే తత్తన్మంత్రేణైవ సోదకంబల్యన్నంప్రక్షిప్య వాద్యాన్యాఘోష్య నర్తనంకారయిత్వా

వాయవ్యాంజంఘుతాళాఖ్యం కౌబేర్యాంభద్రశబ్దితం । ఐశాన్యాంక కరీతాళం తార్క్ష్యస్యగరుడాహ్వయం । భూతానాంబలితాళాఖ్యం సేనేశస్యాపితాదృశం। అన్యేషామపిదేవానాం తాళంభద్రంప్రశస్యతే। షడ్జమృషభౌచగాంధారం మధ్యమంపంచమంతథా । ధైవతంచైవ నిషదం పురహూతాదిషుస్వరాః । సప్తజ్ఞేయాధైవతస్తు భవస్యస్వర ఇష్యతే । విలాసంసర్వతోభద్రం ఖేటకంచక్రమండలం । కాంతార కుట్టిమంపృష్ఠ కుట్టిమంకటిబంధనం । వామజానూర్ధ్వన్నృత్తంతు పురు హూతాదికంస్మృతం । విష్ణుక్రాంతంఖగేశస్య నృత్తంగేయంచమధ్య మం । నృత్తంతువిష్వక్సేనస్య స్వస్తికంవృషభస్వరః । హస్తినృత్తం గణేశస్య స్వరఃపంచమఇష్యతే । ధైవతంస్యాత్స్వరోనృత్తం దుర్గా యాస్సర్వమంగళం । అన్యేషామపిదేవానాం నృత్తంస్యాత్సర్వ మంగళం। గానంచధైవతంప్రోక్తం గాంధారంపంచమంతథా। దిక్షు సర్వాసుసర్వేషు మందిరావరణేషుచ । నృత్తంగేయంచ వాద్యంచసా కలేనసమీరితం । ఖగధ్వజందశర్యిత్వా మంగళాష్టకమేవచ। సన్ని ధానేచదేవస్యసర్వత్రబలిరిష్యతే । నివేద్యత్రతాంబూలం భక్ష్యం చపృథుకాదికం । సర్వేష్వావరణేష్వేవం స్థానంప్రతిసమాచరేత్ ।

సవితానధ్వజచ్ఛత్ర చామరాద్యుపబర్హణం సవేదవాద్యఘోషం ప్ర థమాద్యావరణంగత్వా భగవత్సన్నిధావేవ పరివారార్చనవత్ తత్రతత్ర ద్వారపాలాదితత్తదావరణదేవానా మర్చనాదిబలిదానాం తంకృత్వా తత్తద్ధేయనర్తనాదికంకారయిత్వా ప్రత్యావరణం పృథ క్పృథక్తాంబూలాని భగవతేనివేద్య శంఖఘోషై రేవావరణ ద్వారే భ్యోనిర్గమ్య మహాబలిపీఠోపకంఠె మందిరాభిముఖంబలిబేరేణాన్న

కేవలాంబుజనాదేన ప్రాకారద్వారనిర్గమః । నిర్గత్యచమహాపీఠె మందిరాభిముఖంస్థితః । దిక్షుసర్వాసుపీఠస్య వాదిత్రైర్ఘోషితైర్భృశం తాళైర్గీతైఃపీఠికామూర్ధ్ని పూజయేద్విష్ణుపార్షదాన్ । బలింనిరవశే షేణ దత్వాపీఠస్యమూర్ధని । ఇతి । బలిద్రవ్యమితి ॥ సారసముచ్చ యె ॥ ఉత్తమంకబళంప్రోక్తం మధ్యమం ముష్టిమాత్రకం ॥ అథ మంత్వావహుతైర్న్యానం బలిమానంత్రిధాభవేత్ ॥ కపింజలె ॥ వా రుణాదినిబుద్ధ్యంతం పశ్చిమద్వారవేశ్మని ॥ బలింకుర్యాద్యథాన్యా యంబలిపీఠేషువైమునె ఇతి ॥ శయ్యాసనమితి ॥ పాద్మేశయ్యాసనమ నుక్త్వాపికథంగ్రాహ్యమితిచేన్న ॥ పాద్మేనిత్యోత్సవాంతే ॥ భాస్కర స్యోదయాత్పూర్వం బహవస్సూతమాగధాః । ప్రబోధయేయుర్దేవ వశం స్తువంతోవాద్యవాదనైః । ఇత్యుక్తశయ్యాసనాపేక్షితగ్రహణా నుజ్ఞయా అనంతాఖ్యోక్త శయ్యాసనమనుసృత్య ప్రయోగేతద్విధి ప్రదర్శనాత్ ॥ అనంతాఖ్యే ॥ పుష్పాంజలింతతఃకృత్వా ప్రార్థయే ద్దేశికోత్తమః । శయ్యాసనంతతోదద్యా న్మృదుతల్పసమన్వితం । శిరోపధానసంయుక్తం పాదగండూపశోభితం । అర్ఘ్యంపాద్యంతథా చామం పాదుకాంపాదపీఠకం । గంధమాల్యానులేపంచ ప్రకీర్యాణ

మూర్త్యావాసార్థం ఆస్థాయ పీఠస్యోపరితో వాదిత్రేషాద్ఘుష్యమా
ణేషు మహాబలిపీఠమూర్ధ్నా నంప్రక్షాళ్య ఓం-విష్ణుపార్షదేభ్యో నమః
ఇతి తత్రగంధాది చతురుపచారపూర్వకం బలిద్రవ్యశేషం నిశ్శే
షం ప్రక్షిప్య బలిబేరం మహాబలిపీఠప్రాదక్షిణ్యేన ధామప్రవేశ్య ము
ఖమంటపే పాదుకేసమర్ప్య యానాదేరవరోప్య తత్రభద్రపీఠే ప్రాఙ్ము
ఖమవస్థాప్య ఔపచారికసాంస్పర్శికాభ్యవహారికైర్భోగైః పరితో

న్ముక్తపుష్పకైః । తస్యోపరియజేద్దేవం శ్రీభూమిసహితంవిభుం । ప్రా
పణాంతపర్ణాజలా ముఖవాసపురస్సరం । ఏతచ్ఛయ్యాసనంప్రోక్తం
నమస్కృత్యతు దేశికః । కోటిముద్రాంనమస్కారం పుష్పాంజలిసమ
న్వితం । సర్వంన్యూనాతిరిక్తంచ మయాపూర్వంహియత్కృతం
తత్సర్వం దేవదేవేశ క్షంతుమర్హసిమేప్రభో॥ఏవంహిప్రార్థయేద్దేవ
ముద్వాసనమథాచరేత్ । ప్రజ్వాల్యనిత్యదీపంవై నమస్కృత్యపునః
పునః । ప్రదక్షిణంనమస్కృత్య దండవద్గేహబాహ్యతః మూలమం
త్రంజపిత్వాతు స్వగృహంసంప్రవేశయేత్ ॥ ఏవంసంపూజయేద్దేవంత్రి
కాలంవాథదేశికః। తద్గ్రామఃప్రాప్నుతెబుద్ధిం తద్రాష్ట్రంచతథైవచ
సుభిక్షంక్షేమమారోగ్యం పుత్రశ్శ్రీకీర్తివర్ధనం । తన్మండలాధిపస్యా
పి సర్వసిద్ధిర్భవిష్యతి ॥ ఏవంసంపూజయేద్దేవం సాయంప్రాతర్దినే
దినేఇతి ॥ కవాటంబధ్వేతి ॥ విష్వక్సేనే ॥ కవాటంబంధయేత్పశ్చాద్గే
హంకృత్వాప్రదక్షిణం । సంధ్యయోరంతరేకాలేకవాటంనవిమోచ
యేత్ । అకాలేబింబదర్శనే తుసుకృతంతువినశ్యతి । ఆస్థానస్థస్సదాసే
వ్యఃవిమానస్థస్తుకాలతః స్వగృహేసర్వదాసేవ్యఃమధ్యరాత్రంవినాప్ర
భుః । అన్యత్ర । కవాటోద్ఘాటనంకృత్వా అకాలేబింబదర్శనం గ్రా

ష్య ఉపహారాన్ప్రదర్శ్య గర్భగేహం ప్రవేశ్య పాత్రస్థే బింబస్థే వా భగవతి మూలబింబేన సంయుజ్యమానే సతి న్యూనీభావం సమాధాతుం నృత్తమంటపే గేయవాద్యఘోషశుద్ధతాండవాని సేవకాః కుర్వీరన్ ॥ శ్లో ॥ మహావాతాదిసంక్షోభే వనిత్యోత్సవమాచరేత్ । బలిప్రదానమాత్రన్తు కుర్యాచ్ఛపతిసంభవే ॥ బలిం చండప్రచండే తు కేవలం వావి

మనాశశ్చ దుర్భిక్షో రాజా రాష్ట్రం చ నశ్యతి ॥ ఆరాధనకాలవిభాగమాహ ॥ పాద్మే ॥ ఆరాధనకాలం ద్వాదశధా విభజ్య తేషు ఉత్సవావసితం శ్రేష్ఠమారాధనముదీరితం । హోమాన్తం మధ్యమం ప్రోక్తం స్నాపనాన్తమథాధమం । క్షుద్రం తు ధూపదీపాంతమధమారాధనం భవేత్ । ఇత్యారభ్య కాలభేదేషు సర్వేషు శ్రేష్ఠం కాలత్రయం విదుః ॥ ప్రాతర్మధ్యందినం రాత్రిర్ముఖ్యం చ కమలాసన । అవశ్యంభావినా తేషు బలినిత్యోత్సవావుభౌ । హోమపర్యన్తమన్యత్ర కాలభేదేషు శస్యతే ఉత్సవాద్యంగబింబాని సేనాన్యం విహగేశ్వరం చండప్రచండౌ ద్వారస్థౌ సర్వకాలేషు పూజయేత్ ॥ అన్యత్ర పారమేశ్వరే ॥ శ్రేష్ఠం ప్రధానకాలే వై త్రిషు కాలేషు వా పునః ॥ యథావన్మంత్రవిన్యాసం స్వాత్మనః కరదేహయోః ॥ హృద్యాగం స్థానసంశుద్ధిం సాయామాం భౌతకీం తథా ॥ నిత్యం ప్రభాతే కుర్యాదన్యత్రేచ్ఛానురూపతః ఇతి ॥ హోమపర్యంతమితి ॥ పారమేశ్వరే ॥ ముఖ్యకల్పే తు హోమాన్తం నిత్యనైమిత్తికాత్మికాం పూజాం క్రమేణ వై కుర్యాత్తత్తద్ధోమావసానికాం ॥ అనుకల్పే తు జప్యాన్తం యాగానంతరితేషు వై ॥ యాగేషు హవనాన్తేషు నిత్యనైమిత్తికాదిషు ॥ తత్తద్యాగం జపాన్తం చ క్రమాత్కృత్వా తతః పరం ॥ తత్తద్ధోమాన్మునిశ్రేష్ఠ క్రమాత్కుర్యాద్యథావిధి । అనుకల్పేషు యాగేషు

నిక్షిపేత్ ॥ తయోర్మధ్యే తు పురతో మూలమంత్రేణ సాధకః భూతేభ్యోనమ ఇత్యేవం ప్రక్షిపేత్తోయదకం బలిం । ఇతి నిత్యోత్సవః ॥

—❀—

శయ్యాసనవిధిః.

—✽—

అథ శయ్యాసనం ॥ రాత్రావుత్సవాంతమారాధ్య పుష్పైఃరంజలిమాపూర్య ॥ శ్లో ॥ స్వామిన్ లక్ష్మీశ భగవన్ సర్వజ్ఞ పురుషోత్త

ఉపకాలోదితేష్వైవ ॥ ఆసనార్ఘ్యే తతః పాద్యమాచామం సప్రతిగ్రహం। గంధం మాల్యం తథా దీపం ధూపం మాత్రాం క్రమేణ తు॥ దత్వాభోజ్యావసానన్తు క్రమాత్కుర్యాద్విచక్షణః । కర్పూరదీపవర్తీంచ అన్నదీపం తథైవ చ । పిష్టదీపం చతుర్థం చ క్షిపేద్భ్రామాపునస్స్పృజేత్ ॥ ప్రదీపైస్తు మహాజ్వాలైస్తిలతైలాజ్యపూరితైః। అభుక్తాహతను శ్వేతరంజితైర్వస్త్రవేష్టితైః ॥ ఇతి ॥ అష్టాంగపూజనమాహ సంహితాంతరే॥ హృద్యాగమాద్యమంగం స్యాద్యోగపీఠే ప్రపూజనం ॥ ద్వితీయమంగం స్నపనం తృతీయం వేషపూజనం ॥ తుర్యం భోజ్యాసనే విష్ణోః పూజనం పంచమం తతః ॥ గుహోత్సృద్ధిప్రాశనంతు షట్కం నిత్యాగ్నిపూజనం ॥ సప్తమం తూత్సవో నిత్యశ్చాష్టమాంగమితీరితం ॥ అష్టాంగపూజనం త్వేవం గర్భగేహే విధీయతే ॥ చతుర్థాదిషడంగాన్తం మంటపాదిషు పూజయేత్ ॥ ఇతి శ్రీప్రశ్నే ॥ ఏకోనత్రింశే ॥ పారమేశ్వర సంహితాయాం ॥ యత్ర ద్వాదశ కాలేజ్యా కర్తవ్యా భూతివిస్తరాత్ ॥ తత్ర ప్రాభాతికీం కుర్యాత్పూజామష్టాంగసంయుతాం ॥ అంగద్వయన్తు పాశ్చాత్యం వినా వా తాం సమాప్య చ ॥ పిత్రూణాం సంవిభాగం చ అను

మ । శయ్యాసనంమయాక్లిప్తంయోగనిద్రాముపాశ్రయేతి ॥ పుష్పాం
జలిదానేన మూలస్థంభగవన్తంప్రార్థ్య శయనబేరస్థం గంధపుష్ప
ధూపమధుపర్కైరభ్యర్చ్య పాదుకేసమర్ప్య మూర్తైర్దేవీ
సహితం శయనబేరం సలక్షణాంశయ్యాంప్రాపయ్య అర్ఘ్యపాద్యా
చమనగంధమాల్యానిసమర్ప్య పుష్పాంజలిమంత్రేణపుష్పాంజలింప్ర

యాగంయథోదితం ॥ దేశికస్స్వేచ్ఛయాకుర్యాన్నిత్యం మధ్య దినా
ర్చనె ॥ త్రికాలేష్వేకమష్టాంగంషడంగంచాచరేద్ద్వయం ॥ ఇతి ॥
మూలబింబారాధనానంతరం అంగబింబానాం మూలబింబవదారాధన
ముక్తమీశ్వరె ॥ మూలబింబం సమభ్యర్చ్య పురాసీరాజనాంతిమం॥
పశ్చాద్బహిస్థితాన్బింబాన్ పూజయేత్తు యథావిధి ॥ పారమేశ్వరె ॥
అలంకారాసనప్రకరణె ॥ పశ్చాదుత్సవబింబాని క్రమేణైవతు పూజ
యేత్ ॥ తత్రైవహవిఃప్రకరణె ॥ మూలమూర్తింసమభ్యర్చ్య కర్మా
ర్చాభిస్సశక్తిభిః స్నాపయేత్కర్మబింబస్థంకలశైః ప్రాగుదీరితైః
॥ ఇతి ॥ నారదీయే త్రయోదశాధ్యాయెచ ॥ ఏకబేరార్చనెనిత్యం
మూలబింబేనమన్త్రవిత్ ॥ తత్రైవస్నపనం కుర్యాన్నైమిత్తికవిధా
వపి ॥ అన్యేషుకర్మబింబేషు కుర్వీతవిధినాప్రభోః ॥ అజస్రంబలిదా
నంచ తీర్థయాత్రామహోత్సవం ॥ బ్రహ్మస్థానం పరిత్యజ్యస్థితమస్థా
వరంస్మృతం ॥ తదేవబహుబేరన్తుబింబముక్తంమనీషిభిః ॥ సర్వైశ్శి
లాదిభిర్బింబైర్బహుబేరవిధాభవేత్ ॥ వినావాసహవాకుర్యాద్దేవీనాం
బహుబేరకం ॥ తత్రైవ ॥ అసన్నిధానెబింబానాం సర్వేషామేవమా
చరేత్ ॥ సర్వంవైకర్మబింబేస్మిన్నుత్సవంస్నపనన్తథా ॥ తీర్థయా
త్రాంచకుర్వీతచలబింబేపివాద్విజ ॥ తథైవోత్సవబింబేవాసర్వమేత

కీర్య ప్రాపణతర్పణముఖవాసానినివేద్య నమస్కృత్య ॥ శ్లో ॥ సర్వంన్యూనాతిరిక్తంచమయాపూర్వంహియత్కృతం । తత్సర్వం దేవదేవేశక్షంతుమర్హసిమేప్రభో ॥ ఇతిపుష్పాంజలింపునస్సమర్ప్య పునఃపునఃప్రణమ్య నిత్యదీపాన్ప్రజ్వాల్య బద్ధాంజలిః పృష్ఠమదర్శయన్ బహిరాగత్య కవచమంత్రేణకవాటంబధ్వా మంత్రోచ్చారణ

త్సమాచరేత్ ॥ సన్నిధౌసర్వబింబానాం వ్యత్యాసంన సమాచరేత్ వినోత్సవవిధేర్మంత్రీతత్రకుర్యాద్యథారుచి ॥ మన్త్రవిహీనార్చకపూజనేప్రత్యవాయమాహ ॥ సంహితాంతరె ॥ దృష్ట్వారణ్యేమహావ్యాఘ్రం భీతోభవతిమానవః । అర్చకం మన్త్రహీనంతుతథాభీతోజనార్దనః । అగమ్యమానంచుత్తేభంవిహ్వలాంగోయథానరః । మన్త్రహీనంతథాపశ్యన్నర్చకం విహ్వలోహరిః । దృష్ట్వామృగపతిచ్ఛాయాంయథాద్రవతివారణః । అమన్త్రమర్చకందృష్ట్వాతథాభీతో జనార్దనః । సర్పందృష్ట్వానరోభీత్యాకంపతేచయథాముహుః । అమన్త్రమర్చకం దృష్ట్వాతథాయాతిజనార్దనః ॥ ఆలయాశ్రయబింబానాం ఆరాధనక్రమమాహ విష్ణుతిలకె ॥ ఆరాధనప్రకరణె ॥ దేవార్చనే సమాప్తేథ దేవీనామర్చనంమతం ॥ ఆలయాశ్రితదేవానాంఅర్చనంతదనంతరం । పుందేవార్చనతఃపశ్చాత్ స్త్రీదేవార్చనమిష్యతే ॥ పర్యాప్తేపూజనె తేషాంద్వారపాలాన్సమర్చయేత్ ॥ అనంతసేనేశఖగ పూజనం తదనంతరం ॥ భక్తబింబార్చనం కుర్యాత్ విహగేంద్రార్చనాత్పరం తదంతేబలిదానంస్యాత్ చండాదీనాంయథాక్రమం ॥ తీర్థప్రాశనక్రమస్తు ॥ పరమపురుషసంహితాయాం ॥ పూజాంతేస్థాపకస్సమ్యగ్విజ్ఞాప్యాథజనార్ద

పూర్వకం చక్రగరుడముద్రాదర్శనేన తౌద్వారరక్షాయాంనియోజ్య ధామప్రదక్షిణంకృత్వాసాష్టాంగంప్రణమ్యస్వగృహంప్రవిశేత్ ఇతిశయ్యాసనవిధిః ॥

పాద్యాఖ్యతన్త్రదుగ్ధాబ్ధేస్సముద్ధృత్యరమాపతేః ।
అరాధనప్రయోగాఖ్య నవనీతం సమర్పితం ॥

నం స్నపనాంతే తథావిష్ణోస్తీర్థంసేనాపతేర్దదేత్ ॥ ఆచార్యాయార్చకోభూయః ప్రదద్యాత్తదనంతరం పశ్చాన్మద్వంశజాతాయ పూజకాయప్రదాపయేత్ ॥తతస్సాత్త్వతేస్సేవకానాంచ యథావర్ణక్రమేణచ । తీర్థాదికమశేషంచ ప్రదదేత్క్రమతస్తథా । అన్యథా విపరీతంచేత్కోపమిచ్ఛతి దేవరాట్ । తీర్థం పిబతియోమర్త్యస్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ చతుర్విధంఫలంప్రాప్యమమలోకే మహీయతే ॥ వరాహే ॥ వస్త్రంచ ద్విగుణీకృత్యపాణౌపాణించవిన్యసేత్ ॥ తత్రతీర్థంప్రతిష్ఠాప్యత్రిఃపిబేద్బిందువర్జితం ॥ పరమాణుసమంతీర్థం యావత్పతితంభువి ॥ తావద్వర్షసహస్రాణి నరకేపరిమజ్జతి ॥ హిరణ్యగర్భే ॥ ప్రాశనంవిష్ణుపాదస్యత్రిఃఖలూక్తంచతుర్ముఖ ఆద్యంతయోఃప్రోక్షణంస్యాద్గంధపుష్పాణిధారయేత్ ॥ వరాహసంహితాయాం॥ అభిషేకావసానేచ విష్వక్సేనస్యపూర్వతః॥ తీర్థందద్యాత్స్వగురవె పీత్వాతీర్థం స్వయంగురుః ॥ సేవకానాంతతోదద్యాత్ ॥ సర్వేషాన్తుయథాక్రమం ॥ యదిస్యాదవివేకేన పూజకఃకృతవాన్స్నపః ॥ స్నానాసనేకృతంకర్మ తత్సర్వంనిష్ఫలంభవేత్ ॥ శరగోపధారణక్రమశ్చోక్తః ॥ అర్చకస్తుద్విజశ్రేష్ఠ బింబంవైష్ణవమానితే ॥ వర్ణానాంశిరసామధ్య శరగోపంవినిక్షిపేత్ ॥ పునఃపూజాంసమారోప్య తత్ర

ఇతిభగవద్వంశజ కౌశికకులతిలక ఫణిపురం శ్రీ కేశవభట్టాచార్య
విదుషా లబ్ధ పాంచరాత్ర తతజ్ఞేన తస్యతనుజన్మనా
మహీశూరపురీ రాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న
కృష్ణారాధన దురంధరేణ ఫణిపురం రంగస్వామి
భట్టారక శర్మణావిరచితః షడాసన
యుక్త ఆలయ భగవదారాధన
ప్రయోగః

తిష్ఠంతివై హరిః ॥ ప్రాయశ్చిత్తం కిమిత్యుక్తే శరగోపస్య పద్మజ ॥ అర్చకస్యపవిత్రస్య స్పర్శమాత్రేణ శుధ్యతి ॥ ఇతి ॥ విష్వక్సేన ॥ ప్రసాదదాపనక్రమః ॥ సశకూబరే ॥ అర్పితందమనీమాలాం పాత్రేనిక్షిప్య దేశికః । ఆచార్యఋత్విజాంశ్చైవ సేవకానామతఃపరం। వైష్ణవానాంచభక్తానాం వర్ణాశ్రమవిభేదతః । ప్రసాదంశిరసాభక్త్యాయోబిభర్తి నరోత్తమః । తస్యకాయగతంపాపం తత్క్షణాదేవనశ్యతి । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన ప్రసాదంధారయేత్సదా । శుభంచ వాంఛితార్థంచ జ్ఞానదంచామృతంప్రదం । తస్మాద్భాగవతాదీనాం ప్రసాదందాపయేత్క్రమాత్ । అన్యత్రమార్కండేయే ॥ తీర్థం ప్రసాదంనీత్వాచ ఆచార్యాయప్రదాపయేత్ । యతీనాంచమునీనాంచవైష్ణవానాంతథైవచ । దీక్షితబ్రాహ్మణానాంచ దాపయేత్క్రమయోగతః క్షత్రియాణాంవిశాంచైవ శూద్రాదీనాంయథావిధి॥

ఇతి కౌశికకులశీలకేన ఫణిపురం శ్రీ కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా ఫణిపురం రంగస్వామిభట్టారకేన విరచితా భగవద్యాగదీపికా సమాప్తా

శ్రియైనమః

అగ్నిప్రతిష్ఠాపనవిధిః.

—:o:—

కేశవార్యగురుపూర్వసంతతిం వాసుదేవపదపద్మశేఖరాం ।
పాంచరాత్రపరిశీలనోద్యతాం భావయామిసతతందయానిధిం ॥
శ్రీరంగరాజఃకురుతే కేశవార్యతనూద్భవః ।
అగ్నికార్యప్రయోగంతు పాద్మతన్త్రసముద్ధృతం ॥

కుండస్యస్థండిలస్యవా పశ్చిమేదక్షిణేవాపార్శ్వే ఆచార్యః ఆసనేసముపవిశ్య ఆత్మనోదక్షిణేపుష్పభాజనం అన్యానిహోమద్రవ్యాణి వామేవిన్యస్యకుండస్యోత్తరపార్శ్వే ప్రాగగ్రంచతుర్వింశతి దర్భానాస్తీర్య తేషు ॥ శ్లో ॥ ఆజ్యపాత్రంచరుస్థాలీం ప్రోక్షణీంసమిధఃకుశాన్ ప్రణీతాంతండులాంస్తోయం పరిధీన్స్రుక్స్రువౌతథా ॥ దర్వీమగ్నేర్విహారణం వ్యజనానిచమేక్షణం ॥ శుష్కంచకాష్ఠంఘంటాంచ గంధద్రవ్యంచసాక్షతం ॥ ద్వంద్వశస్తిరశ్చీనం పశ్చిమతఃప్రాగపవర్గమాసాద్య ప్రాణానాయమ్య హోమార్థమగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే ॥ఇతి సంకల్ప్యకుండేస్థండిలేవాప్రాగాయతా ఉదగాయతా తిస్రస్తిస్రో రే

తిస్రోరేఖాఇత్యత్ర ॥ కపింజలే ॥ యామ్యాదిచోత్తరాన్తన్తు ప్రథమంవిలిఖేద్బుధః । పశ్చిమాదిస్తుపూర్వాన్తం పశ్చాత్సమ్యగ్విలిఖేత్క్రమాత్ ॥ జయాఖ్యే ॥ ఉల్లిఖేదస్త్రరాజేన దర్భకాండేనయత్నతః ॥ ఇతి. అభ్యుక్ష్యేత్యత్ర ॥ విష్ణుతిలకే ॥ జలమాదాయహస్తేన దక్షిణేనాథదేశికః ॥ అవాక్కరతలంకృత్వా సేచనంతదభ్యుక్ష

ఖాదభర్ద్వయేన మూలమాత్రేణోల్లిఖ్య దర్భస్తంభనాద్భిరభ్యుక్ష్య మథితంలౌకికంవాగ్నిం కుండమధ్యే నిధాయ ప్రజ్వాల్య ఆర్ద్రపాణి నానఖపృష్ఠమదర్శయన్ ప్రణవేనపరిసమూహ్య ॥ శ్లో ॥ ప్రాగగ్రై రుదగగ్రైశ్చదర్భైః పంచభిరేవవా ॥ సప్తభిర్నవభిర్వాపి యద్వై

ణం ॥ కరేణజలమాదాయ ఊర్ధ్వాంగుష్ఠేనముష్టినా ॥ అభితస్సేచ యేత్తత్ర హ్యభ్యుక్షణముదాహృతం॥ హస్తేనవారిసంగృహ్య తత్తలం చాప్యధోముఖం ॥ సంసేచనన్తు యత్కుర్యాత్ప్రోక్షణమితీర్యతే॥ మథితంలౌకికాగ్నిమితి ॥ తదుక్తంవిష్ణుతిలకే ॥ నిత్యాగ్నిర్వృద్ధ ఇత్యుక్తోఉత్సవాగ్నిర్యువాభవేత్ । దీక్షాశాంతిప్రతిష్ఠాదౌ బాలాగ్ని రభిధీయతే । అరణ్యామథితోవహ్నిః బాలసంజ్ఞశ్చతుర్ముఖ । సూర్య కాంతశిలాజన్మా యువావాగ్నిరుదాహృతః । వృద్ధాగ్నిరుచ్యతేబ్ర హ్మన్ శ్రోత్రియాగారసంభృతః తత్తత్కర్మానుగుణ్యేన వహ్నింధ్యా త్వావిచక్షణః ॥జిహ్వాభేదేనేతి॥ అగ్నేర్జిహ్వాభేదాఃహోమఫలభేదా శ్చసంహితాంతరేపాద్మేచ ఉక్తం ॥ కాళీకరాళీసుమనా లోహితాధూ మ్రవనహి ॥ స్ఫులింగినీవిశ్వరూపీ సప్తజిహ్వాఃప్రకీర్తితాః ॥ కాళ్యా స్తుమధ్యమస్థానం కరాళ్యాఃపూర్వదిగ్భవేత్ ॥ మనోజయాయాస్త్వా గ్నేయః లోహితాయాస్తువారుణం ॥ సుధూమ్రాసోమనిలయా స్ఫు లింగన్యనిలాశ్రయా ॥ ఐశాన్యాంవిశ్వరూపీతు ఏవంస్థానంస్మరేత్క్ర మాత్ ॥ జిహ్వాయాందక్షిణేవక్త్రే ధూమ్రాయాంమారణాదికం ॥ లోహిన్యాంచవశీకారః కాళ్యాంకర్మచశాన్తికం ॥ సర్వసిద్ధిస్స్ఫు లింగిన్యా మానవదక్షిణేతరే ॥ విశ్వరూపాన్యాంరసజ్ఞాయా మణిమాది మహాఫలం ॥ కరాళికావిజయదా పుష్టిదాచమనోజవా ॥ కాష్ణ్యం

కాదశసమ్మితైః ॥ గ్రంథీకృతాగ్రైర్ద్వంద్వైః పంచవింశతినిష్ఠితైః ॥
ఇత్యగ్నిం వాసుదేవసంకర్షణప్రద్యుమ్నానిరుద్ధమంత్రైః ప్రాగాదిప
రిస్తీర్య ప్రణవేన పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా ఆత్మనః పురతః పరిస్తర
ణాగ్నిమధ్యే ప్రణీతాం నిధాయ అద్భిరాపూర్య ప్రాదేశసమ్మితం ద్విద

లోహిత్యమేతాసాం వర్ణం శ్యామత్వమేవచ ॥ స్ఫులింగరూపం చత
తో వర్ణస్స్ఫటికసన్నిభః ॥ తపనీయనిభః ప్రోక్తో జిహ్వాయామాను
పూర్వశః ॥ ఇతి ॥ అగ్నేశ్శ్రోత్రాదిరూపణం ॥ పాద్మే ॥ యత్ర కా
ష్ఠస్తత్ర చ్ఛ్రోత్రం యత్ర ధూమస్తు నాసికా ॥ యత్రాల్పజ్వలనం నే
త్రం యత్ర భస్మస్తు తచ్ఛిరః ॥ యత్ర జ్వాలా తత్ర జిహ్వా తత్రైవ జు
హుయాద్ధవిః స్రువేణాజ్యం హునేదగ్నౌ హస్తేన సమిధాదికం ॥ చరుం
పలాశపత్రేణ హునేత్పూర్ణాహుతిం స్రుచా ॥ కుండధ్యానరూపం చ
ఉక్తం । సంహితాంతరే ॥ ప్రాచ్యాం శిరస్సమాఖ్యాతం బాహుయు
గ్మం వ్యవస్థితం । ఐశాన్యాగ్నేయకోణేతు జంఘే వాయవ్యనైరృతే ।
ఉదరం కుండమిత్యుక్తం యోనిర్యోనిర్విధీయతే ॥ హోమకాలే భావనా
క్రమమాహ ॥ విష్ణుతంత్రే ॥ సమిద్ధోమే స్థితం ధ్యాయే దాసీనం చరురా
హుతౌ ॥ ఆజ్యహోమే శయానం స్యా చ్ఛేషాణాస్తు గతాగతం ॥ సమి
ధః ఇతి ॥ తదుక్తం మార్కండేయే ॥ పాలాశం బిల్వసమిధం శమీం వై బ
దరం తథా ॥ అశ్వత్థం వటవృక్షం చ ప్లక్షమౌదుంబరం తథా ॥ ద్వాద
శాంగులదీర్ఘం తు తత శ్శాంతికరం విదుః ॥ త్రయోదశాంగులం ద్వై
వమాపర్కం తు చతుర్దశం । పంచదశాంగులాయామ మాభి
చారకముచ్యతే ॥ సర్వేష్వనామికానాహం ప్రమాణమితి నిశ్చ
యః ఇతి ॥ నిషిద్ధసమిల్లక్షణమాహ ॥ పాద్మే చతుర్థే ॥ చమర

దర్భకూర్చంతత్రనిక్షిప్య త్రిదర్భకూర్చేనపిధాయ అక్షతైరభ్య
చ్యర్చ్య ప్రోక్షణీం ప్రణీతాజలేనాపూర్య తత్రస్థద్విదర్భకూర్చం ప్రో
క్షిణ్యాంనిధాయ తత్పాత్రమాత్మనోగ్రేవిన్యస్య ప్రోక్షణీపవిత్రం కర
యోరంగుష్ఠానామికాభ్యాంధృత్వా త్రిరుత్పూయ కరకోదకేనప్రోక్ష

హీనేవినాశస్స్యాద్భేదే క్షీణకరంభవేత్ । ఆద్రాః సుబంధునాశస్స్యా
త్పుత్రనాశః పురాతనే । క్షతాసు నాయాం మరణం కలహశ్చ శాఖినీ।
ఉద్వేగాయభవేత్స్థూలా ప్రహస్వాపగ్రహకారిణీ । దీర్ఘాతిపుష్టికర
ణీ త్యాజ్యారోపయుతాసమిత్ । హోమముద్రాః ॥ ఖగప్రశ్నే ॥
చరూణాంసూకరీముద్రా ఆజ్యేమృగముఖీతథా । సమిధోహంసము
ద్రేతి హోమముద్రాఃప్రకీర్తితాః । సూకరీకరసంకోచీ మృగీము
క్తకనిష్ఠకా హంసీముక్తకతర్జన్యా హోమముద్రాఃప్రకీర్తితాః ।
చరుంపలాశపత్రేణ యద్వాహస్తాదినాభవేత్ । ఇతిపాద్మే । హోమ
ద్రవ్యవిశేషానాహ ॥ పాద్మే ॥ యజ్ఞవృక్షోద్భవైశ్శాంతిం సౌభాగ్యం
కుసుమైశ్శుభైః । ధూపద్రవ్యైస్సదారోగ్యం పుష్టిందధ్నాపయశ్శుచిః
అన్నైర్నవివిధాన్కామానాజ్యేనాయుష్మతీఃప్రజాః । శ్వేతపద్మైస్తుజు
హుయాదిచ్ఛన్బ్రహ్మశ్రియంవరః లక్ష్మీపుష్పైస్తుజుహుయాల్ల
క్ష్మీకామోథవారుణైః । పద్మైర్బిల్వసమిద్భిర్వా జ్ఞానకామస్తుసర్పి
షా । కన్యాకామఃకాలపుష్పైర్గోకామోగోమయైఃపునః । ఆయు
ష్కామస్తుదూర్వాభిర్భూమికామస్తుమృత్స్నయా । యవాగ్వాం
ద్రియకామస్తు తిలైస్సర్వజనప్రియః । బ్రహ్మవర్చసకామస్తు బ్రహ్మ
వృక్షసముద్భవైః వేణుభిశ్చయవైశ్చైవనీవారైశ్శాలిభిస్తథా। సర్వే
కామాఃప్రసిద్ధ్యంతి హోమశుబీజైర్యధోచితైః। లాజహోమేనసిద్ధ్యం

ణీంప్రోక్ష్య ఆజ్యపాత్రాది హోమద్రవ్యాణిసర్వాణిప్రోక్షణీతోయే
న కూర్చేనప్రోక్ష్య తానినామాదేశం స్పృష్ట్వా ప్రోక్షణీవారిణా
ప్రదక్షిణంపరిషిచ్యప్రోక్షణీం పునరద్భిరాపూర్యతత్రవాసుదేవ మన్
త్రైరభ్యర్చ్యప్రోక్షణీం అగ్నికోణేనవసంఖ్యాకదర్భసంస్తరేనిక్షిప్యప్ర

తి సర్వకామానసంశయః। అన్నైరన్నాదికామస్తు పుత్రకామస్తుపా
యసైః । నింబపుష్పైర్హిరణ్యార్థీ సర్వంసిధ్యతిసర్పిషా।హోమే
సర్పిర్మధుక్షీర ధారాస్యాచ్చతురంగులా। శుక్తిర్దధ్యాహుతిర్గ్రాసం
పాయసాద్యాహుతిర్భవేత్ । భక్ష్యాహుతిస్తదర్ధంస్యాత్ ఫలైఃపు
ష్పైరఖండితైః । నిష్పావబీజమానాతు ధూపద్రవ్యాహుతిర్భవేత్
అష్టాంగులాతదర్భావా సమిద్దూర్వాషడంగులా । మృద్వీకాత్ప్ర
మాణాతు గోమయాహుతిరిష్యతే । ఇతి. ప్రజ్వాల్యేతి ॥ విష్ణుతిలకే
పంచమే ॥ వాయుమన్త్రేణకుండాగ్నింవ్యజనేనప్రబోధయేత్ । ఇతి.
పరిసమూహ్యేతి ॥ ఈశ్వరేపంచమే ॥ హృదాదక్షిణహస్తేనకుర్యా
త్పరిసమూహనం। ప్రదక్షిణక్రమేణైవహ్యాద్రపాణితలేనతు । తిర్య
గ్వాధోముఖస్తేన నఖపృష్ఠమదర్శయన్ । సాగ్రాంశ్చదర్భాన్
సంగృహ్య బహూనపికుశానపి।షట్త్రింశదంగులాన్కూర్చాన్ పరిస్తర
ణకర్మణి । ద్వాదశాంగులమాయామంపవిత్రంసముదాహృతం ।
హస్తమాత్రసమాయామం కూర్చంప్రోక్షణకర్మణి । ప్రణీతా
యామిత్యత్ర ॥ కపింజలే ॥ పూరయిత్వాతతోత్పూయ అగ్నేరీశాన
పార్శ్వతః ॥ స్థాపయిత్వాసమభ్యర్చ్య దర్భేణచపిధాయవై ॥ ఇతి.
॥ అగ్న్యావధిశ్రయేదితి ॥ విష్ణుసంహితాయాం ॥ యన్త్రేణాగ్న్యావధిశ్రి
త్య శ్రపయేద్వ్యజనానితైః ॥ పర్యగ్నికృత్వేతి ॥ విశ్వామిత్రే ॥ ఉత్తరే

హితాయాంత్రివిక్రమం ధ్యాత్వాభ్యర్చ్య ఐశాన్యే తాదృశదర్భే సంస్తరే విన్యసేత్ అగ్నేర్దక్షిణతో నవదర్భసంస్తరే ద్వాదశదర్భకూర్చే బ్రహ్మాణం తన్మంత్రేణావాహ్య అభ్యర్చ్య విష్ణుగాయత్ర్యా చరుస్థాలీంప్రక్షాళ్య తత్రాఢకపరిమిత తండులాన్ప్రక్షిప్య హృదయాద్యంగమంత్రైః ప్రక్షాళ్యాధిశ్రయేత్ ద్రావితగాలితమాజ్యం ఆజ్యస్థాల్యాంనిరూప్య తత్రదర్భాగ్రం ద్వయమంత్రేణ నిధాయతామగ్నావంగారేషువిన్యస్య తస్యావేప్తేనబర్హిషా పర్యగ్నికరణంకృత్వా ఉద్ధృత్య స్వపురతోనివేశ్య ద్విదర్భకూర్చేనోత్పూయ కూర్చమ

ణాగ్నిమంగారేష్వారోప్యాథస్వవహ్నినా ॥ దర్భేణకృత్వాపర్యగ్నిం త్రీన్వారానపతార్యచ ॥ దర్భమగ్నౌవినిక్షిప్య ఘృతంస్వపురతోన్యసేత్ ॥ ఇతి ॥ ఆజ్యసంస్కారంపరిస్తరణాంతమేవకుర్యాత్ ॥ ఇతి చోక్తం విష్ణురహస్యే ॥ అగ్నేఃపరిస్తరాదన్తః ఆజ్యసంస్కారమాచరేత్ ॥ అజ్ఞానాచ్చేద్బహిఃకుర్యాన్మోహీనరకభాగ్భవేత్ ॥ ఆజ్యపాత్రమితి॥అధస్తాదాజ్యపాత్రన్తువిస్తారచతురంగులం॥ఉపర్యష్టాంగులంవృత్తంతన్నాళంహస్తసమ్మితం॥ప్రణీతాంప్రోక్షణీంచైవనాళహీనంతుకారయేత్ ॥ఇధ్మాయామోద్వితాలేన పరిధిర్బాహుమాత్రకః॥పరిధీన్విన్యసేదితి ॥ విష్ణుతిలకే ॥ శ్రీధరేణనృసింహేన హయగ్రీవేణవైజపన్ ॥ పరిధీంస్త్రీంశ్చసంస్థాప్య పశ్చిమంపరిధింతతః ॥ ఛందసామాదినాస్పృష్ట్వాఅగ్నేరైశానకోణయోః॥అగ్నీశానమన్త్రాభ్యామాఘారసమిధావపి॥ తత్తత్కోణేవినిక్షిప్య చోర్ధ్వాగ్రంచతురానన ॥ బృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం ॥ చతుర్థపాదే ॥ పరిధీన్విన్యసేద్దిక్షు ప్రాచీవర్జంగురూత్తమః ॥విష్వక్సేనేచ ॥ పరిధిర్హస్తమాత్రస్స్యాత్ స్థండిలేకుండ

ద్విఃస్పృష్ట్వా అగ్నౌప్రహృత్య ఆజ్యంసురభిముద్రయా అమృతీకృత్య దర్భైరాచ్ఛాద్య కుండమభితః ఇంద్రాదీనభ్యర్చయేత్ స్రుక్స్రువౌ ఉష్ణోదకేనప్రక్షాళ్య తయోర్మూలమధ్యాగ్రాణి కుశపంచకకూర్చమూలమధ్యాగ్రైః క్రమేణ బ్రహ్మమంత్రేణ సమ్మృజ్య కూర్చగ్రంథింవిసృజ్య అగ్నౌప్రహృత్య ఆత్మనఉదీచ్యాంనిదధ్యాత్ స్రువేణాజ్యమాదాయ హోమనస్తుషుసంసిచ్య చరుమాజ్యేనాభిఘార్య ఆత్మనః పార్శ్వే తంఅవస్థాపయేత్ ॥శ్లో॥ కేవలాన్నంతథామాద్గం పాయసాన్నం గుళోదనం । చతుర్విధశ్చరుర్జ్ఞేయః పాకచుల్ల్యామపీష్యతే॥ యాదృ

ఏవవా ॥ మధ్యమేఖలయాతుల్యమంగుష్ఠనహనంవిదుః ఇతి. కపింజలె ॥ పరిధింపశ్చిమెభాగె విన్యసేత్సుసమాహితః ॥ దక్షిణోత్తరపార్శ్వే తు విన్యసేత్పరిధీన్క్రమాత్ ॥ వరాహసంహితాయాం। అథవక్ష్యేవిశేషేణ పరిధీనాంక్రమన్తతః॥ పరిధింహస్తమాత్రన్తు ప్రమాణంమేఖలోపరి ॥ శక్రాదిచకుబేరాన్తం త్రీణిచైవతునిక్షిపేత్ ॥ ఇతి ॥ నిత్యేపరిధినిషేధః ॥ పాద్మే అష్టాదశే నారదీయేపంచవింశేచ ॥ కామ్యేపరిధయోనేష్టానిత్యేకర్మణివానవా ॥ నిత్యహోమేషుపరిధీన్బహిర్దిక్షున దాపయేత్ ॥ఇతివిష్ణుతిలకెపంచమాధ్యాయె ॥ నారదీయేతు ॥ నిత్యేపరిధయోనేష్టాయథాలాభాత్తువ్రోత్తరం ॥ ఆఘారాహుతిరితి ॥ అనిరుద్ధకపింజలేచ ॥ అనిలాద్యగ్నిపర్యన్తమాఘారంప్రథమంహునేత్ ॥ నైఋతేశానపర్యన్తమాఘారన్తుద్వితీయకం ॥ ఇతి. నిత్యాగ్నౌవైష్ణవీకరణనిషేధమాహ ॥ శ్రీప్రశ్నేద్వావింశె ॥ మత్సంగాదుత్థితంధ్యాత్వా వహ్నింకుండేవిసర్జయేత్ । ముఖాన్తమాహుతీర్హుత్వా తతోవహ్నేర్యథాక్రమం । జాతకర్మక్రియాదీనికల్పయేదస్యవైర

జ్ఞివేద్యతే బింబే హోతవ్యశ్చాపి తాదృశః॥ ప్రత్యగారంభం ఉదక్సంస్థాం
త్రీన్పరిధీన్ శ్రీధరహయగ్రీవ నృసింహమన్త్రైః పరిస్తరాద్బహిశ్శిఖీశాన
కోణయోః ఊర్ధ్వసమిధౌ చ అగ్నీశానమన్త్రాభ్యాం నిధాయ మనసా
బ్రహ్మాణంధ్యాయన్ అగ్నౌ పంచదశసంఖ్యాకం ఇధ్మం ముష్టిముద్రయా
దద్యాత్ ॥ సప్తకుశకూర్చవేష్టిత వామకరే ఆజ్యపాత్రంనిధాయ స్రు
వేణాజ్యమాదాయ ప్రథమం నైఋతేశానపర్యంతం ప్రాజాపత్యం
ద్వితీయం అనిలాద్యగ్నిపర్యన్తం ఐంద్రం ప్రణవాదినమస్స్వాహాన్తం
ఆఘారంహుత్వా ఆజ్యభాగార్థం తథైవదక్షిణే ఆగ్నేయముత్తరే సౌ
మ్యం మధ్యేవ్యాహృతిత్రయేణ జుహుయాత్ ॥ శ్లో ॥ ద్విశీర్షకం

మే । మదన్యదేవతాహోమే త్విత్థమగ్నేస్తుసంస్క్రియా। ఆవయోస్తు
యదాహోమఃక్రియతే గురుణాయది । తదామన్ముఖతో వహ్నిముత్ప
న్నంమనసాస్మరేత్ । ఏతస్యజాతకర్మాది క్రియానాస్తికదాచన ।
ప్రతిష్ఠాయాంఉత్సవేచ మాముద్దిశ్యాన్యకర్మను ఇత్థముత్పాద్యజుహు
యాద్వహ్నిందేశికసత్తమః । ఇత్యుక్తత్వాత్ పాద్మసంహితాయామ
పి వైష్ణవాగ్నీకరణానుక్త్యావచనానాంపార్థక్యేనచ లక్ష్మీనారాయణ
యోర్వినా ఇతర దేవతా సంబంధహోమే వైష్ణవాగ్నీకరణంకర్త
వ్యమితి నిశ్చయః । పూర్ణాహుతిరితి ॥ సంహితాంతరే ॥ ప్రాయశ్చి
త్తార్థమాజ్యేన పంచోపనిషదాశతం ॥ అనుయాజేధ్మసమిధః పరి
ధీంశ్చఘృతాప్లుతాన్ ॥ సమాదాయహునేదగ్నౌ విష్ణుమంత్రేణదేశి
కః ॥ స్రువంన్యసేత్తుపురతో ఘృతస్థాలీంచదక్షిణే ॥ స్రుచోత్తరేతథా
న్యస్య స్రువంవై దేశికోత్తమః । పరిస్తరకుశాన్పశ్చాత్ ॥ సర్వా
నాదాయదేశికః ॥ ఉత్తరాగ్రాంశ్చహస్తాభ్యాం గృహ్ణీయాత్క్రి

సప్తహస్తం త్రిపాదంసప్తజిహ్వాకం । వరదంశక్తిపాణించ బిభ్రాణం స్రుక్స్రువౌతథా ॥ అభీతిదంచవర్మధరంవామేచాజ్యధరంకరే ॥ ఇత్యగ్నింధ్యాత్వా అగ్నిజననశాంతయె ద్వాదశాక్షరవిద్యయా తిలానాఘూరసంమిశ్రా నష్టోత్తరశతవారంజుహోతిపర్మణాఽరిషించతి నిత్యార్చనాతిరిక్తవిధావగ్నిమధ్యే ఆరాధనోక్తవద్యోగపీఠం ప్రకల్ప్య తత్రాన్నం తేనైవసర్పిషా సకృత్సకృద్ధుత్వా ద్వాదశాక్షరవిద్యయా హృదయాకాశాత్ దక్షిణనాసికామార్గేణ అగ్నిమధ్యస్థయోగాసనె భగవన్తమావాహ్య ధ్యాత్వా అగ్నిమధ్యగదేవస్య మంత్రన్యాసంకృత్వా అర్ఘ్యంసమర్పయామి పాద్యంసమర్పయామి ఆచమనంసమర్ప

మయోగతః ॥ దర్భమూలానధాజ్యేన స్రుచోమధ్యేతుమధ్యమం ॥ స్రువగర్తేతథాచాగ్రాన్ స్పర్శయిత్వాయథావిధి ॥ త్రిఃకృత్వాతుయథాన్యాయం ఓంకారంసముదీరయన్ స్పర్శయిత్వాయథాచాయోః విశ్వరూపాఖ్యాంవహ్నినేత్రిమాత్ ॥ ప్రణీతాజలమధ్యస్థం వాసుదేవంశ్రియఃపతిం ॥ ఉద్వాస్యహృదయెపశ్చాత్ ప్రణీతాంపురతోన్యసేత్ ॥ ప్రోక్షణీవారిమధ్యస్థం దేవదేవంత్రివిక్రమం ॥ హృదయాంభోరుహేస్థాప్య దేశికస్తదనంతరం ॥ ప్రోక్షణీపాత్రతోయంచ ప్రక్షిపేత్ప్రణీతాజలె ॥ బ్రహ్మాదీశానపర్యంతం ప్రోక్షయేన్మూలవిద్యయా ॥ ప్రోక్షణీపాత్రతోయేన పరిశిష్టేనదేశికః ॥ నామత్రయంసముచ్చార్య ప్రోక్షయేదాత్మనస్తనుం ॥ పాత్రాసనకుశాంశ్చాథ ప్రణీతాసనమేవ చ ॥ ఇధ్మప్రవచనంచాగ్నౌ నిక్షిపేదోమితి బువన్ ॥ బ్రహ్మాణంగంధపుష్పాద్యై రర్చయిత్వాథదేశికః ॥ బ్రహ్మాణంతుసముద్వాస్య తత్కూర్చంతువిసర్జయేత్ ॥ పరిషేకంతతఃకృత్వా పూర్వోక్తవి

యామి మధుపర్కం నివేదయామీతి ప్రథమం సంకల్ప్య ప్రత్యుపచారం తత్తన్మంత్రేణ సకృత్సకృత్ జపార్థం సకృత్ పరివారార్థమపి తత్తన్మంత్రేణ సర్పిషా జుహుయాత్ ప్రతిష్ఠాదావేవమగ్నిం సంసాధ్య తత్తదుక్తవిధినా ప్రధానాహుతీర్హుత్వా కుక్కుటాండప్రమాణం ఘృతాప్లుతం చరుపిండం ససమిద్దర్భకుసుమం స్రుచోగ్రే నిక్షిప్య స్రువేణాభిఘార్య మూలమంత్రేణ స్విష్టికృతం హుత్వా పంచోపనిషన్మంత్రైరాజ్యేన సకృత్సకృద్ధుత్వా పూర్ణాహుత్యర్థం స్రుచమాజ్యేన సంపూర్య ససమిద్దర్భం నాసికాగ్రాన్తముద్ధృత్య స్రువేణాభిఘార్య మూలమంత్రేణ హుత్వా శాంత్యర్థమాజ్యేన ఓం-అయా

ధినాగమః ॥ ఇతి. అన్యత్ర జుహుయాన్మూలమంత్రేణ పూర్ణాహుత్యాంతు దేశికః ॥ స్రుచం జలేన సంపూర్య బహిః కుండాత్ప్రదక్షిణా సేచయేద్వారి శేషం తు నినయేచ్ఛిరసి స్వయం ॥ మూలమంత్రం జపిత్వాథ కించిదాదాయ భస్మనా । లలాటమూలమధ్యే చ ధారయేద్దేశికోత్తమః ॥ అగ్నిమధ్యగతం దేవం హృదయేఽనుసమర్పయేత్ ॥ ఇతి. ప్రణీతావారిప్రయోజనమాహ ॥ సంహితాన్తరే ॥ ప్రణీతాపాత్రమధ్యస్థతోయేనైవాథ దేశికః ॥ మద్భక్తాన్ప్రోక్షయేత్సమ్యగ్నామత్రయముదీరయన్ ॥ తత్పాత్రేంద్రాదితోయైశ్చ శాంకరాద్యైర్యథాక్రమం ॥ సదస్యాన్ప్రోక్షయేత్పశ్చాద్ద్విషట్కాక్షరవిద్యయా ॥ ఇతి. నామత్రయం తు ॥ అచ్యుతాయ నమః అనంతాయ నమః గోవిందాయ నమః ॥ ఇతి ॥ కపింజలే పూర్ణాహుతిశబ్దనిర్వచనమాహ ॥ న్యూనం వాప్యధికం వాపి ప్రమాదాత్కర్మ యత్కృతం ॥ యయాహుత్యా చ పూర్ణం స్యాత్ సా తు పూర్ణాహుతిస్స్మృతా ॥ ఇతి ॥ శాంతిమం

హ్యగ్నే భూర్భువస్సువస్స్వాహా ఓం-త్వం దేవానాంబృహత్తరజాతవేదో హుతాశనభగవన్ త్వంమాహింసీః స్వాహా । ఓం-ఉత్తిష్ఠపురుషరంహ రిపింగలదేహిన్ ద్రవిణం ప్రయచ్ఛ స్వాహా । ఓం-పతనమాహయాగ్నె భూర్భువస్సువస్స్వాహేతి। శాంతిమంత్రచతుష్టయేన సకృత్సకృద్ధుత్వా ప్రాగ్వదగ్నింధ్యాత్వా గంధపుష్పధూపాక్షతానాత్మనః పురతోఽగ్నిము ద్దిశ్య సమర్ప్య మధుపర్కం నివేద్య స్రుచం చ లేనసంపూర్య బహిః కుండాత్ప్రదక్షిణావర్తనాసిక్త్వా వారి శేషం నినయేచ్ఛిరసిస్వయం భస్మనాతిలకంధృత్వా పుష్పాంజలిస్సన్ ॥ శ్లో ॥ ఆసనాద్యంతుపూ ర్ణాన్తం హవనంయన్మయాకృతం ॥ ద్రవ్యహీనంక్రియాహీనం మ

త్రచతుష్టయేనఇతి ॥ ఏతేశాన్తిమన్త్రాః పాద్మోద్ధృతాః పాద్మె అగ్ని ప్రతిష్ఠావిధౌ శాంతిమంత్రప్రయోగస్య అనుక్తావపి తద్వైయర్థ్యపరి హారాయ అస్మిన్ప్రయోగే ఉపయుక్తాః ॥ పరిషిచ్యేత్యత్ర ॥ నారదీ యె ॥ చుళకంపూరయిత్వా తువారిణాపరిషేచయేత్ ॥ స్రువేణజుహు యాదితి ॥ విష్ణుసంహితాయాం ॥ స్రువేణైవద్రవద్రవ్యం దధిక్షీరాది సర్వదా ॥ హోతవ్యంవిధినాసర్వ మన్యథాదోషమాప్నుయాత్ ॥ ఈశ్వరసంహితాయాం ॥ అగ్నికార్యేవైష్ణవీకరణె ॥ హృదానలంపు టీకృత్య కర్మనామసముచ్చరేత్ ॥ సంపాదయామిస్వాహాన్తం సర్వక ర్మస్వయంక్రమః ॥ ఇతి. ఆహుతిప్రమాణమాహ ॥ విష్వక్సేనె ॥ ద్వి శత్తైః పంచవింశద్భిః వ్రీహిభిశ్చైవపూరితం ॥ శుక్తిమాత్రమితిఖ్యాతం మానంతేనైవకల్పయేత్ ॥ పరిస్తరణదర్భప్రయోజనమాహ ॥ వి శ్వామిత్రె ॥ దర్భాన్సర్వాన్సమాదాయ వినియుక్తాన్యథాక్రమం ॥ ఆద్యప్రభృతిసకలం దగ్ధ్వానిరవశేషతః ॥ అనుయాజంతథాఘార సమి

న్త్రహీనమభక్తికం ॥ తత్సర్వంక్షమ్యతాందేవ దీనంమామాత్మసా
త్కురు ॥ ఏవమగ్నిస్థందేవం ప్రార్థ్య పుష్పాంజలింసమర్ప్య ప్రణమ్య
ద్వాదశాక్షరసహితం భగవన్మంత్రమూర్తేః స్వపదమాసాదయాసా
దయేత్యగ్నిస్థం భగవన్తం వామనాసికామార్గేణ పూరకవాయు
నాంతఃప్రవేశ్య స్వహృత్పద్మగతం ధ్యాయేత్ ॥

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న
కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా
రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః అగ్నికార్య
ప్రయోగః సమాప్తః

—:o:—

ధౌపరిధీనపి ॥ ఊర్ధ్వంహుత్వాప్రణీతాంచ స్థాపయేదాత్మనఃపురః ॥
న్యాసాదౌనమస్స్వాహాదియోగః ॥ పాద్మే ॥ త్రయోవింశే ॥ న్యాసేన
మోంతస్స్వాహాన్తో జపపూజాహుతిష్వపి ॥ వశ్యేచాకర్షణవిధౌ ఉ
చ్చాటేహుంకృతిర్భవేత్ ॥మారణేఫట్ కృతిర్జ్ఞేయా స్తంభవిద్వేష
మోహనే ॥ నతింవినాంగమన్త్రాస్స్యుర్ధర్మాదౌనతిరేవసా ॥ అన్యత్ర
హావిర్హోమేప్రయోక్తవ్యః స్వాహాన్తంసకలంమునే । అభ్యంతరోపచా
రేష్వప్యాగచ్ఛాంతోభిముఖీకృతిః। క్షమస్వాంతోవిసర్గేతు నమోం
తశ్చాన్యకర్మణి ।

ఇతి కౌశికకులతిలకేన ఫణిపురం శ్రీ కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా
ఫణిపురం రంగసామిభట్టారకేన విరచితా అగ్నికార్యదీపికా
సమాప్తా

———

శ్రియైనమః

వాసుదేవపుణ్యాహవిధిః.

అథాచార్యః ఆసనేసముపవిశ్య పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం+తమాశ్రయే ॥ దివ్యాకారం+ఉపాస్మహే ॥ హరిః ఓమ్ తత్సత్ ప్రారీప్సితస్యకర్మణః నిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం ఆదౌశ్రీవిష్వక్సేనారాధనంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ఓం-భూఃవిష్వక్సేనమావాహయామి ఓమ్భువఃవిష్వక్సేనమావాహయామి ఓంసువఃవిష్వక్సేనమావాహయామి ఓంభూర్భువస్సువః విష్వక్సేనమావాహయామి విష్వక్సేనాయనమః ధ్యాయామి ఆవాహయామి ఆసనంసమర్పయామి అర్ఘ్యంసమర్పయామి పాద్యంసమర్పయామి ఆచమనంసమర్పయామి స్నాపయామి స్నానాంగమాచమనం సమర్పయామి వస్త్రార్థమక్షతాన్ సమర్పయామి ఉపవీతార్థమక్షతాన్సమర్పయామి గన్ధంసమర్పయామి పుష్పాణిసమర్పయామి ధూపంసమర్పయామి దీపంసమర్పయామి ఏతేగన్ధాక్షతపుష్పధూపదీపోత్తరీయాభరణాస్సర్వాలంకారాస్సర్వోపచారాః విష్వక్సేనాయనమః గుడఖణ్డంనివేదయామి తామ్బూలం సమర్పయామి మంత్రపుష్పంసమర్పయామి సువర్ణపుష్పంసమర్పయామి

పాద్మే పుణ్యాహవిధేరదర్శనాత్ తత్రాన్తరేఽపికథితం చానుక్తం గ్రాహ్యమేవ హి ఇతిపాద్మోక్త్యాభ్యుపగమాత్ అయమేవ ఈశ్వరోక్తపుణ్యాహవిధిః ప్రయోగే పరిష్కృతః నను విష్ణుతిలక నారదాదిసంహి

సర్వోపచారాన మర్పయామి ఇత్యాత్మనఃపురతో కలశస్యదక్షిణపా
ర్శ్వే విష్వక్సేనమభ్యర్చ్య తతః విష్వక్సేనస్యోత్తరారాధనంకరిష్యే
ఇతిసంకల్ప్య పూర్వోక్తైరర్ఘ్యాదిభిరభ్యర్చ్య విష్వక్సేనాయనమః
యథాస్థానంప్రతిష్ఠాపయామీత్యుద్వాసయేత్ అథాచార్యః దేశ
కాలౌసంకీర్త్య స్నపనశుద్ధ్యర్థం స్వస్తిపుణ్యాహ వాచనంకరిష్యే
ఇతిసంకల్ప్య ఆత్మనఃపురతో శోధితే భూతలే ధాన్యపీఠ పరికల్ప్య తదు
పరి సౌవర్ణంరాజతంతామ్రంవా కరకం సుగన్ధోదకపూరితం రత్న
హాటక కూర్చ స్రగ్వస్త్ర పల్లవసంయుతం చన్దనాద్యుపలిప్తం నాళికే
రశిరస్కం విన్యస్య కుంభస్యచతుర్దిక్షు చతురో మూర్తిపాన్విన్యస్య॥
తేషుహస్తేషు ఓమ్ఆపః ఓమ్గన్ధాః ఓమ్సుమనసః ఓమ్అక్షతాః ఓమ్
దక్షిణాః ఓమ్దర్భాః ఏవంసాధకాన్ అభ్యర్చ్య ఓమ్ఆపస్సన్తు॥
ఓమ్గన్ధాఃసన్తు॥ ఓమ్సుమనసఃసన్తు॥ ఓమ్అక్షతాఃసన్తు ఓమ్ద
క్షిణాఃసన్తు॥ ఓమ్దర్భాఃసన్తు॥ ఇతిప్రతివచనంప్రత్యుక్తే తతః
కరకే ఓమ్ఓమ్ఓమ్పరమధామావస్థిత మదనుగ్రహకామ్య యోద్యతా
వతారేహాభిమత సిద్ధిద మన్త్రశరీరోమ్ నమోనమః॥ సహస్రారహుం
ఫట్ ఓంనమోభగవతే సుదర్శనాయాగచ్ఛాగచ్ఛేతిసుదర్శనమా
వాహ్యఅర్ఘ్యాదిభిరభ్యర్చ్య మంత్రన్యాసంకృత్వా సాధకాన్ప్ర
తి ఓంభవద్భిరనుజ్ఞాతఃపుణ్యాహంవాచయిష్యే ఇత్యుక్త్వా వాచ్య
తామితి ప్రతివచనంప్రత్యుక్తే దర్భైఃకలశంస్పృశన్ ఓంభగవానేవ

తాసు పుణ్యాహవిధిరుక్తోఽపికథమీశ్వరోక్త ఏవ గ్రాహ్యఇతిచేన్న
పూర్వాచార్యైః శ్రీయామునాచార్య శ్రీభాష్యకార దేశికప్రభృతిభిః
స్వీయసమయాచారగ్రంథేషు బహుధాప్రశంసితాసు రత్నత్రయమితి

స్వశేషభూతేనమయా స్వకీయైరేవ కల్యాణతమైః ఔపచారిక సాంస్ప
ర్శికాఽభ్యవహారికైః భోగైస్సర్వ పరిచ్ఛదాన్విత మాత్మానం
ప్రీతం కారయితుముపక్రమతే ఓంభగవతోబలేన భగవతోవీర్యేణ
భగవతస్తేజసా భగవతఃకర్మణా భగవతఃకర్మకరిష్యామి । ఓమ్భగ
వాన్ పవిత్రం వాసుదేవఃపవిత్రం తత్పాదాపవిత్రం తత్పాదోదకంపవి
త్రం ఓమ్తత్సత్ పుణ్యాహం భవన్తోబ్రువన్తు పుణ్యాహమస్త్వితి ప్ర
తివచనం ఓమ్తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి ధియోయో
నః ప్రచోదయాత్ । ఓమ్నారాయణాయవిద్మహే వాసుదేవాయ ధీ
మహి తన్నోవిష్ణుః ప్రచోదయాత్ ।ఏకపదీద్విపదీ త్రిపదీ చతుష్పద్యస్య
పిపదసి నహిపద్యసే నమస్తే తురీయాయ దర్శితాయ పదాయ
పరోరజసె అసావదోమాప్రపతత్ ఏషసాపరాప్రకృతి రేషతత్పరం
బ్రహ్మ ఏషప్రభవ ఏషోవ్యయః ॥ ఏషఆత్మా చతుర్విధః సర్వజ్ఞస్స
ర్వదర్శీ సర్వేశ్వర స్సర్వశక్తిస్సమృద్ధిమానగ్రంధిరన్యాన ఆద్యో
వశీ స్వాధీనోఽనాదిర నన్తోవ్యపగతనిద్రా భయక్రోధతన్ద్రీవ్య పగతే
చ్ఛాతమః క్లమవ్యాధిర్నిర్దోషో నిరధిష్ఠో నిరవద్యః ఏవంభగవన్తం
వాసుదేవమేవం విదుః యే నైవంవిదుః న తేవిదుః ఏషాకృతిరేషభగవా
న్వాసుదేవః ఏషాకృతిరేషభగవాన్సంకర్షణః ఏషాకృతిరేషభగవా
న్ప్రద్యుమ్నః ఏషాకృతిరేషభగవాననిరుద్ధః ఇత్యుక్త్వాశుద్ధిమన్త్రాన్
పఠేత్ శుద్ధయేస్తుపరో దేవో వాసుదేవోస్తుశుద్ధయె ॥ సంకర్షణ

ప్రసిద్ధాసు సాత్వత పౌష్కర జయాఖ్యసంహితాసు అస్యాః సాత్వతా
ర్థోపపాదకత్వాత్ యథా॥ఈశ్వరసంహితాయాం ప్రథమాధ్యాయె
॥ శ్లో ॥ అతస్సాత్వతాదీశ్వరోక్తశాస్త్రాణాంమునిపుంగవాః ॥ సారభూ

శుద్ధయేస్తు ప్రద్యుమ్నశ్చాస్తు శుద్ధయే । శుద్ధయే స్త్వనిరుద్ధోఽపి కేశ
వశ్చాస్తు శుద్ధయే ॥ నారాయణోస్తు విశ్వేశ శ్శుద్ధయే సర్వకర్మసు ॥
శుద్ధయే మాధవశ్చాస్తు సర్వలోకహితేరతః ॥ గోవిందశ్శుద్ధయే చాస్తు
పరమాత్మా సనాతనః ॥ శుద్ధయే విష్ణురస్త్వాద్య శ్శుద్ధయే మధుసూదనః॥
సర్వలోకహితో దేవ శ్శుద్ధయేస్తు త్రివిక్రమః ॥ వామనశ్శుద్ధయే చాస్తు
శ్రీధరోఽద్యాస్తు శుద్ధయే ॥ శుద్ధయేఽస్తు హృషీకేశః పద్మనాభోస్తు
శుద్ధయే ॥ సదా దామోదరో దేవ శ్శుద్ధయేస్తు జగత్పతిః ॥ శుద్ధయే పద్మ
నాభోస్తు శుద్ధయేఽస్తు సదా ధ్రువః ॥ అనంతశ్శుద్ధయే చాస్తు శక్త్యా
త్మా చాస్తు శుద్ధయే ॥ సర్వకర్మసు చైవ స్తు శుద్ధయే మధుసూదనః ॥
సదా విద్యాధిదేవోస్తు శుద్ధయే కపిలస్తథా ॥ శుద్ధయే విశ్వరూపోఽస్తు
శుద్ధయేఽస్తు విహంగమః ॥ క్రోడాత్మా శుద్ధయే చాస్తు శుద్ధయే బడబా
ననః ॥ శుద్ధయేఽస్తు సదా ధర్మశ్చాస్తు వాగీశ్వరస్తథా ॥ దేవఏకార్ణ
వశయ శ్శుద్ధయేఽస్తు నిరంతరం ॥ శుద్ధయేఽస్తు సదా ధర్మః కూర్మః పా
తాళధారకః ॥ వరాహశ్శుద్ధయే చాస్తు నారసింహోఽస్తు శుద్ధయే ॥
అమృతాహరణశ్చాస్తు శుద్ధయే సర్వకర్మణామ్ ॥ శ్రీపతిశ్శుద్ధయే చా
స్తు కాన్తాత్మా చాస్తు శుద్ధయే ॥ శుద్ధయే రాహుజిచ్చాస్తు కాలనేమి
ఘ్నఏవచ ॥ పారిజాతహరశ్చాస్తు లోకనాథోఽస్తు శుద్ధయే ॥ సర్వ
త్రశుద్ధయే చాస్తు దత్తాత్రేయో మహాప్రభుః ॥ న్యగ్రోధశాయీ భగ
వాన్ శుద్ధయే చాస్తు సర్వదా ॥ ఏకశృంగతనుశ్చాస్తు వామనశ్చాపి
శుద్ధయే ॥ త్రివిక్రమశ్శుద్ధయేఽస్తు శుద్ధయేఽస్తు నరస్సదా ॥ నారా

తంవిశేషేణ సాత్వతాథోపవాదకం॥ ఈశ్వరాఖ్యమిదంతంత్రం సాక్షా
త్సంకర్షణాచ్ఛ్రుతం ॥ ఇత్యుక్త సచనానురోధేన ఈశ్వరోక్త ఏవమవ

యణశ్శుద్ధయేఽస్తు హరిః కృష్ణశ్చ శుద్ధయే ॥ జ్వలత్పరశుధృగ్రామ శ్శుద్ధయేఽస్తు ధనుర్ధరః ॥ రామశ్చ శుద్ధయే చాస్తు వేదవిగ్భగవాంస్తతః శుద్ధయేఽస్తు సదా కల్కీ సర్వదోషక్షయంకరః ॥ శుద్ధయేఽస్తు సదా దేవః పాతాళశయనః ప్రభుః ॥ శుద్ధయే సంతు సర్వేషాం సర్వే సర్వత్ర సర్వదా । ఏతే సర్వే సదా దేవా శ్శాంతయే సంతు పూజితాః ॥ బుద్ధయే పుష్టయే సంతు సిద్ధయే భక్తయే పి చ ॥ శివాయ ముక్తయే సంతు వృద్ధయే సర్వకర్మణామ్ ॥ మన్త్రాణాం దేశికానాఞ్చ స్థానానామపి సర్వదా ॥ పుత్రమిత్రకళత్రాణాం దాసీదాసగవామపి ॥ వేదశాస్త్రాగమాదీనాం వ్రతానామిష్టసంపదామ్ ॥ మనోరథానాం సర్వేషాం హితానాం సంతు సర్వదా ॥ ఆయుష్యారోగ్యమేధానాం ధనధాన్యాదిసంపదామ్ ॥ పుణ్యానామాశిషాదీనాం గుణానాం శ్రేయసామపి ॥ రాజ్ఞో జనపదస్యాపి యజమానస్య మన్త్రిణామ్ ॥ వైష్ణవానాం విశేషేణ పరత్ర హితమిచ్ఛతామ్ ॥ పంచకాలవిశుద్ధానాం సత్త్వస్థానాం శుభాత్మనామ్॥ స్వస్త్యస్తు చ శివంచాస్తు శుభంచాపి పునః పునః ॥ అవిఘ్నమనిశంచాస్తు దీర్ఘమాయుష్యమస్తు నః ॥ సమాహితం మనశ్చాస్తు సంపదశ్చోత్తరోత్తరమ్ ॥ పుణ్యాహం శుద్ధయే చాస్తు వాసుదేవాదిమూర్తయః ॥ శంఖచక్రగదాపద్మ యుక్తస్సర్వేశ్వరేశ్వరః ॥ ప్రీయతాం భగవాన్దేవో లాంగలీ ప్రియతాం సదా ॥ ప్రద్యుమ్నః ప్రీయతాన్నిత్య మనిరుద్ధస్సురేశ్వరః ॥ నారాయణస్సురేశోఽస్తు కర్మణాం పూరణాయ చ ॥ న్యూనాధికానాం శాన్త్యర్థం ప్రియతాం ప్రీయతాం విభుః ॥ ఓమ్ కర్మ

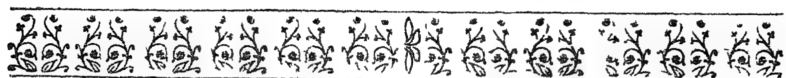

వ గ్రాహ్యః కిన్తు వాసుదేవాఖ్య పుణ్యాహం వాచయేద్దేవసన్నిధౌ ।మానుషం యది పుణ్యాహం మందిరం శూన్యతాం వ్రజేత్ । ఇత్యుక్త విష్ణుతిలక

ణః పుణ్యాహం భవన్తో(బ్రువన్తు ॥ కర్మణె స్వస్తి భవన్తో బ్రువన్తు ॥ కర్మ
ణః బుద్ధిం భవన్తో(బ్రువన్తు ॥ ఇత్యుక్త్వా ॥ పుణ్యాహంకర్మణోస్తు స్వ
స్తి కర్మణోఽస్తు ॥ కర్మ బుధ్యతాం ఇతిసాధకైః ప్రతివచనం గృహీ
త్వా కరకవామపార్శ్వే సాక్షతమఘ్యపాత్రం విన్యస్య ఓమ్ శాన్తి
రస్తు ఓం పుష్టిరస్తు ఓం తుష్టిరస్తు ఓం అవిఘ్నమస్తు ఓం ఆయుష్యమస్తు
ఓం ఆరోగ్యమస్తు ఓం ఐశ్వర్యమస్తు ఓం శివం కర్మాస్తు ఇతి కరకజలం
కూర్చేన అఘ్యపాత్రే కించిత్కించిన్నినీయ సాధకహస్తాద్దర్భాన్గృహీ
త్వా తాన్కరకోపరి విన్యస్య అఘ్యపాత్రజలం కరకోదకేన సంయోజ్య
తేన కలశస్థపవిత్రోదకేన ఓమ్ శతధారం సహస్రధార మపరిమితధార
మచ్ఛిద్ర మనన్త మపరిమిత మరిష్ట మచ్యుత మక్షయం పరమ పవి
త్రం భగవాన్వాసుదేవః పునాతు స్థానాని దేశాని సహస్రబాహు వర
రేణ్యా నామా విరజాంసి నామా తేభ్యో నమస్తే మధుసూదనాయ తత్త్వా
భిమానం సరిరక్షన్తం తచ్ఛంయోరావృణీమహే గాతుం యజ్ఞాయ
గాతుం యజ్ఞపతయె దైవీస్స్వస్తిరస్తునః స్వస్తిర్మానుషేభ్యః ఊ
ర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్ శన్నో అస్తు ద్విపదె శం చతుష్పదె ఓమ్ శాన్తి
శ్శాన్తిశ్శాన్తిః ఇతిమన్త్రత్రయేణ ద్రవ్యాణ్యాత్మానం చ ప్రోక్షయేత్ ॥
ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న
కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా
రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః వాసుదేవ
పుణ్యాహ ప్రయోగః సమాప్తః

సంహితా వచనానుసారేణ పరార్థయజనె వాసుదేవపుణ్యాహవిధి
రేవావశ్యమనుసరణీయ ఇతి సిద్ధాన్తః ॥

శ్రియైనమః

పరతంత్ర వీరలక్ష్మ్యారాధనవిధిః.

:o:

నమస్తే సింధుసంభూతే నమస్తే పద్మసంభవే ।
నమస్సరోరుహావాసే నారాయణకుటుంబిని ॥

అథ దేశికః కృతాహ్నికః శ్రీమందిరమాసాద్య పాణిపాదం ప్రక్షాళ్య ద్వారాచమ్యాష్టాంగం ప్రణమ్య ద్వారపార్శ్వం గత్వా జ్ఞానాదిమంత్రషట్కేన షడంగన్యాసం తాళత్రయంచ కృత్వా వాయుమంత్రేణ కవాటముద్ఘాట్య దేవవ్రతేనసాష్టాంగప్రణవేనవా దక్షిణాంఘ్రిణాంతః ప్రవిశ్య పద్మప్రియేతి సాష్టాంగం ప్రణమ్య దీపమంత్రేణ నిత్యదీపాన్ప్రదీప్య శ్రీగాత్రాన్నిర్మాల్యాన్యపనీయ తైస్సముఖీమలంకృత్య ప్రణమ్య గర్భగేహమర్ఘ్యపాత్రాదీనిచ విశోధ్య ఉశీరవంశకూర్చేన శ్రీమంత్రేణ శ్రీగాత్రం సమ్మృజ్య తేనైవ మంత్రేణ గంధోదకేన సంక్షాళ్య ప్లోతేనాంగాంబు నిహృత్య ధౌతవస్త్రాదినా ప్రసాధ్య గంధపుష్పధూపదీపైః గర్భమందిరద్వార దక్షిణవామపార్శ్వయోః ఓం-చండ్యై నమః ఓం-ప్రచండ్యై నమః ముఖమంటపద్వారే తత్రైవ ఓం-బలాకిన్యై నమః ఓం-వనమాలిన్యై నమః విమానే ఓం-విష్ణవే ప్రాసాదరూపిణే హుంఫట్ స్వాహా విమానస్య చతుర్దిక్షు

వీరలక్ష్మీశ్శక్త్యత్ర ॥ ఈశ్వరే సప్తమే ॥ శ్రీవత్సగా యోగలక్ష్మీర్భోగలక్ష్మీస్తు పార్శ్వగా । వీరలక్ష్మీః పృథక్స్థానే స్వాతంత్ర్యేణ ప్రతిష్ఠితా । ఏవమన్యాస్తు దేవీషు రూపత్రయముదాహృతం । యోగల

ఓం-తుష్ట్యైనమః ఓం-పుష్ట్యైనమః ఓం-సావిత్ర్యైనమః ఓం-వాగ్దేవ్యైనమః ఆగ్నేయ్యాదికోణేషు ఓం-వైనతేయాయనమః ప్రథమావరణే సోమేశానాంతరే ఓం-సుముఖ్యైనమః ముఖమంటపస్యపురతః ఓంతార్క్ష్యాయనమః ఇతిపరిచర్యాపరైరన్యైర్వాపరివారార్చనేకృతే శ్రీపార్శ్వే సవ్యేతరే స్వాసనే స్వస్తికాసనేనవోపవిశ్య బహిస్తూర్యాదివాద్యఘోషేప్రవర్తితే తిరస్కరణ్యాద్వారం నిచ్ఛిద్రమాచ్ఛాద్య అస్త్రమంత్రేణ అస్త్రముద్రయా దిగ్బంధనంకృత్వా ఆత్మనః పరితస్తేజోగ్నిప్రాకారమంత్రాభ్యామగ్నిప్రాకారమారచయ్య సుదర్శనమంత్రేణాకాశే చక్రముద్రాంప్రదర్శ్య ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా శోషణాదిపూర్వకం తత్వసంహారోత్పాదనేవిధాయ అస్త్రమంత్రేణ కరౌవిశోధ్య ఓం-ఓం-ఓం-శ్రీం-ఓం-ఓం-హ్రీం-ఓం-ఓం-శ్రీం-ఓం-ఓం-స్వాం-ఓం-ఓం-హాం-ఓం-ఇతిసృష్టిసంహారస్థితిప్రకారేణకరాంగుళిషు హృదయాద్యస్త్రాంత మంత్రైరంగుష్ఠాదికనిష్ఠాంతం-ఓం-తేజసేఫడితి ॥ నేత్రమంత్రేణ నఖముఖేషు-ఓం-ఆదిత్యప్రతిమాయ మాయారూపిణే హుంఫట్స్వాహేతి పద్మమంత్రేణ కరతలయోః ఏవంకరన్యాసం సృష్ట్యాదినావినా ఓం-ఓం-నమఇత్యాదిప్రకారేణ మాత్రవర్ణైరేవ హృదయాదిషడంగన్యాసం పునఃహృదయాద్యంగమంత్రన్యాసంచ కృత్వా పద్మమంత్రేణ పద్మముద్రాంబధ్వా లక్ష్మీతాదాత్మ్యమాత్మన్యనుసంధాయ గంధాదిచతుర్భిస్తత్

క్ష్మీభోగలక్ష్మ్యోశ్చ దేవేనసహపూజనం । వీరలక్ష్మీపృథగ్గేహేపూజయేతయథావిధి ॥ కిన్తు ॥ దేవ్యఃశ్రియాదయశ్చాపి సంపూజ్యాఃపరివారవత్ ॥ ఇతిమన్త్రసిద్ధాంతప్రతిపాదక పాద్మవచనబలాత్ పాద్మతన్త్రే

న్నామభిః ప్రణవాదినమోన్తైర్దేవావిన్యస్య మంత్రాన్తరభ్యర్చ్య మానసయాగంకుర్యాత్ ॥ యోగసంపుటముద్రాంబధ్వా అక్షరగ్రామంమనస్యుపరతం కృత్వా మనఃబుద్ధౌ బుద్ధింజ్ఞానగోచరే శ్రియంని క్షిప్య హృదయే యోగాసనమనుచింత్య శశిసూర్యాఖ్యకమలద్వయ సంపుటస్థ వాగ్భ్రమరీనాదావసాన గగనవర్తీం భగవచ్ఛ్రీవత్సాత్ । ఓం-ఓం-హ్రీం-హ్రీం-పరమధామావస్థితే మదనుగ్రహాభియోగోద్యతావతారే ఇహాభిమతసిద్ధిదే మంత్రశరీరే ఓం-హ్రీం-నమోనమః ఇతిమంత్రేణ యోగాసనాబ్జే శ్రియమావాహ్య ॥ శ్లో ॥ పద్మాసనేనోపవిష్టాం ఫుల్లపద్మోదరప్రభాం । సర్వలక్షణసంపన్నాం సర్వాలంకారభూషితాం ॥ చరద్విరేఫపటల సమాక్రాంతాలకావళిం । విలసద్రత్నఖచిత కిరీటపరిశోభితాం ॥ అర్ధచంద్రలలాటస్థరాజమానలలాటికాంప్రబుద్ధోత్పలవిస్తీర్ణ లోచలాంసుస్మితాననాం కటాక్షైఃకరుణాపూర్ణైర్జగదాప్యాయకారిణీం । దర్పణోదరసంకాశ విలసద్గండమండలాం । ప్రస్ఫురన్నాసికావంశ మౌక్తికకాంతిభూలతోజ్వలాం । ముక్తాఫలాధరవనాం విలసద్విద్రుమాధరాం ॥ రత్నతాటంకవిలసత్కర్ణద్వయమనోహరాం । పూర్ణచంద్రప్రతీకాశ వదనాంకంబుకంధరాం । రత్నగ్రైవేయకోపేతాం మాంగళ్యమణిభూషితాం ॥ చతుర్భుజాంపీవరాంసాం ముక్తాహారైశ్చభూషితాం । విచిత్రకంచుకేనాఢ్యాం నానాభూషావిభూషితాం ॥ ముఖ్యదక్షిణహస్తేన భీతానా

నిష్ఠానాంసాధర్క్యైవ విరలత్వాన్మోక్ష్యసాధన ప్రసక్త్యాభావేపి సమయానురోధేన తత్రతత్రస్థితస్యస్వతంత్రవీరలక్ష్మ్యారాధనస్య ॥ శ్లో ॥ ఆదిమూర్తిర్విభవేత్వపరివారప్రకల్పనం। చతుర్థస్నపనంకుర్యాద్ఉత్స

మభయప్రదాం । సవ్యేనపాణిపద్మేన శ్రితానాంవరదాయినీం । పశ్చాద్దక్షిణహస్తేన పద్మకుట్మలధారిణీం। తథావిధేనవామేన దధానాం ఫుల్లపంకజం। మణికంకణకేయూర నానారత్నాంగులీయకైః । మండితాందివ్యవసనాం మేఖలాద్యైరలంకృతాం । విచిత్రమణిమంజీర విలసత్పాదపల్లవాం। దివ్యగంధానులిప్తాంగీం దివ్యమాల్యాదిభూషితాం పూర్ణేందర్వుయుతతుల్యాభాం సౌందర్యామృతవారిధిం । ఏవంధ్యాత్వా నభస్థసహస్రదళమండిత పుండరీకాచ్ఛ్రిద్రరంధ్రేణ హృదయాలయ శ్రీమూర్ధ్ని నిపతతా గంగామృతేన అర్ఘ్యపాద్య ఆచమనీయాని సంకల్ప్య సంకల్పసిద్ధైరమృతమయైరంబరాత్పతద్భిస్స్పర్శకాదిలక్షణైః భోగైః శ్రియం ముదితామనుచింత్య భోగదానమంత్రేణ మనసార్ఘ్యంసమర్ప్య సన్నిధిసన్నిరోధసామ్ముఖ్యాని తత్తన్ముద్రాదర్శనపూర్వకం ప్రార్థ్య స్వదేహవచ్ఛ్రియాంశ్రీమంత్రాంగమంత్రన్యాసౌకృత్వా భోగదానమంత్రేణార్ఘ్యపాద్యాచమన పుష్పమాల్యానులేపన ధూపదీపసమర్పణ అష్టాంగప్రణామ జయఘోషాః సాదరం మనసాకృత్వా ॥ శ్లో ॥ స్వాగతంతవపద్మాక్షి సన్నిధింభజమేంబుజే । గృహాణమానసీంపూజాం యథార్థపరిభావితామితి విజ్ఞాప్య సుప్రసన్నాం ప్రసాదభిముఖీం శ్రీంవిజ్ఞాయ శ్రీంసుగంధతైలేనాభ్యజ్య ఉద్వర్తనపూర్వకం గంధోదకేన సంస్నాప్యధౌతవస్త్రేణాంగాంబునిర్మృత్య సువస్త్రాది సురభిముద్రాదర్శనాంతంకృత్వా

వంచాపి దేవవత్ ॥ ఇతిభగవదారాధనవిధిసాధారణ్యేన పాద్మప్రతిష్ఠావిధ్యుక్తవచనమనుస్మృత్య వీరలక్ష్మ్యారాధనేపి అనుష్ఠేయతయా తత్రతత్రపాద్మోక్త భగవదారాధనప్రక్రియాయా అపి గ్రహణమితినిష్కర్షః ।

అంజలిం సౌవర్ణపుష్పైః సంపూర్య తత్రవహ్న్యర్కేందుశతప్రభాం శ్రియం శ్రీమంత్రేణావాహ్య తమంజలిం శ్రీమూర్ధ్ని ప్రక్షిప్యా ఘ్యాంసమర్ప్య పునఃపుష్పాంజలిం పుష్పాంజలిమంత్రేణ పాద యోఃప్రకీర్య సఘంటానాదం సంఖ్యాహీనం యథాశక్తి శ్రీమంత్రం జపేత్ ॥ భగవదారాధనోక్తవ త్పాత్రపరికల్పనాది యోగాసనక ల్పనాంతంకృత్వా బహుబేరె పరమవ్యూహమస్థ భగవచ్ఛ్రీవత్సాత్పూ ర్వోక్తావాహన మంత్రేణ హిరణ్యవర్ణామితి ఋచాచ యథా విధ్యావాహనం ఏకబేరేతు సుగంధలిప్తమంజలిం పుష్పైః సంపూర్య తమంజలిం పూర్వోక్తావాహనమంత్రాభ్యాం బింబమూర్ధ్ని ప్రక్షి ప్య ॥ శ్లో ॥ సాన్నిధ్యంకురుకళ్యాణి సర్వదాసర్వకామదె । ద్రవ్య మంత్రక్రియాభక్తిశ్రద్ధాహానిఃసహస్వమె ఇతిసన్నిధిముద్రాదర్శన పూర్వకంప్రార్థ్య ప్రతిమాముద్రాం సన్నిధిసన్నిరోధ సంస్తంభ స్థాపనముద్రాశ్చ దర్శయిత్వా పూర్వవల్లక్ష్మీంధ్యాత్వా బింబే కిరన్యాసంవినా శ్రీమంత్రన్యాసం అంగమంత్రన్యాసంచ కృత్వా కమల ముద్రాంప్రదర్శ్య పుష్పాంజలిమంత్రేణ పుష్పాంజలింసమర్ప్య ॥ శ్లో ॥ క్షీరోదతనయేదేవి వాసుదేవప్రియేంబుజె ॥ త్వాంభక్త్యా పూజయామ్యద్య భోగైరర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ఇతివిజ్ఞాప్య లబ్ధాను జ్ఞః ॥ తాంమఆవహ+పురుషానహం ఇత్యాసనం । అశ్వపూర్వాంర థమద్యాం+జుషతాంఇతి ॥ మూర్ధ్న్యేకవారమర్ఘ్యం తేనైవ

మానసయాగమితి ॥ అనాదికాలతః అంతర్వాసనా బహి ర్వాసనా ఇతిద్వివిధవాసనాయుక్తస్య జీవస్య అంతర్వాసనాఅపనో దార్థం అంతర్యాగః బహిర్వాసనా అపనోదార్థం బహిర్యాగ

మంత్రేణ పాదయోర్ద్విర్వారంపాద్యం కాంసోస్మితాం+శ్రియాఇతి త్రివారమాచమనంసమర్ప్య చంద్రాంప్రభాసాం+వృణె ఇతి ఫలాద్యుపహారాన్ ఆర్ద్రాంపుష్కరిణీం+మమావహ ఇతిదధిమధుపయోమయ మధుపర్కంనివేద్య పరివారానర్చయేత్ ॥ యోగాసనాబ్జ ప్రాగాదిదళచతుష్టయె ॥ ఓం-వాసుదేవాయనమః ఓం-సంకర్షణాయనమః ఓం-ప్రద్యుమ్నాయనమః ఓం-అనిరుద్ధాయనమః ఆగ్నేయాదిదళచతుష్టయె ఓం-గుగ్గులాయనమః ఓం-కరండాయనమః ఓం-దమకాయనమః ఓం-శలలాయనమః దళానాంబాహ్యతః ప్రాగాదిక్రమేణ ఓం-రత్యైనమః ఓం-సరస్వత్యైనమః ఓం-భూమ్యైనమః ఓం-ప్రీత్యైనమః ఓం-కీర్త్యైనమః ఓం-శాంత్యైనమః ఓం-పుష్ట్యైనమః ఓం-తుష్ట్యైనమః దక్షిణపార్శ్వే ఓం-పద్మనిధయెనమః వామె

గః ॥ తదుక్తంలక్ష్మీతంత్రే ॥ వాసనాద్వివిధాప్రోక్తా బాహ్యాంభ్యంతరహేతుజా । నిర్ఝరదత్యాన్తరాన్సర్వా మానసోయాగఉత్తమః । బాహ్యాశయవిశుద్ధ్యర్థం బాహ్యయాగోవిధీయతే । ఇతి.

సన్నిధిసన్నిరోధసామ్ముఖ్యానీతి ॥ లక్ష్మీతంత్రే ॥ సన్నిధిం సన్నిరోధంచ సంస్తంభంస్థాపనంతథా ॥ కుర్యాన్ముద్రాచతుష్కంతు మనసాసమ్యగాచరేత్ ॥ ఉత్తానౌసంహతౌపాణీ కృత్వాంగుష్ఠద్వయేనతు ॥ స్వాంస్వాంకనిష్ఠికాంమృజ్యాత్ సన్నిధీకరణంతుతత్ ॥ అనామయోర్మధ్యమయోః కుర్యాదున్మార్జనంతతః । సంస్తంభసన్నిరోధౌచ ద్వౌకృతౌభవతస్తదా । కృత్వాచతసృభిర్ముష్టి మంగులీభిః కరద్వయె ॥ తిర్యక్చసంముఖీకృత్యన్యసేన్ముష్టిద్వయోపరి ॥ అంగుష్ఠద్వితయంశక్ర సంస్థాపనమిదంభవేత్ ॥

ఓం-శంఖనిధయేనమః పునఃప్రాగాదితః ఓం-ఛ్నాం - ధనదాయనమః ఓం-మ్లూం-మాణిభద్రాయనమః ఓం-జ్రూం-జృంభలాయనమః ఓం-నీం-నళకూబరాయనమః ఓం-ప్లుం-పూర్ణాయనమః ఓం-చ్లూం-చలేంద్రాయనమః ఓం-క్లాం-కలిస్పజేనమః ఓం-చులాం శిబికుండలాయనమః దక్షిణపార్శ్వే ఓం-రత్నాదిభ్యోనమః ప్రాగ్దళె ఓం-చ్ఛ్రీం చింతారత్నాయనమః పద్మస్యపురతః ఓం-శ్రుం-బలాహ్యైనమః ద్వితీయావరణె ఓం-ఇంద్రాయనమః ఓం-అగ్నయేనమః ఓం-యమాయనమః ఓం-నిఋతయేనమః ఓం వరుణాయనమః ఓం-వాయవేనమః ఓం-సోమాయనమః ఓం-ఈశానాయనమః తృతీయావరణె ప్రాగాదిదిక్చతుష్టయె ఓం-బలాకిన్యైనమః ఓం-వనమాలిన్యైనమః ఓం-విభీషిణ్యైనమః ఓం-శాంకర్యైనమః తురీయావరణె ఐశాన్యా ఓం-పుష్పధారిణ్యైనమః ప్రథమాదితృతీయాన్తావరణ ద్వారపార్శ్వేషు క్రమేణ ఓం-కల్పకాయనమః ఓం-పారిజాతాయనమః ఓం-హరిచందనాయనమః ఓం-సంతానాయనమః ఓం-మన్దరాయనమః ఓం-బిల్వాయనమః తురీయావరణె పరితః ఓం-దివ్యనద్యైనమః ఇతిశతపత్రసమాకులాం పక్షిసంఘాతాళికులస్వన మనోరమాం సరసీంచ గంధపుష్పధూపదీపైస్సంపూజయేత్ ॥ ఇతిమన్త్రాసనం ॥ అధస్నానా

మధుపర్కమితి ॥ కపింజలె ॥ మధుక్షీరంచదధ్యాజ్యం మధుపర్కమితిస్మృతం ॥ ఏకైకంప్రస్థమాత్రంస్యా త్తదర్ధంవానివేదయేత్ ॥ ఏకాంగంవాసమస్తంవా మధుపర్కంనలోపయేత్ ॥ లక్ష్మీతంత్రె ॥ అలాభేతుఘృతాదీనాం దధికేవలమేవవా ॥ అగ్నిమీళేతి మంత్రేణ మధుపర్కంనివేదయేదితి ॥

సనం ॥ శ్రియఃపాదౌ వ్యత్యస్తహస్తాభ్యాం గృహీత్వా ॥ శ్లో ॥ స్ఫుటీకృతంమయా దేవి ఇదంస్నానాసనంమహత్ ॥ ఆసాదయాశుస్నానార్థం మదనుగ్రహకామ్యయా।ఇతిప్రార్థ్య స్నానబేరం సన్నిధాప్య తత్రమూలబేరస్థ శక్త్యేకదేశమావాహ్య భోగదానమంత్రేణ పాదుకే సమర్ప్య ఇదంవిష్ణుః+సురే త్రీణిపదా+ధారయన్ ఇతిపాదుకారోహణం విజ్ఞాయ ఉత్తిష్ఠబ్రహ్మణస్పతే+నవః ఇతిసాధకైస్సాకం స్నానబింబముద్ధృత్య భద్రంకర్ణేభి+యదాయుః—ఇత్యర్ధమంటపస్థ స్నానపీఠంగమయిత్వా అశక్తౌభగవచ్ఛేషేణ ఘృతారోపంకృత్వా అర్ఘ్యపాద్యాచమనీయాని సమర్ప్య తద్విష్ణోఃపరమంపదం+ తతం ఇతిదన్తధావనమ్ । తద్విప్రాస+పదం ఇతిజిహ్వానిర్లేఖనంకృత్వా భోగదానమంత్రేణ ఆచమనోదకేన గండూషంసమర్ప్య శ్రీగాయత్ర్యా తేనైవోదకేన ముఖంసంక్షాళ్య వస్త్రేణముఖంసంమృజ్య స్నానశాటకం సమర్ప్య ముఖవాసంసమర్ప్య తైలసమర్పణాది సహస్రధారాస్నానప్రార్థనాన్తోవిధిస్సమానః అశక్తౌ భగవత్స్నానశేషైర్వాస్నానం విష్ణుగాయత్రీత్యత్ర శ్రీగాయత్రీ ప్రార్థనాయాం దేవదేవేత్యత్ర లింగవిపరిణామః శ్రీసూక్తేన సహస్రధారయా కుంభేనవా స్నానమన్యత్సమానం ॥ఇతిస్నానాసనం॥ మూలబింబం ఉపైతుమాం+వదాతుమే ఇతిధౌతవస్త్రేణాలంకృత్వా ఆచమనంసమర్ప్య ॥ శ్లో ॥దేవదేవప్రియే

ప్రాపణంతర్పణమితి ॥ సంహితాన్తరే । ఫలపక్వరసాదీని భక్ష్యభోజ్యాదిసంయుతం మధురాదిరసోపేతం ప్రాపణంసముదాహృతం అపక్వైరతిపక్వైశ్చ సుపక్వైర్జలపక్వకైః । పానీయైరిక్షుశకలైర్నారికేళజలైరపి॥ ఏతైస్తుతర్పయేద్దేవం తర్పణంసముదాహృతం॥

దేవి సర్వభూతహృదిస్థితే । అలంకారాసనంహృద్యం సమాశ్రయహితాయమే ॥ ఇతిప్రార్థ్య పాదుకేసమర్ప్య అలంకారాసనే సుఖాసీనాంమత్వా అర్ఘ్యపాద్యాచమనాని సమర్ప్య మూర్ధానందివ ఇత్యగరుధూపేన కేశాన్విశోష్య గంధద్వారాం+శ్రియమితి చందనేనాలిప్య క్షుత్పిపాసా+గృహాత్-ఇతిరత్నమకుట హారాంగద వలయ మేఖలాదామ మంజీర రత్నతిలకాది భూషణైః మనసఃకామ+శ్రయ తాంయశఇతి మాలాభిశ్చ శ్రియంభూషయిత్వా శీగ్రాయత్యాస్య నయనయోరంజనం సమర్ప్య వ్యాహృత్యాదర్పణం ప్రదర్శ్య కర్దమేన+మాలినీమితిధూపం ఆపస్సృజన్తు+ మేకులే ఇతిదీపం నీరాజనంచసమర్ప్య సోమంరాజానమితి మాత్రాం సోదకమాచార్యాయ ప్రతిపాద్య యవనికామపనీయ తూర్యాదివాద్యాన్యాఘోష్య నృత్తగీతస్తోత్రాదిభిః శ్రియంపరితోష్య ॥ శ్లో ॥ క్షీరోదతనయే దేవి కమలేపద్మసంభవే । భోజ్యాసనముపాగమ్యహ్యాతులా-ప్రీతిమాశ్రయేతిప్రార్థ్య దేవీంభోజ్యాసనస్థాం విభావ్య ఆర్ద్రాంయఃకరిణీం+మమావహేతి యథావిధ్యాభ్యవహారికాన్నివేద్య కృతాంజలిర్వినయావనతః దేవిసుభుక్తాసీతిపృష్ట్వా తాంబూలం తారికయానివేదయేత్ ॥ ఇతి భోజ్యాసన॥ తామ్మఆవహ+నహం ఇతి ప్రణమ్యోత్థాయ బద్ధాంజలిః ॥ నమా

పద్మముద్రామితి ॥ పాద్మేద్వావింశే ॥ ప్రసార్యకరజాన్సర్వానశిబద్ధాసమేత్యతౌ । అన్తఃప్రవిశ్యచాంగుష్ఠౌ తయోఃపృష్ఠమనుస్పృశేత్ । ప్రసారయేత్పద్మముద్రా మాసనేతుప్రదర్శయేత్ శ్రియాదీనాంచసర్వాసాం దేవీనాంచతురానన । ప్రోక్తాకమలముద్రాసా సర్వకామఫలప్రదా ॥

మిదేవిలోకానాంజనయిత్రీబ్జసంభవె ఇతిస్తుత్వా శ్రీమన్త్రంజపేత్। స్వాసనేసముపవిశ్య త్రిః ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌసంకీర్త్య శ్రీసమారాధనాంగం శ్రీమన్త్రజపంకరిష్యె ఇతిసంకల్ప్య మూర్ధ్ని ఓం-అంకణాయనమః ముఖే ఓం-గాయత్ర్యైనమః హృదయె ఓం-శ్రియైనమః ఇతిఋష్యాదిన్యాసం ప్రాగ్వత్కరన్యాసం హృదయె ఓం-ఓం-నమః శిరసి-ఓం-శ్రీంనమః శిఖాయాం ఓం-హ్రీంనమః బాహ్వోః ఓం-క్లీంనమః నేత్రయోః-ఓం-స్వాంనమః-శిరఃపరితః-ఓం-హాంనమః ఇతిషడంగన్యాసంచకృత్వా ఓం-రాంనమఃపరాయకాలానలాత్మనేఇతి అగ్నిప్రాకారమంత్రేణ దిగ్బంధనంకృత్వా పద్మగర్భనిభాంకాన్తా మసితాయతలోచనాం ॥ స్ఫురత్కటకకేయూర హారకుండలమండితాం ॥ గంభీరనాభింత్రివలి విభూషితతనూదరాం ॥ సుకర్కశదృఢోత్తుంగ పీనవృత్తఘనస్తనీం ॥ చరద్విరేఫపటల సమాక్రాన్తాలకావళిం ॥ ఆరక్తాధరబింబాంచ వంశముక్తాఫలద్విజాం । అర్ధచంద్రలలాటస్థ రాజమానలలాటికాం । సర్వలక్షణసంపన్నాం కృష్ణకుంచితమూర్ధజాం ॥ విష్ణువామభుజాశ్లిష్టాం తదన్యస్థకరాంబుజాం । వామేనబాహునాదివ్యాంవహన్తీంపుష్పమంజికీం । అర్ధస్వస్తికసంలీనాం ధ్యాయామిహరివల్లభాం॥ఇతిధ్యాత్వా చక్రముద్రాం

సురభిముద్రాఇతి ॥ పాద్మేముద్రాలక్షణె ॥ అంగుష్ఠేద్వేకనిష్ఠేద్వే తథాస్యాత్తర్జనీద్వయం । స్పష్టంప్రసారయేద్బుద్ధిమా న్నంగులానికరద్వయె । మధ్యమాందక్షిణకరే నామికాంచతథేతరె । సంహత్యప్రసరేచ్ఛేషం కరయోరుభయోరపి । జ్ఞేయాసురభిముద్రాసా యాగద్రవ్యవిశోధినీ ॥

పద్మముద్రాంచ ప్రదర్శ్య అష్టోత్తరశత మష్టావింశతి మష్టౌవా య థాశక్తి జప్త్వా ప్రణవేనజపముపసంహృత్య సపుష్పముదకమాదా య పుణ్డరీకాక్షదయితే మంత్రమూర్తే సనాతని । గృహాణాస్మిన్జపం దేవి మమదీనస్యశాశ్వతే ఽతి । శ్రీమంత్రసహితం శ్రియఃపురతోవిసృ జ్య స్వాసనమస్త్రేణప్రోక్ష్య యథావిధి కారిప్రద నంకుర్యాత్ ।

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః పరతంత్రవీర లక్ష్మ్యారాధనప్రయోగః సమాప్తః

———:o:———

శ్రియైనమః

పురుషసూక్తారాధనవిధిః.

———o———

యథోక్తవిధినాకర్తుమశక్తానాంరమాపతేః ।
పూజనంకారిణాంతుష్ట్యై ప్రయోగఃపరిలిఖ్యతే ॥

పూజకః కాల్యంకర్మయథావిధి నివృర్త్య భగవదాలయమా సాద్య గోపురాద్బహిః పాణిపాదంప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య ప్రదక్షిణప్ర ణామగణంకృత్వా గర్భమన్దిరద్వారమాసాద్య ఓమ్జ్ఞానాయనమః

పురుషసూక్తారాధనమితి ॥ పాద్మేచర్యాపాదేతృతీయాధ్యా యాంతే ॥ మన్త్రైర్యథోక్తైరారాధ్య సూక్తేనపురుషేణవా । అథ వాద్వాదశార్ణాద్యైర్మన్త్రైర్బింబముఖేహరిం । ప్రపద్యతేపరంశ్రే

ఓమ్బలాయస్వాహా ఓమ్వీర్యాయవషట్ ఓమ్ఐశ్వర్యాయహు
మ్ ఓమ్తేజసేఫట్ ఓమ్శక్త్యైవౌషట్ ఇతిషడంగన్యాసమాత్మనః
కృత్వా తాళత్రయంవిధాయ ఘంటాచాలనపూర్వకం ఓమ్-యం-
వాయవేనమః ఇతికవాటముద్ఘాట్య ప్రణవేన దక్షిణాఙ్ఘ్రిణాన్తఃప్రవి
శ్య జితంతేపుణ్డరీకాక్ష నమస్తేవిశ్వభావన ॥ నమస్తేఽస్తుహృషీకేశ
మహాపురుషపూర్వజేతి పుణ్డరీకాక్షవిద్యయా భగవన్తంప్రణమ్య ఓ
మ్రంజగజ్జ్యోతీరూపాయనమః ఇతిదీపాన్ప్రజ్వాల్య భగద్బింబాన్నిర్మా
ల్య మాల్యాన్యపనీయ శుచిస్థానేనిధాయ గర్భగేహం మార్జ
నాదినా విశోధ్య అర్ఘ్యాదిపాత్రాణి విష్ణుగాయత్ర్యాప్రక్షాళ్య ఉశీ
రవంశకూర్చేన మూలమంత్రేణ దేవగాత్రంసంమృజ్య తేనైవమం
త్రేణ గన్ధోదకేనసంక్షాళ్య ప్లోతేనాఙ్గామ్బునిహృత్య ధూపసురభిత
ధౌతవస్త్రద్వయాదినా యథాపూర్వమలంకృత్వా గన్ధపుష్పధూపదీ
పైర్గర్భగేహద్వారదక్షిణవామపార్శ్వయోః ఓమ్క్రోం చండాయ
నమః ఓమ్ పృం ప్రచండాయనమః మధ్యే ఓమ్భూతేభ్యోనమః ॥
ఇత్యభ్యర్చ్య తిరస్కరిణ్యా గర్భగేహద్వారం నిచ్ఛిద్రమాచ్ఛాద్య
దేవస్యదక్షిణపార్శ్వే బ్రుసీంకూర్మాసనంవానిక్షిప్య మూలమం
త్రేణప్రోక్ష్య అస్త్రమంత్రేణ ఛోటికాంకృత్వా ఓమ్ పృం ధృం ఆధా
రశక్త్యైనమః ఇతిపుష్పైరభ్యర్చ్య తత్రస్వస్తికేన పద్మాసనేనోపవిశ్య
వాద్యఘోషేవేదఘోషేచ ప్రవృత్తే అస్త్రమంత్రేణ సర్వదిశోబ

యో నిష్కామోయదిపూజకః । కామనాయాన్తుకామ్యాని ఫలాని
ప్రతిపద్యతే ॥ భారతేశాంతిపర్వణి ॥ పౌరుషంసూక్తమాస్థాయ ప్రా
ప్నోత్యర్థమఃఖనిస్సృతం । వరాహపురాణె ॥ పౌరుషంసూక్తమా

ధ్వామిత్యస్త్రముద్రయా స్వపరితోదిగ్బన్ధనంకృత్వా ఓమ్రాన్నమః పరాయకాలానలాత్మనేనమః ఇత్యగ్నిప్రాకారమంత్రేణ అగ్నిప్రాకార ముద్రయాచ అగ్నిప్రాకారంస్మృత్వా ఓమ్నమనుస్సుదర్శనాయేత్యా కాశే చక్రముద్రాంబధ్వా ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా యోగము ద్రాంబధ్వా నాభికందవేద్యాకారం యమితివాయుబీజంధ్యాత్వా తజ్జ నధూమ్రవాయునా ఆత్మస్థం తమోవర్ణంపాపంవిశోష్య హృదంబుజె రక్తవర్ణంత్రికోణం రమిత్యగ్నిబీజంధ్యాత్వా తదుత్థసప్తార్చిశ్శిఖాభిః పాపందగ్ధ్వా కంఠేపీతాభంచతురశ్రం లమితిమాహేంద్రబీజంధ్యాత్వా తేనాగ్నింవాయునా సహసంస్తభ్య మూర్ధ్ని వృత్తాకారంస్ఫటిక ప్రభం వమితవారుణంబీజంధ్యాత్వా తజ్జామృతాంభసా మూర్ధాది పాదపర్యంతంఆత్మదేహం ధ్యానేనసంప్లావ్య స్వాత్మానం భగవదా రాధనయోగ్యంమత్వా॥మంత్రన్యాసంకుర్యాత్ ॥శ్లో॥ తలంపృష్ఠంచ కరయోః శోధయిత్వాఽస్త్రవిద్యయా ॥ అఙ్గులీనాంచసర్వాసాం పర్వ స్వాద్యంతవర్తిషు ॥ ఇష్యతేప్రణవన్యాసో మధ్యమేషుచపర్వసు ॥ మ న్త్రాక్షరాణాంవిన్యాసో న్యాసఏషసనాతనః ॥ పర్వదక్షిణతర్జన్యాః ప్రక్రమ్యాఙ్గులిపర్వసు ॥ దక్షిణేతరతర్జన్యాః పర్వాన్తస్సాధకో త్తమః ॥ సృష్టిన్యాసమిమంకుర్యా ద్వ్యత్యాసేనతుసంహృతిః॥ప్రక్ర మ్యతర్జనీపర్వ కనిష్ఠాపర్వవిశ్రమః ॥ స్థితావష్టాక్షరస్యైష మం త్రస్యన్యాసఈరితః॥ ఇతికరన్యాసః ॥ కరతలయోర్మధ్యే తేజోరూప

ష్ఠాయ యేయజన్తిద్విజాశుమాం। తేమాంప్రాప్స్యంతిసతతం సంహి తాధ్యయనేనచ ॥ ఇత్యాదివచనానురోధేన పురుషసూక్తారాధనస్య విశేషతఃప్రశంసితత్వాత్ బృహదారాధనం కర్తుమశక్తానామనుకూ

మష్టాక్షరమన్త్రంధ్యాత్వా తాభ్యాంమూర్ధాదిపాదాన్తాభిమర్శేన
దేహేవ్యాపకన్యాసం ప్రాగ్వత్షడంగన్యాసంచకృత్వా హృత్పుండరీకే
మానసోపచారైర్భగవన్తమిష్ట్వాప్రాణానాయమ్య భగవదారాధనం
కరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ॥ శ్లో ॥ త్వదారాధనకామోఽయం వ్రతంచరితు
మిచ్ఛతి ॥ సంకల్పసిద్ధ్యై భగవన్ పూరయాస్యమనోరథాన్ ॥ ఇతిభ
గవన్తంప్రార్థ్య ప్రాగేవవిశోధితాం గళన్తికామాత్మనోదక్షిణే వా
మేవాపార్శ్వే దేవస్యాగ్రే త్రిపాదపీఠోపరి అర్ఘ్యపాద్యాచమన
పాత్రాణి క్రమేణాదాయ గాళితామ్భసాఽపూర్య తానిప్రత్యేకం
ప్రణవేనస్పృష్ట్వా తేషుతులసీదళాని నిక్షిప్య దక్షిణకరతలే ద్వాదశా
రంచక్రం తన్మధ్యే ఓమ్ఘృణిసూర్యాదిత్యోమితి భాస్కరంధ్యాత్వా
తత్కరతలమవాఙ్ముఖం గళంత్యాదిపాత్రోపరివిన్యస్య దీప్తైస్తద్రశ్మిభి
స్తాని భస్మీభూతానివిచిన్త్య సవ్యకరతలే షోడశదళపుండరీకం తన్మ
ధ్యే ఓమ్సోమాయనమః ఇతిసుధాకరం బుద్ధ్వా తత్కరతలంప్రాగ్వ
త్కృత్వా తదుత్థామృతరశ్మిభిః సిక్తాని పునర్జాతాని యాగయో
గ్యాని మత్వా హస్తయోర్మూలేన నారాయణంధ్యాత్వా తాభ్యాం
ఓమ్రాన్నమఃపరాయవిశ్వాత్మనే ఇతివిశ్వమన్త్రేణ సకృత్స్పృష్ట్వా
విష్ణుగాయత్ర్యాభిమన్త్ర్య ఓమ్స్వమ్సురభయేనమః ఇతి గోరూపాం
మధుస్రవన్తీం హిమశైలాభాం ధేనుముద్రాంప్రదర్శ్య పాత్రాణి
తద్దుగ్ధపూర్ణానివిభావ్య ఓమ్అర్ఘ్యంకల్పయామి ఓంపాద్యంకల్ప
యామి ఓమ్ఆచమనంకల్పయామి ఇతిస్పృష్ట్వా అర్ఘ్యే ఓమ్లక్ష్మ్యై

లార్థం పాద్మేచర్యాపాదే షష్ఠాధ్యాయోక్త పురుషసూక్తారాధన
విధిమవలంబ్య ఏషప్రయోగోరచితః కిన్తు ॥పాద్మే ప్రతిష్ఠావిధౌ॥ వసుదే

నమః పాద్యే ఓంపితృభ్యోనమః ఆచామే ఓమ్భారత్యైనమః ఇతిగన్ధ
పుష్పధూపదీపై రభ్యర్చ్య ఓమ్-టూం-హూం-ఘంటాయైనమః ఓం
ధ్యాం-ధూమోద్గిరాయనమః ఇతిసఘూమంధూపపాత్రం గన్ధాది
భిరభ్యర్చ్య పాత్రాన్తరేణార్ఘ్యజలమాదాయ తత్పాత్రంసవ్యహ
స్తేనిధాయ సవ్యేతరేణపిధాయ మూలేనసప్తవారమభిమన్త్ర్య అస్త్ర
మన్త్రేణ కూర్చేనద్రవ్యాణ్యాత్మానంచప్రోక్ష్య ఓం-నమోభగవతే
విష్ణవే సర్వభూతాత్మనే వాసుదేవాయసర్వాత్మనే సుయోగపద్మపీ
ఠాత్మనే పీఠాయనమః ఇతిగన్ధాదిభిః యోగపీఠమభ్యర్చ్య కూర్మాదీ
న్దివ్యలోకాన్+సర్వభక్తాన్ప్రపద్యే ఇత్యనుసన్ధాయ ఏకబేరవిషయే
హస్తౌసుగన్ధినాకృత్వా గన్ధార్ఘ్యపుష్పైరంజలిమాపూర్య మూ
ర్తిమన్త్రాన్తయా పుంసూక్తాద్యఋచా బింబమూర్ధ్ని పుష్పాంజ
లింప్రక్షిప్య భగవన్తంస్వాభిముఖంమత్వా బింబదేహే మన్త్రన్యాసం
కృత్వా ప్రణవేన పాదయోఃపుష్పాంజలింసమర్ప్య ॥ శ్లో ॥ విభోసక
లలోకేశ విష్ణోజిష్ణోప్రభోహరే ॥ త్వాంభక్త్యాపూజయామ్యద్య భో
గైరర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ఇతిసంప్రార్థ్య ద్వితీయయాఆసనం చతు
ర్థ్యాఽర్ఘ్యం తృతీయయాపాద్యం పంచమ్యాచమనమ్ ॥ షష్ఠ్యా
శుద్ధోదకేనాభిషేకం ప్రోక్షణంచ సప్తమ్యాధౌతవస్త్రం అష్టమ్యో
పవీతం నవమ్యాగన్ధం దశమ్యాపుష్పం ఏకాదశద్వాదశఋగ్భ్యాం
ధూపదీపౌ సమర్ప్య సుసాధితంహవిరాదికం దేవాగ్రే శుచౌదేశే
స్థాప్య అస్త్రేణప్రోక్ష్య వరుణేనా పరిషిచ్య ప్రణవేనార్పణం దేవా

ర్పితస్యాపి స్థాపనంవాసుదేవవత్ ॥ భగవద్గీతాయాం ॥ వృష్ణీనాంవా
సుదేవోఽస్మీతి వచనానాంపరామర్శేన వసుదేవసూనుర్వాసుదేవయో

యదత్వా ప్రాగ్వద్దహనాప్లావనాదికం కృత్వా సురభిముద్రాం ప్రదర్శ్య
అర్ఘ్యపుష్పంనిక్షిప్య అస్త్రమంత్రేణ పాణిభ్యాంఛోటికాంకృత్వా
॥ శ్లో ॥ నిజానందమయైర్భోగై ర్నిత్యతృప్తస్త్వమవ్యయః ॥ తథా
పిచాత్మసిద్ధ్యర్థం మహతాహవిరాదినా,భవన్తంతర్పయిష్యామి సం
పూర్ణంతత్ప్రకల్పితం ॥ అనుగ్రహార్థంభక్తానాం భోక్తుమాసాద
యప్రభో ॥ ఇతిప్రార్థ్య అవనతకళేబరః గ్రాసముద్రయా త్రయోవ
శ్యానివేద్య చతుర్దశ్యానమస్కృత్య అష్టోత్తరశతనామార్చనం
కృత్వా జితంతేత్యాదినాస్తుత్వా ॥ తతస్స్వయమాసనే ఉపవిశ్య
ఆరాధనాంగంజపంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య ఓం-బ్రహ్మణేనమః ఇతిశిరసి
ఓం-గాయత్ర్యైనమః ఇతిముఖే ॥ ఓం-కృష్ణాయనమః ఇతిహృదయే
ఓం-క్లీంనమః ఇతిగుహ్యే ఓంస్వాహానమః ఇతిపాదయోః ఓం-జం-
నమఃఇతిపార్శ్వే సన్ధ్యోః ఓం-హాం-నమఃఇతి అస్త్రవత్ ॥ ఓం-క్లీం
నమఃఇతిహృదయే ॥ ఓం-కృష్ణాయనమః ఇతిశిరసి ॥ ఓం-గోవిన్దాయ
నమః ఇతిశిఖాయాం ఓం-గోపీజననమఃఇతి బాహ్వోః ఓం-వల్లభాయ
నమఃఇతి నేత్రయోః ఓంస్వాహానమః ఇతిఅస్త్రం సమస్తేన మూ
ర్థాదిపాదాన్తం న్యాసంకృత్వా చక్రముద్రాంప్రదర్శ్య వ్యాత్వంకజె
ధ్యానమ్ ॥ శ్లో ॥ అంసాలంబితవామకుండలధరం మన్దోన్నతభ్రూలతం॥
కించిత్కుంచితకోమలాధర పుటంసాచిప్రసారేక్షణంఆలోలాంగులిప
ల్లవై ర్మురళికామాపూరయన్తంముదా మూలేకల్పతరోస్త్రిభం
గిలలితంధ్యాయేజ్జగన్మోహనమితి ॥ లక్షణలక్షితందేవం మనసా ధ్యా

రభేదర్శనాత్ పురుషసూక్తారాధనప్రయోగె శ్రీకృష్ణారాధనవిధిరేవ
నిదర్శితః ॥

త్వాఽభ్యర్చ్య యథాశక్తిమంత్రంజప్త్వా ॥ శ్లో ॥ పుండరీకాక్షవిశ్వాత్మన్ మంత్రమూర్తేజనార్దన ॥ గృహాణాస్మిన్జపంనాథ మమదీనస్యశాశ్వతేతి॥సపుష్పోదకం దేవాయజపంసమర్ప్య తీర్థప్రాశనాదికంకృత్వా కవాటంబధ్వా చక్రముద్రాంప్రదర్శ్య ప్రదక్షిణంకృత్వా గృహంప్రతిగచ్ఛేత్ ॥

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః పురుషసూక్తారాధన ప్రయోగః సమాప్తః

— ౦ —

శ్రీః

శ్రీ కేశవాయనమః

పంచసంస్కారప్రయోగః.

సాత్వతోక్తవిధానేనభగవద్దాస్యసంపదే ।
ప్రయోగోలిఖ్యతేపంచసంస్కారాణాంపరిస్ఫుటం ॥

అథజ్ఞానవైరాగ్యసంపన్నఆచార్యః ప్రాతర్నిత్యకర్మనివృత్య అలంకృతేశుచౌదేశే భగవంతమారాధ్య దేశకాలసంకీర్తనపూర్వకం అస్యభగవత్కైంకర్యయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం ఏనం పంచభిస్సంస్కారైస్సంస్కరిష్యామి ప్రథమంతాపసంస్కారంకరిష్యామీతి సంకల్ప్య ప్రతిష్ఠితౌచక్రశంఖౌ పంచామృతైరభిషిచ్య ఓంనమో

భగవతేసుదర్శనాయ ఓం-నమోభగవతేపుండరీకాక్షాయ వాయుముఖాయ దీప్తరూపాయ శంఖపాలాయస్వాహాఇతి సుదర్శనపాంచజన్యమంత్రాభ్యాం అర్ఘ్యపాద్యాచమన గంధపుష్పధూపదీప నివేదనైర్భగవత్పురతోభ్యర్చ్య స్వగృహ్యాగ్నావాజ్యభాగాంతే ఆజ్యేన మూలమంత్రేణ విష్ణుగాయత్ర్యాచ పృథగష్టోత్తరశత మష్టావింశతిం వా ఆహుతీః ఘృతమిశ్రపాయసేన పురుషసూక్తేన షోడశాహుతీ హుత్వా చక్రశంఖావగ్నౌ నిక్షిప్య తావదర్ఘ్యాదిభిరభ్యర్చ్య అగ్నిమధ్యే ॥ శ్లో ॥ కల్పాంతార్కప్రకాశం త్రిభువనమఖిలం తేజసాపూరయన్తం రక్తాక్షం పింగకేశం రిపుకులభయదం భీమదంష్ట్రాట్టహాసం శంఖంచక్రంగదాబ్జం ప్రథుతరముసలం చాపపాశాంకుశాన్స్వైర్బిభ్రాణందోర్భిరష్టౌ మనసిమురరిపుం భావయేచ్చక్రసంజ్ఞమితి లక్షణం సుదర్శనంధ్యాయేత్ ఆజ్యేన సుదర్శనషడక్షరమంత్రేణ వింశత్యాహుతీః పాంచజన్యమంత్రేణ ఏకామాహుతింహుత్వా నశిష్యోవహ్నింప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్య యథాశక్తి మూలమంత్రం జప్త్వా సుదర్శనమహాజ్వాల కోటిసూర్యసమప్రభ అజ్ఞానాంధస్యమెదేవ విష్ణోర్మార్గంప్రదర్శయ। పాంచజన్యనిజధ్యాన ధ్వస్తపాతకసంచయ పాహిమాంపాపినంఘోర సంసారార్ణవపాతినం ॥ ఇతిశిష్యంవాచయిత్వా సుదర్శనమంత్రేణ దక్షిణబాహుమూలం సుదర్శనేనపాంచజన్యమంత్రేణచ వామబాహుమూలం పాంచజన్యేనాంకయేత్ శంఖచక్రాంతోయేనప్రక్షాళ్య పునఃపూజాంసమాచరేత్ తతఃపుండ్రసంస్కారార్థం పుండ్రసంస్కారంకరిష్యామీతి సంకల్ప్య మూలేనాజ్యేనాష్టోత్తరశత మష్టావింశతింవా పహోమాత్రియేతి సూక్తేన ప్రత్యృచం మధుమిశ్రపాయసెన హుత్వా హారేఃపురతస్తండు

లస్థండిలె దిక్ష్వష్టసు అష్టౌ మధ్యే చత్వారి పుండ్రాణి విలిఖ్య ప్రాగాది
క్రమేణ పుండ్రేషు కేశవాదిదామోదరాన్తాన్ తత్తన్మంత్రేణాభ్య
ర్చ్య సశిష్యః ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమేత్ శిష్యః గురూపదేశేన పుం
డ్రాణి సమ్యక్ జ్ఞాత్వా స్వాంగేషు ధారయేత్ అథనామసంస్కారం
కరిష్యామీతి సంకల్ప్య మార్గశీర్షాది మాసాధిదేవానాం కేశవా
దీనాం మధ్యే తత్కాలమాసదేవనామధేయం స్థండిలె విలిఖ్య తన్మం
త్రేణాభ్యర్చ్య ప్రణవస్య తన్మూర్తిమంత్రం మూలమంత్రం వా
యథాశక్తి జప్త్వా మూర్తిమంత్రేణ మూలమంత్రేణ వా ఇదం విష్ణు
ర్విచక్రమే+ రె విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి + వేత్వా దివోవా విష్ణ ఉత వా+ వే
త్వా ప్రతద్విష్ణుస్తవతే+ విత్వా విష్ణోరరాటమసి+ వేత్వా తద్విష్ణోః పర
మం+ తతం తద్విప్రాసో+ పదం ఇతి మంత్రైశ్చ పాయసేన ఆజ్యేన చాష్టోత్త
రశతమష్టావింశతిమష్టౌ వా హుత్వా మూలమంత్రేణ శిష్యం ప్రోక్ష్య
తస్య మాసదేవనామ ఆదిశేత్ అథ మంత్రసంస్కారం కరిష్య ఇతి సంక
ల్ప్య భగవదగ్రే తండులరాశౌ కలశం సంస్థాప్య మంత్రరత్నేన వారిణా
పూరయన్ పంచత్వక్పల్లవయుతం పంచరత్నయుతం మంగళద్రవ్యయు
తం తం మంత్రరత్నేన అభిమంత్ర్య తస్మిన్ భగవంతమారాధ్య యథా
శక్తి మంత్రరత్నం జప్త్వా విష్ణుసూక్తేన పావమానైః అష్టావింశతిసంఖ్య
యా మంత్రరత్నేన కుంభైశ్శిష్యం ప్రోక్ష్య ॥ శ్లో ॥ అభిషిచ్య తతో
మూర్ధ్ని శుక్లవస్త్రధరం శుచిం। స్వలంకృతం సమాచాంత మూర్ధ్వ
పుండ్రధరం తథా। పవిత్రహస్తం పద్మాక్ష మాలయా సముపలంకృతం।
నివేశ్య దక్షిణె స్వస్య ఆసనె కుశనిర్మితె। మంత్రరత్నేన మూలేన చా
జ్యేన అష్టోత్తరశతమష్టావింశతిం వా పుంసూక్తేన శ్రీసూక్తేన ప్రత్య
ర్చం మధ్వాజ్యమిశ్రపాయసేన కేశవాదిచతుర్వింశతిమూర్తిమం

త్రైః ప్రణవాదినమోంత నిత్యముక్తమన్త్రైశ్చరుణా ఏకైకమాహు
తింహుత్వా భగవంతంప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్య గురుపరంపరామ
నుసంధాయ ॥ శ్లో ॥ త్వంమాతాసర్వలోకానాం సర్వలోకేశ్వర
ప్రియె అపరాధశతైర్జుష్టమాంత్రయస్వేనముద్యతం ॥ ఇతిశ్రియం ॥
నారాయణదయాసింధో వాత్సల్యగుణసాగర ఏనంరక్షజగన్నాథ బహు
జన్మాపరాధినం। ఇతిశ్రీశంచ స్వయంప్రపద్య ఏవమేవ శిష్యేణచ ప్రప
దనంకారయిత్వా తతశ్శిష్యేణ ॥ శ్లో ॥ గురోత్వమేవమేదేవ స్త్వమే
వపరమాగతిః । త్వమేవపరమోధర్మ స్త్వమేవపరమంతపః । ఇత్యా
చార్యప్రపదనమపికృతే హరేఃపురస్తాత్ప్రాగగ్రేషుకుశేషు తముప
వేశ్య స్వాచార్యంధ్యాత్వా నమస్కృత్య గురుపరంపరామనుసంధా
య స్వహృదయె భగవన్తంధ్యాత్వా శిష్యమూర్ధ్ని స్వదక్షిణకరం
తద్ధృదయె స్వవామకరంవిన్యసేత్ శిష్యః స్వాచార్యపాదౌగృహీ
త్వా భోగురో బ్రూహిమెమన్త్రమితిప్రార్థయేత్ ॥ శ్లో ॥ అధ్యాప
యేత్తతస్తస్మై మంత్రరత్నంశుభావహం।సన్యాసంచసముద్రంచ సర్షీ
శ్ఛందోధిదైవతం । సార్థమధ్యాపయెచ్ఛిష్యం ప్రపత్తింశరణాగతం
అష్టాక్షరంద్వాదశార్ణం షట్కోణంవైష్ణవీంతథా । రామకృష్ణనృసిం
హాఖ్య మంత్రంతస్మైనివేదయేత్ । యావచ్ఛరీరపాతస్తు ద్వయమావ
ర్తయేత్సదా ॥ పాంచరాత్రే శేషసంహితాయాం ॥ ద్వయస్యబ్రహ్మా
ఋషిః-గాయత్రీచ్ఛందః శ్రీమన్నారాయణోదేవతా ఓం-బీజం-మం
శక్తిః-శ్రీంకీలకం హ్రీంకవచం-ఐంఅస్త్రం-భగవత్కైంకర్యేవినియోగః
మంత్రపదషట్కేనకరషడంగన్యాసః ॥ ధ్యానం ॥ శంఖచక్రగదాపద్మ
ధరం నీలోత్పలప్రభం । పుండరీకాక్షమమలం కిరీటాదివిభూషితం ।
శ్రీభూమిసహితందేవం పంకజాసనసంస్థితం । జ్ఞానానందమయందే

వం నారాయణముపాస్మహే । తతో యాగసంస్కారంకరిష్యేఇతిసం కల్ప్య స్వాభిమతంభగవద్బింబం మంత్రరత్నేనారాధ్య పూర్వోక్తై రిదంవిష్ణురిత్యాది సప్తవైష్ణవమంత్రైర్మూర్తేనచ ఘృతమిశ్రపాయ సేన ఆజ్యేనచ అష్టోత్తరశతమష్టావింశతింవా కేశవాదిచతుర్వింశతి మూర్తిమంత్రైర్నిత్యమంత్రేణ ఆవరణదేవతామంత్రైశ్చ ఆజ్యేన ఏకైకమాహుతింహుత్వా హోమశేషంసమాప్య తద్బింబామంత్ర రత్నేన అష్టావింశతివారమష్టవారంవా పుష్పాంజలిభిరిష్ట్వా ప్రణమ్య మంత్రరత్నంయథాశక్తిజప్త్వా తద్బింబాశిష్యస్యప్రదర్శ్య ॥ శ్లో ॥ఏవం రక్షజగన్నాథ కేవలాకృపయాతవ । అర్చనంయత్కృతంతేనవిభో స్వీకర్తుమర్హసి ॥ ఇతిప్రార్థ్య తద్బింబం కృపయాతస్మైదద్యాత్ లబ్ధ్వా నిత్యంసమర్చయేత్

ఇతి కౌశికకులతిలక మహీశూరరాజధానీవిద్యోతమాన శ్రీ ప్రసన్న కృష్ణారాధకేన ఫణిపురం కేశవభట్టాచార్య తనుజన్మనా రంగస్వామిభట్టాచార్యేణ విరచితః నిత్యార్చన

—: పద్ధతిః సమాప్తః :—

—— : ០ : ——

గ్రంథేపరోక్తేమమదూషణోక్త్యాకింవాగుణోక్త్యావిదుషావిచార్య ।
గ్రంథేమదుక్తేసదసద్విశోధ్యంసర్వస్తుసర్వంనహివేదకశ్చిత్ ॥

